

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

26^η ΣΥΝΟΔΟΣ

ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

«Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση»

Λευκωσία, 2026

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΒΟΥΛΗΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Πρακτικά 26^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων

Έκδοση: © Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Τήρηση Πρακτικών και γλωσσική επιμέλεια: Βουλή των Αντιπροσώπων

Επιμέλεια Έκδοσης:

Ηλίας Δημητρίου, Ολίβια Πατσαλίδου, Ειρήνη Αγγέλη

ISBN 978-9925-555-24-6 (χαρτόδ.)

ISBN 978-9925-555-25-3 (eBook)

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της έκδοσης επιτρέπεται νοούμενου ότι αναφέρεται η πηγή.

Ευχαριστίες

Για τη συμβολή στην οργάνωση και την επιτυχία της 26ης Συνόδου, θερμές ευχαριστίες:

- ❖ στην Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Αννίτα Δημητρίου
- ❖ στον Προεδρεύοντα της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Αντρέα Καυκαλιά
- ❖ στον Γενικό Διευθυντή της Βουλής των Αντιπροσώπων
- ❖ στη Διευθύντρια των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, στο προσωπικό της Υπηρεσίας Κοινοβουλευτικών Επιτροπών της Βουλής των Αντιπροσώπων και ιδιαίτερα στην Διευθύντρια και το προσωπικό της Υπηρεσίας Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων
- ❖ στα μέλη του προσωπικού της Βουλής των Αντιπροσώπων για την προσφορά διαφόρων υπηρεσιών

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 26^{ΗΣ} ΣΥΝΟΔΟΥ

«Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα ζωής και
διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	6
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	7
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ 26ΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ	8
Πρακτικά της Βουλής των Γερόντων	9
Παράρτημα I	90
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	90
Παράρτημα II	91
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	91
Παράρτημα III	92
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	92

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας (ΕΣΣΕ), με την ευκαιρία της ανακήρυξης του Διεθνούς Έτους Ηλικιωμένων το 1999, οργάνωσε και λειτούργησε για πρώτη φορά τη Βουλή των Γερόντων με σκοπό να συμβάλει στην προώθηση των στόχων του Διεθνούς Έτους.

Το 2001, με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΕΣΣΕ Λευκωσίας και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων που είχε συσταθεί, η ευθύνη λειτουργίας και συντονισμού του θεσμού της Βουλής των Γερόντων ανατέθηκε στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ). Κύριο στόχο του θεσμού αποτελεί η διεύρυνση και η αναβάθμιση της Βουλής των Γερόντων σε παγκύπρια κλίμακα.

Ως θεσμός, η Βουλή των Γερόντων συμβάλλει ενεργά στον κοινωνικό προβληματισμό και στην προώθηση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Τρίτη ηλικία στην Κύπρο. Η Βουλή των Γερόντων συνεδριάζει μία φορά τον χρόνο στην Αίθουσα Συνεδριάσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων, με την παρουσία μελών της Νομοθετικής και Εκτελεστικής Εξουσίας και άλλων παρατηρητών.

Αποτελείται από 56 βουλευτές, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 63ο έτος της ηλικίας τους και εκπροσωπούν Παγκύπρια οργανωμένα σύνολα, που ασχολούνται με την ευημερία των ηλικιωμένων.

Για την προώθηση των θεμάτων που απασχολούν τις ετήσιες εργασίες της Βουλής των Γερόντων, αναφορικά με την Τρίτη ηλικία, λειτουργούν δύο Επιτροπές, η Επιτροπή Υγείας και η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Η Βουλή των Γερόντων λειτουργεί βάσει Κανονισμών οι οποίοι εγκρίθηκαν από την Ολομέλεια της Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Οι Κανονισμοί ρυθμίζουν τις διαδικασίες και όλα τα πρακτικά ζητήματα για τη λειτουργία της Βουλής των Γερόντων βάσει των πιο κάτω άρθρων:

ΜΕΡΟΣ Ι - ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ ΙΙ - ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΙV - ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ V - ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ VI - ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ VII - ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΕΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΜΕΡΟΣ VIII - ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΙX - ΔΙΑΦΟΡΑ

Τα πρακτικά και τα αιτήματα των Συνόδων της Βουλής των Γερόντων προωθούνται στους αρμόδιους φορείς.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ 26ΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Βουλή των Αντιπροσώπων

Αίθουσα Ολομέλειας

Τετάρτη, 29 Οκτωβρίου 2025, 9.30 - 13.30

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Χαιρετισμός και κήρυξη των εργασιών της 26^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων από την Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. **Αννίτα Δημητρίου**

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

1. **Ηλίας Δημητρίου**, Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων
2. **Μαρίνα Ιωάννου Χασάπη**, εκ μέρους του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
3. **Γιάννης Νικολαΐδης**, εκ μέρους της Υφυπουργού Κοινωνικής Πρόνοιας
4. **Ευαγόρας Ταμπούρης**, εκ μέρους του Υπουργού Υγείας

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

5. α. Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση, σχετικά με θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια».
- β. Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση, σχετικά με θέματα που αφορούν την υγεία».

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

6. Συζήτηση και έγκριση των εκθέσεων

Πρακτικά της Βουλής των Γερόντων

26^η Σύνοδος

Συνεδρίαση 29^{ης} Οκτωβρίου 2025

Ωρα έναρξης: 9.30 π.μ.

Πρόεδρος (Αννίτα Δημητρίου):

Καλημέρα σας. Καθίστε. Συνάδελφοι βουλευτές, καλή σας μέρα. Εκπρόσωποι του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Υπουργού Υγείας και της Υφυπουργού Κοινωνικής Πρόνοιας, Δήμαρχε Κερύνειας, σεβαστά μέλη της Βουλής των

Γερόντων, Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, συνάδελφοι, συναδέλφισσες. Σας καλωσορίζω, και καλή σας μέρα, στην 26η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων και κηρύσσω την έναρξη των εργασιών.

Παρακαλώ τους έντιμους γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

Γραμματέας (Γιαννούλα Κυριακίδου):

Υπάρχει απαρτία, έντιμη κυρία Πρόεδρε.

Πρόεδρος (Αννίτα Δημητρίου):

Πολύ ωραία.

Κυρίες και κύριοι, η ηλικία δεν είναι βάρος, είναι θησαυρός· φτάνει να τον αναγνωρίσουν οι νεότεροι και να τον τιμήσουν όπως του αξίζει. Γιατί εσείς με τον κόπο σας, με τη σοφία σας και με τη σιωπηλή σας υπομονή χτίσατε τα θεμέλια πάνω στα οποία στεκόμαστε όλοι εμείς σήμερα και είστε η ζωντανή μνήμη της πατρίδας· οι φύλακες της παράδοσης και οι οδηγοί της προόδου μας. Κάθε φορά που μιλάτε, δεν ακούγεται μόνο η φωνή ενός ανθρώπου, αλλά η φωνή μιας ολόκληρης γενεάς που έμαθε να αγωνίζεται, να αγαπά και να ελπίζει.

Το θέμα της φετινής Συνόδου τιτλοφορείται «Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση».

Η αυξανόμενη χρήση της τεχνολογίας στην πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες και δη στην

παροχή υπηρεσιών, το φαινόμενο της ακρίβειας, η βία και η εγκληματικότητα, ιδίως εις βάρος των ευάλωτων ηλικιωμένων, καθώς και η αδήριτη ανάγκη για προληπτική ιατρική καθιστούν ακόμα πιο επίκαιρα, επιτακτικά, αλλά και ηχηρά, θα μου επιτρέψετε να πω, τα αιτήματα της φετινής Συνόδου. Η ανακούφιση των ηλικιωμένων μας, η φροντίδα, η υποστήριξη, η αποδοχή και, όπου χρειάζεται, η ομαλή επανένταξή τους στο κοινωνικό γίνεσθαι πρέπει να αποτελούν διαχρονική προτεραιότητα.

Εσείς, κυρίες και κύριοι, οι άνθρωποι που προσφέρατε τόσα πολλά σε όλους τους τομείς της ζωής σε όλους μας, στην κοινωνία ευρύτερα, στην οικονομία, στον πολιτισμό, στην εξέλιξη, στην πρόοδο του τόπου μας, εξακολουθείτε βεβαίως να προσφέρετε ακούραστα, με ήθος, με γνώση και αγάπη. Κουβαλώντας στις πλάτες σας την εμπειρία και τη σοφία προηγούμενων χρόνων, διεκδικείτε με αξιοπρέπεια και δύναμη αυτά που θα έπρεπε να είναι αυτονόητα και δεδομένα: καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια και κοινωνικοποίηση.

Εμείς οι νεότεροι έχουμε χρέος να σταθούμε δίπλα σας. Να σας στηρίζουμε, να σας ακούμε, να σας διευκολύνουμε -ευχαριστώ τους συναδέλφους που βρίσκονται εδώ- να αποδίδουμε έμπρακτα τιμή και αναγνώριση, καθημερινά και όχι μόνο σε επετείους, σε εσάς που διαχρονικά μας προφέρατε τόσα πολλά.

Όσον αφορά στον τομέα της υγείας, η πρόληψη, η αντιμετώπιση, αλλά και η φροντίδα πρέπει να αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής μας. Η πολιτεία και οι αρμόδιοι φορείς οφείλουν να αναζητούν λύσεις και να μελετούν με συνέπεια τα θέματα που απασχολούν την τρίτη ηλικία, με σωστή ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, όπως η στελέχωση και αναβάθμιση τμημάτων επειγόντων περιστατικών και υγειονομικών μονάδων ειδικά στα αγροτικά ιατρικά κέντρα, η διεύρυνση των παρεχόμενων υπηρεσιών για άτομα που νοσηλεύονται κατ' οίκον -ένα θέμα το οποίο είχαμε δει πολλές φορές μαζί- η ένταξη καινοτόμων, αλλά και απλών φαρμάκων στους σχετικούς καταλόγους του ΓΕΣΥ, η βελτίωση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρίες ή κινητικά προβλήματα και η δημιουργία ειδικής υπηρεσίας για τη μεταφορά ασθενών από και προς τα νοσηλευτήρια, κάτι που έχω εισπράξει ότι το αντιμετωπίζουμε σε μεγάλο βαθμό, και αρκετά άλλα.

Επιτρέψτε μου ξανά ως Πρόεδρος του σώματος να εκφράσω την ικανοποίηση ότι αρκετά από αυτά τα αιτήματα έχουν κατατεθεί και συζητηθεί στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές της Βουλής των Αντιπροσώπων και να ευχαριστήσω τους συναδέλφους γι' αυτό και ωστόσο οφείλουμε να πούμε ότι χρειάζεται να γίνουν πολύ περισσότερα προς όφελος της υγείας των ηλικιωμένων. Με πολιτικές που εστιάζουν σε μια ολιστική και ανθρωποκεντρική προσέγγιση των θεμάτων που αφορούν την τρίτη ηλικία και αποτελούν

κλειδί για την ουσιαστική βελτίωση της ζωής, με έμφαση στην οικονομική ενίσχυση, την εκπαίδευση και την προσβασιμότητα.

Στον τομέα τώρα της μέριμνας, ως Βουλή των Αντιπροσώπων αναγνωρίζουμε μεταξύ άλλων την ανάγκη για δημιουργία νέων στεγών ηλικιωμένων τόσο στις πόλεις όσο και σε πιο απομακρυσμένες περιοχές, αύξηση των κρατικών χορηγιών σε ηλικιωμένα άτομα και τέλος πάντων περαιτέρω στήριξή τους ένεκα της κλιμακούμενης ακρίβιας, θέσπιση νομοθετικού πλαισίου, αν χρειάζεται, ή βελτίωση αποφάσεων όσον αφορά παραβατικές συμπεριφορές φροντιστών σε ηλικιωμένα πρόσωπα, δημιουργία χώρων φιλοξενίας ατόμων της τρίτης ηλικίας, ενίσχυση τεχνολογικής κατάρτισης και αρκετά άλλα, τα οποία έχω προαναφέρει και δεν θέλω να σας κουράσω.

Αυτό που θέλω να πω είναι ότι ως Βουλή των Αντιπροσώπων θα συνεχίσουμε να στεκόμαστε δίπλα σας σταθερά, στους ηλικιωμένους μας, αφουγκραζόμενοι τις ανάγκες, τις ανησυχίες και τα απολύτως δικαιολογημένα «θέλω» τους, προωθώντας μεταρρυθμίσεις ουσιαστικές και πολλές φορές, ας μου επιτραπεί, λυτρωτικές.

Ο σεβασμός, η κατανόηση και η αποδοχή είναι οι αξίες που μας καθοδηγούν και αυτές εξακολουθούν να κρατούν το νήμα της κοινωνικής συνοχής και να διασφαλίζουν τη διατήρηση της ποιότητας ζωής των πρεσβυτέρων μας. Εμείς εργαζόμαστε σύμφωνα με αυτές τις αξίες και χρειάζεται ως πολιτεία να συνεχίσουμε να ενεργούμε άμεσα για την αντιμετώπιση των δυσκολιών τις οποίες καθημερινά καλείστε να αντιμετωπίσετε.

Θέλω να συγχαρώ για ακόμα μια φορά το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων, καθώς επίσης, επιτρέψτε μου, και τους λειτουργούς του κοινοβουλίου για την άρτια διοργάνωση και της φετινής Συνόδου. Η Βουλή των Γερόντων είναι θεσμός και χαιρόμαστε ιδιαίτερα γι' αυτό στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ένας θεσμός με περιεχόμενο, που προπαντός δίνει φωνή, αλλά και την οφειλόμενη αναγνώριση στους πρεσβύτερους συμπολίτες μας.

Κηρύσσω λοιπόν την έναρξη των εργασιών της 26ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων με τη βεβαιότητα ότι και φέτος ο διάλογος που θα ακολουθήσει θα δώσει ώθηση, πολιτική πίεση για περαιτέρω ουσιαστικές αλλαγές. Αλλαγές που θα βελτιώσουν το επίπεδο ζωής των ηλικιωμένων μας, πάντοτε με αγάπη, σεβασμό και ευγνωμοσύνη για όλα όσα μας κληροδοτήσατε. Σας ευχαριστώ πολύ.

Και τώρα καλώ στο βήμα τον πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων τον κ. Ηλία Δημητρίου για τον χαιρετισμό του.

Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων (Ηλίας Δημητρίου):

Εξοχότατη κυρία Πρόεδρε της Βουλής, εντιμότατοι κύριοι βουλευτές, αξιότιμοι εκπρόσωποι από κρατικούς φορείς, γενικοί διευθυντές και άλλοι αξιωματούχοι, αξιότιμοι και αξιότιμες βουλευτές και βουλευτρίες της Βουλής των Γερόντων, αγαπητοί συμμετέχοντες,

Είναι πράγματι με ιδιαίτερη χαρά που απευθύνω τον χαιρετισμό στη φετινή 26η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων.

Πριν αρχίσουμε τις εργασίες όμως, είναι χρέος μας να τιμήσουμε τη μνήμη της εκλιπούσας Χρύσως Αργυρού, ενός προσώπου που πρωτοστάτησε στη δημιουργία του θεσμού της Βουλής των Γερόντων και στάθηκε με αφοσίωση και πάθος όλα αυτά τα χρόνια υπέρ των ευάλωτων ομάδων. Με τη συμμετοχή της στο Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων ως ιδρυτικό μέλος έδινε τον δικό της αγώνα για τα δικαιώματα και την επίτευξη της πολυπόθητης αξιοπρεπούς διαβίωσης για τους ηλικιωμένους. Η ανιδιοτελής προσφορά της αποτέλεσε παράδειγμα και έμπνευση για όσους είχαν την τύχη να τη γνωρίσουν και η συμβολή της στον εθελοντισμό θα μείνει στη μνήμη όλων μας. Η πολύτιμη κληρονομιά της, όπως και όλων των δυναμικών μελών του θεσμού που δεν βρίσκονται πια μαζί μας, αποτελεί πηγή έμπνευσης για εμάς να συνεχίσουμε με αποφασιστικότητα να αναβαθμίζουμε τον σημαντικό θεσμό της Βουλής των Γερόντων.

Σας καλώ να τηρήσουμε ενός λεπτού σιγή εις μνήμην αυτών των ξεχωριστών ανθρώπων.
(Τήρηση μονόλεπτης σιγής)

26^η Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων. Όλα αυτά τα χρόνια ο θεσμός της Βουλής των Γερόντων εστιάζει στην αναγνώριση και ανάλυση των ζητημάτων που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι παγκύπρια, με απώτερο στόχο την προώθηση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, αλλά και της διασφάλισης των δικαιωμάτων τους μέσω ποιοτικών υπηρεσιών. Η Βουλή των Γερόντων λειτουργεί μέσω του Συντονιστικού Σώματος, των Επιτροπών Υγείας και Πρόνοιας και των πενήντα έξι βουλευτών και βουλευτριών, που εκπροσωπούν πλήθος οργανώσεων. Όλοι μαζί εργαζόμαστε συλλογικά και με αφοσίωση, ώστε η φωνή της τρίτης ηλικίας να φτάσει με σαφήνεια και αποτελεσματικότητα στους αρμόδιους φορείς χάραξης πολιτικής και παροχής υπηρεσιών.

Η Βουλή των Γερόντων μέσα από τη σύμπραξη των οργανωμένων φορέων, την ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των ατόμων της τρίτης ηλικίας, την αναγνώριση και αξιοποίηση της ανεκτίμητης προσφοράς τους και της συσσωρευμένης εμπειρίας τους, καθώς και μέσω της στοχευμένης προώθησης των ζητημάτων που τους απασχολούν καθίσταται ικανή να επιτελεί με συνέπεια, συνέργεια και αποτελεσματικότητα την αποστολή για την οποία έχει θεσμοθετηθεί.

Το φετινό θέμα της Συνόδου είναι «Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση». Διαχρονικά, οι τίτλοι των Συνόδων έχουν κοινά σημεία αναφοράς. Γιατί; Η αξιοπρέπεια, η ποιότητα ζωής, η ασφάλεια, τα δικαιώματα, ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι στο επίκεντρο των εκάστοτε Συνόδων. Ενώ παρατηρείται κάποια πρόοδος στα αιτήματα των Συνόδων, αρκετά επαναλαμβάνονται, χωρίς να υπάρχει το αναμενόμενο αποτέλεσμα ή βούληση για την ουσιαστική αντιμετώπισή τους.

Η Βουλή των Γερόντων και όσοι την εκπροσωπούν αναγνωρίζουν ότι γίνεται προσπάθεια από την πλευρά της πολιτείας και αυτό φαίνεται τόσο από τη στήριξη του θεσμού από τη Βουλή των Αντιπροσώπων όσο και από τη συμμετοχή των αρμόδιων κρατικών φορέων στις διαδικασίες του θεσμού και την παρουσία τους στις σημερινές εργασίες. Η διαχρονική εκκρεμότητα αρκετών αιτημάτων όμως δηλώνει ότι χρειάζονται πιο δραστικοί χειρισμοί για πιο ουσιαστική αντιμετώπιση όλων όσα απασχολούν την τρίτη ηλικία, με σημείο αναφοράς την αξιοπρέπεια και τον σεβασμό προς τον άνθρωπο.

Εδώ πρέπει να ευχαριστήσω εκ μέρους του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων την Πρόεδρο του κοινοβουλίου, την επιτροπή Εργασίας με τον πρόεδρό της κ. Αντρέα Καυκαλιά και τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής Εργασίας, της κοινοβουλευτικής επιτροπής, καθώς επίσης και τον πρόεδρο της επιτροπής Υγείας κ. Ευθύμιο Δίπλαρο και τα υπόλοιπα μέλη βουλευτές που συμμετέχουν εκεί, γιατί πραγματικά γίνεται μια αξιόλογη

δουλειά, πριν να έρθουμε εδώ.

Όπως θα δείτε μέσα από το κείμενο που υπάρχει κάτω, υπάρχουν αρκετά αιτήματα που έχουν απασχολήσει την επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας, περίπου τριάντα αιτήματα, και δεκαεπτά αιτήματα τα οποία έχουν απασχολήσει την επιτροπή Υγείας. Οι αξιόλογοι συνάδελφοί μου πρόεδροι των επιτροπών κ. Δημητριάδης και Αγαθοκλέους, μετά που θα πάρουν τον λόγο, θα αναφερθούν πιο αναλυτικά σε τούτα τα αιτήματα.

Όμως, δεν μπορώ να μην αναφέρω κάποια θέματα για τα οποία πραγματικά πρέπει επιτέλους να βρούμε λύση. Να αρχίσω με το θέμα της χαρτογράφησης των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ). Φανήκαμε πολύ τυχεροί στις διάφορες πυρκαγιές, διάφορες καταστάσεις οι οποίες είχαν συμβεί και δεν έχουμε θρηνήσει ανθρώπους οι οποίοι για κάποιο λόγο δεν μπορούσαν και είχαν μείνει μόνοι τους αβοήθητοι στα σπίτια τους, είμαστε τυχεροί ως κυπριακή κοινωνία. Πρέπει επιτέλους να γίνει μια χαρτογράφηση των ΑΜΕΑ σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών, είναι κάτι το οποίο λείπει.

Το δεύτερο, πρέπει να αποφασίσει, θα πω «η πολιτεία» και αυτός που τον αφορά ας το δει, ότι η άνοια, η οποία έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και στην Κύπρο μας, είναι θέμα αναπηρίας· και ο νοών νοείτω τι εννοώ με αυτό. Είναι κρίμα αρκετοί συνάνθρωποί μας να καταλήγουν -ξεκινώ με το ευγενικό- στο Νοσοκομείο Αθαλάσσης, το γνωστό σε όλους μας ψυχιατρείο. Επίσης, πρέπει να βρεθεί ένα έλεος με το θέμα των φροντιστών, των οικιακών βοηθών. Βλέπουμε πολλές φορές δημόσια, άλλες φορές δεν βγαίνουν στην επιφάνεια, καταγγελίες της κακοποίησης των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας. Πρέπει επιτέλους να βρεθεί ο τρόπος εκείνος όπου να υπάρχει ανάλογη εκπαίδευση, τουλάχιστον να γνωρίζουν πέντε βασικά θέματα της ελληνικής γλώσσας, γιατί εμπιστεύονται οι οικογένειες αυτούς τους ανθρώπους, οι οποίοι θα τους δώσουν τα φάρμακά τους ή οτιδήποτε άλλο. Είναι κρίμα πραγματικά που τα λέμε και τα ξαναλέμε.

Η προσβασιμότητα -είπε και η Πρόεδρος της Βουλής μαζί με τα άλλα- σε ανθρώπους ΑΜΕΑ. Έχουμε τα προβλήματα στις ορεινές περιοχές, όπου αναγκάζονται οι συμπολίτες μας να φεύγουν και να δημιουργείται το μεγάλο πρόβλημα όχι μόνο της αστυφιλίας, αλλά και ανθρώπων οι οποίοι μένουν, χωρίς να έχουν την ανάλογη βοήθεια από την όλη κατάσταση των υποδομών τις οποίες πρέπει να έχουμε τόσο στις πόλεις όσο και στις αγροτικές ορεινές περιοχές.

Οι βουλευτές και οι βουλευτρίες θα τοποθετηθούν επί των θεμάτων των εκθέσεων και παρακαλούμε όπως καταγραφούν από τους αρμόδιους φορείς προς περαιτέρω προώθησή τους.

Κλείνοντας, πρέπει να ευχαριστήσω την Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, που

αποτελεί για τη Βουλή των Γερόντων μια σταθερή βάση και αντιμετωπίζει τον θεσμό με αφοσίωση, επιμονή και συνέπεια. Είναι πάντα παρούσα η Πρόεδρος της Βουλής και την ευχαριστούμε ιδιαίτερα. Ευχαριστώ τη Βουλή των Αντιπροσώπων και το προσωπικό για τη σημερινή συμβολή τους σε όλα όσα χρειάστηκε να γίνουν, ώστε να διεξαχθεί αυτή η Σύνοδος. Υπάρχουν συγκεκριμένοι βουλευτές οι οποίοι δεν χάνουν τη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων και τους ευχαριστώ, γιατί βλέπω και σήμερα οι περισσότεροι είναι εδώ με επικεφαλής κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους κομμάτων. Κάποιους βουλευτές θα τελειώσει το κοινοβούλιο τον Μάιο και δεν έχουμε την τύχη να τους δούμε καμιά φορά εδώ, είναι κρίμα. Να ευχαριστήσω επίσης τους κρατικούς εκπροσώπους που δίνουν το «παρών» σήμερα και είναι ανοιχτοί να ακούσουν τα θέματα της τρίτης ηλικίας και τέλος το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων και τους βουλευτές και βουλευτρίες, οι οποίοι έχουν έρθει από όλη την Κύπρο, που με συλλογική προσπάθεια και συναίνεση επιμένουν να ζητούν αυτά που δικαιωματικά τους ανήκουν. Οι ηλικιωμένοι δεν είναι βάρος της κοινωνίας, αλλά είναι το θεμέλιο της κοινωνίας.

Να ευχηθώ καλή επιτυχία στις εργασίες της Συνόδου με την προσδοκία μιας ειλικρινούς συνεργασίας και εύχομαι η επόμενη Σύνοδος, η 27η Σύνοδος, να περιορίσει, όσο μπορούμε, τα αιτήματα, με την ευχή να επιλυθούν αρκετά σε έναν χρόνο.

Καλή συνέχεια!

Πρόεδρος:

Καλή συνέχεια!

Ευχαριστούμε πολύ και για τα καλά σας λόγια, οφείλω όμως να υπερασπιστώ και τους υπόλοιπους συναδέλφους, γιατί, ξέρετε, αυτή τη στιγμή έχουμε επιτροπές και τη συζήτηση του προϋπολογισμού της Βουλής, οπότε αν καθηκόντως είμαι σίγουρη ότι όλοι θα ήθελαν να βρίσκονται εδώ, αλλά βρίσκονται στις επιτροπές τους. Και βεβαίως να κρατήσω ιδιαίτερα, και να ευχαριστήσω τον κ. Δημητρίου πάντοτε για τα καλά του λόγια, τις πέντε θεματικές τις οποίες έχει θέσει, τη χαρτογράφηση των ΑΜΕΑ σε περιπτώσεις ειδικών αναγκών, το μεγάλο κεφάλαιο της άνοιας και πώς αντιμετωπίζεται από την πολιτεία, το επίσης μεγάλο θέμα των φροντιστών, των οικιακών βοηθών, αλλά βεβαίως και το ζήτημα της προσβασιμότητας. Θα τα δούμε στη συνέχεια.

Ευθύς αμέσως καλώ τώρα στο βήμα την κ. Μαρίνα Ιωάννου Χασάπη, εκπρόσωπο του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για να απευθύνει χαιρετισμό.

Εκπρόσωπος Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Μαρία Ιωάννου Χασάπη):

Καλημέρα και από εμένα.

Έντιμη Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, αξιότιμοι βουλευτές, Πρόεδρε και μέλη του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, κυρίες και κύριοι,

Με ιδιαίτερη χαρά βρίσκομαι σήμερα εδώ εκπροσωπώντας τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Γιάννη Παναγιώτου στην 26η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, ενός θεσμού που τιμά τις μεγαλύτερες γενιές, συμβάλλει στον κοινωνικό διάλογο και αναδεικνύει τα ζητήματα που απασχολούν τους ηλικιωμένους συμπολίτες μας. Η Βουλή των Γερόντων, που ιδρύθηκε το 1999, αποτελεί ζωντανό κύτταρο δημοκρατίας, σοφίας και εμπειρίας. Σήμερα περισσότερο από ποτέ ο θεσμός είναι εδραιωμένος και αναγνωρισμένος, γιατί σε μια εποχή ταχύτητας και συνεχών αλλαγών η εμπειρία και η μνήμη των γερόντων αποτελούν τον σταθερό άξονα που κρατά όρθιο τον κοινωνικό ιστό. Οι ηλικιωμένοι μας αποτελούν τον ζωντανό σύνδεσμο με την ιστορία αυτού του τόπου, με τους αγώνες του λαού μας, την προσφυγιά, τις αξίες και τις παραδόσεις της Κύπρου. Η φωνή τους δεν αφορά μόνο το παρελθόν, αλλά και το μέλλον όλων μας και κυρίως των παιδιών μας. Γι' αυτό και δεν αρκεί απλώς να ακούγεται, πρέπει να συμμετέχει ενεργά και καθοριστικά στον δημόσιο διάλογο.

Είναι για αυτό τον λόγο που ως κυβέρνηση έχουμε δώσει σαφή δείγματα της

ανθρωποκεντρικής μας πολιτικής, η οποία έχει μεταξύ άλλων ως στόχο την ενίσχυση των δικαιωμάτων και την ευημερία της τρίτης ηλικίας.

Κυρίες και κύριοι,

Λαμβάνοντας υπόψη ότι διανύουμε μια εποχή όπου τα συνταξιοδοτικά συστήματα δέχονται μεγάλες πιέσεις λόγω του δημογραφικού προβλήματος που δημιουργείται από τη γήρανση του πληθυσμού και την παράλληλη μείωση της γεννητικότητας, η συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση αποτελεί κοινωνική αναγκαιότητα.

Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιούμε μεθοδικά και αποτελεσματικά το πρόγραμμα διακυβέρνησης, ιεραρχώντας τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση ως κυβερνητική προτεραιότητα. Συγκεκριμένα, πρώτη προτεραιότητα στη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος αποτελεί η μεταρρύθμιση του πρώτου ασφαλιστικού πυλώνα, δηλαδή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, μέσω της βελτίωσης της επάρκειας των συντάξεων και την περαιτέρω μείωση του κινδύνου φτώχειας των συνταξιούχων, μέσω ενός δικαιότερου, ορθολογιστικότερου και απλούστερου τρόπου. Σημειώνεται πως η μεταρρύθμιση του πρώτου ασφαλιστικού πυλώνα αποσκοπεί επιπρόσθετα στην αναβάθμιση της διακυβέρνησης των επενδύσεων του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθώς και στον εξορθολογισμό της επενδυτικής πολιτικής του ταμείου.

Αναπόσπαστο μέρος της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού αποτελεί και η αναβάθμιση του δεύτερου ασφαλιστικού πυλώνα, για να αναδειχθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ο ρόλος του ως συμπληρωματικού πυλώνα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Η εν λόγω ενίσχυση του δεύτερου πυλώνα στοχεύει στην ουσιαστική του συνεισφορά στη διασφάλιση ενός επαρκούς συνταξιοδοτικού εισοδήματος μέσω της υιοθέτησης κατάλληλων πολιτικών σχεδιασμού, καθώς και της αποτελεσματικής ενίσχυσης του ρυθμιστικού και εποπτικού πλαισίου του δεύτερου πυλώνα με την πλήρη αναβάθμιση και ανεξαρτητοποίηση της εποπτικής αρχής. Προς τούτο στο παρόν στάδιο διεξάγεται κοινωνικός διάλογος.

Όσον αφορά το ζήτημα της αναλογιστικής προσαρμογής του 12% στις συντάξεις όσων αφυπηρετούν στα εξήντα τρία, το θέμα εξετάζεται στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης αυτής. Επιπλέον, η έκδοση της κοινωνικής κάρτας επανήρχισε κανονικά εντός του 2025 και έχει ολοκληρωθεί η αποστολή των καρτών σε όλους τους δικαιούχους, ενώ η διαδικασία θα συνεχίσει κανονικά και το επόμενο έτος, όπου οι κάρτες θα αποστέλλονται στους δικαιούχους ανά διμηνία.

Σεβαστά μέλη και πρόεδρε του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, η

δεκαετία που διανύουμε μέχρι το 2030 ανακηρύχθηκε από τον ΟΗΕ ως περίοδος υγιούς γήρανσης, με στόχο την ενεργή γήρανση μέσω της βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου των ώριμων γενεών. Η υιοθέτηση πολιτικών για τα ώριμα μέλη της πολιτείας, ή αλλιώς τρίτης ηλικίας, σημαίνει την αναγνώριση της προσφοράς των ατόμων αυτών στον τόπο μας και την αποτελεσματική βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους σε ένα ασφαλές και υγιές περιβάλλον και την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία.

Η κυβέρνηση διαθέτει την πολιτική βούληση να τηρήσει τα χρονοδιαγράμματα και να φέρει εις πέρας όλους τους στρατηγικούς της στόχους, έτσι ώστε αυτή να αποβεί προς όφελος των σημερινών, των επόμενων και των μελλοντικών γενεών. Γνωρίζουμε καλά ότι, για να επιτύχουμε, απαιτείται η εποικοδομητική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων συμπεριλαμβανομένης και της δικής σας συμβολής.

Η πολιτεία σας οφείλει πολλά και εμείς δεσμευόμαστε να ακούμε τη φωνή σας, να μαθαίνουμε από τη σοφία σας και να εργαζόμαστε για μια κοινωνία όπου κανείς δεν θα νιώθει μόνος.

Σας ευχαριστώ.

Πρόεδρος:

Και εμείς ευχαριστούμε πολύ. Κρατάμε τη θέληση και την απαίτηση όλων μας για συνεργασία, στο τέλος της ημέρας αυτό είναι το πιο σημαντικό.

Χαιρετισμός βεβαίως ακολουθεί και από τον κ. Γιάννη Νικολαΐδη εκ μέρους της Υφυπουργού Κοινωνικής Πρόνοιας. Ελάτε.

Εκπρόσωπος Υφυπουργού Κοινωνικής Πρόνοιας (Γιάννης Νικολαΐδης):

Έντιμη Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων, αξιότιμες βουλευτρίες, αξιότιμοι βουλευτές, αγαπητοί εκπρόσωποι των υπουργείων, αγαπητέ πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, εκλεκτοί προσκεκλημένοι, κυρίες και κύριοι,

Είναι με ιδιαίτερη τιμή και προνόμιο που εκπροσωπώντας την Υφυπουργό Κοινωνικής Πρόνοιας κ. Μαριλένα Ευαγγέλου χαιρετίζω την ετήσια Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Ενός θεσμού που αναδεικνύει την ενεργό συμμετοχή των μεγαλύτερων γενεών και δίνει φωνή στους ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας για τη διαμόρφωση πολιτικών και αποφάσεων που δυνητικά αφορούν όλους μας.

Εδώ να πω για σκοπούς πρακτικών ότι ισχύει η ομιλία που έχει σταλεί στο σύνολό της, θα προσπαθήσω όμως να είμαι λίγο πιο σύντομος.

Η Βουλή των Γερόντων δεν είναι ένας τυπικός θεσμός. Σήμερα περισσότερο από ποτέ η κοινωνία μας χρειάζεται τη φωνή σας, τη νηφαλιότητά σας, τη σοφία που φέρνει ο χρόνος και η ζωή. Γιατί, αν σήμερα μπορούμε να μιλάμε για ανάπτυξη, για ευημερία, για πρόοδο, είναι γιατί υπήρξαν προγενέστερες γενιές σαν τις δικές σας, που έβαλαν το «εμείς» πάνω από το «εγώ». Γι' αυτό και η μέριμνα για την τρίτη ηλικία δεν είναι απλώς κοινωνική πολιτική. Είναι ηθικό μας χρέος. Χρέος να διασφαλίσουμε ότι κανένας ηλικιωμένος δεν θα νιώθει

μόνος, ότι κάθε άνθρωπος θα έχει την απαραίτητη φροντίδα, μα πάνω απ' όλα αξιοπρέπεια και σεβασμό.

Ο θεσμός της Βουλής των Γερόντων αποτελεί θεμέλιο λίθο στη συμμετοχική δημοκρατία και πολύτιμο εταίρο στη χάραξη πολιτικής. Μέσα από τον διάλογο, τις εισηγήσεις και τα πορίσματά σας αναδεικνύετε διαχρονικά τις πραγματικές ανάγκες και προτεραιότητες των ηλικιωμένων, καθοδηγώντας μας να βελτιώνουμε συνεχώς τις υπηρεσίες και τα προγράμματά μας.

Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής συνιστά ένα φαινόμενο που χαρακτηρίζει όλες τις λεγόμενες «σύγχρονες» κοινωνίες, ως αποτέλεσμα της επιστημονικής και ιατρικής εξέλιξης, αλλά και της αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών φροντίδας στη χώρα μας και σε όλα τα σύγχρονα κράτη. Πρόκειται για μια θετική εξέλιξη, που προσφέρει την ευκαιρία στον σύγχρονο άνθρωπο, όταν φτάσει στην τρίτη ηλικία, να ζήσει με αξιοπρέπεια, να έχει ενεργό κοινωνική ζωή και να διεκδικεί περισσότερες ευκαιρίες για συμμετοχή και συνεισφορά στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ζωή.

Παρ' όλα αυτά, η γήρανση του πληθυσμού και η αύξηση του προσδόκιμου ζωής καλεί τα σύγχρονα κράτη να λάβουν περισσότερα και πιο στοχευμένα μέτρα για αποτελεσματικότερη στήριξη των ατόμων αυτών σε όλους τους τομείς της ζωής τους και, προσθέτω, μέτρα, ώστε να είναι συμμετοχοί, να εκμεταλλευτούμε τη σοφία τους. Η κυβέρνηση και το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας έχουν θέσει την τρίτη ηλικία στο επίκεντρο της κοινωνικής πολιτικής.

Αγαπητοί φίλοι, η φετινή Σύνοδος επικεντρώνεται στα ζητήματα της ποιότητας ζωής και διαβίωσης, την ασφάλεια, την αξιοπρέπεια και την κοινωνικοποίηση των ηλικιωμένων και ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας. Μέσα στο πλαίσιο αυτό, θα ήθελα να αναφερθώ σε ορισμένες από τις πιο σημαντικές δράσεις που έχουν υλοποιηθεί τα τελευταία δύο χρόνια και άλλες που προωθούνται για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και της ευημερίας των ατόμων της τρίτης ηλικίας.

Πρώτον, εγκρίθηκε και εφαρμόζεται για πρώτη φορά η Εθνική Στρατηγική και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ενεργό Γήρανση, στα οποία περιλαμβάνονται σαράντα πέντε νέες δράσεις, που θέτουν τα θέματα τρίτης ηλικίας κάτω από ένα ισχυρό ενιαίο πλαίσιο.

Με φορείς υλοποίησης εννέα υπουργεία και υφυπουργεία και με συντονιστικό φορέα το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας και, το σημαντικότερο, με την άμεση συμμετοχή σας, η εθνική στρατηγική περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δράσεων που στοχεύουν στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τους ηλικιωμένους, διασφαλίζοντας την υγεία, την αξιοπρέπεια, την ενίσχυση της συμμετοχής τους στα κέντρα λήψης

αποφάσεων, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην πτυχή της κοινωνικής τους ενσωμάτωσης. Μεταξύ αυτών των δράσεων είναι και η εφαρμογή του Σχεδίου Επιδότησης Διαμονής και Φροντίδας σε Στέγες Ηλικιωμένων, του οποίου από τον Ιανουάριο του 2025 αυξήσαμε την παροχή στους δικαιούχους στα €1.300, έναντι €745 που ίσχυαν προηγουμένως. Το σχέδιο αυτό -και αυτό είναι το πιο σημαντικό κατά την άποψή μου- εισάγει για πρώτη φορά δεσμευτικά ποιοτικά κριτήρια, διασφαλίζοντας έτσι την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στις στέγες που συμμετέχουν. Σήμερα το 85% των στεγών ηλικιωμένων παγκύπρια είναι συμβεβλημένο με το σχέδιο, από το οποίο έχουν ήδη επωφεληθεί περισσότεροι από επτακόσιοι συμπολίτες μας· νομίζω ότι είναι περισσότεροι, γύρω στους οκτακόσιους.

Μια καινοτόμος δράση που αναμένεται να ξεκινήσει τον ερχόμενο Δεκέμβριο και περιλαμβάνεται στην εθνική στρατηγική -η πραγματικότητα είναι ότι περιλαμβάνονταν σε πολλά εδώ και πάρα πολλά χρόνια- είναι η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος «Κόκκινο Κουμπί», το οποίο θα προσφέρει τη δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας και παροχής βοήθειας σε ηλικιωμένους που διαμένουν μόνοι μέσα από μια συνεργασία με το Παρατηρητήριο Τρίτης Ηλικίας. Το πρόγραμμα αυτό αποδεικνύει ότι η τεχνολογία μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο σύμμαχο στην κοινωνική φροντίδα.

Σε ό,τι αφορά στα προγράμματα επιπρόσθετης φροντίδας για τα άτομα τρίτης ηλικίας, συμπεριλαμβανομένης της κατ' οίκον φροντίδας, το έτος 2024 επιχορηγήθηκε ποσό ύψους σχεδόν €200.000 για τη λειτουργία δεκαπέντε τέτοιων προγραμμάτων.

Για το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας η στήριξη των πιο ευάλωτων ατόμων, των χαμηλοσυνταξιούχων, των ηλικιωμένων που διαμένουν σε απομακρυσμένες περιοχές και χωρίς υποστηρικτικό περιβάλλον, αποτελεί προτεραιότητα των πολιτικών και δράσεων που εφαρμόζονται.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, μια ακόμη ουσιαστική κοινωνική παρέμβαση είναι η ένταξη των χαμηλοσυνταξιούχων στην ειδική διατίμηση ηλεκτρικού ρεύματος, τη γνωστή 08 της ΑΗΚ, μια ρύθμιση που προσφέρει άμεση οικονομική ανακούφιση σε χιλιάδες νοικοκυριά με εκτιμώμενο κόστος στα €25 εκατομ.

Παράλληλα προχωρήσαμε σε αύξηση 5% στο επίδομα χαμηλοσυνταξιούχων, ενώ το Υπουργείο Εργασίας προχώρησε στη μεγαλύτερη αύξηση συντάξεων των τελευταίων τριάντα ετών, ένα μέτρο που αναγνωρίζει την ανάγκη για αξιοπρεπή διαβίωση μετά από χρόνια προσφοράς στην κοινωνία. Μέσα στο ίδιο πλαίσιο, δόθηκε και μια αύξηση της τάξεως του 30% στο πασχαλινό επίδομα για τους χαμηλοσυνταξιούχους ως έμπρακτη έκφραση στήριξης από το κράτος σε μια περίοδο με αυξημένες ανάγκες.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας προωθείται η δημιουργία τεσσάρων νέων οικογενειοκεντρικού τύπου σπιτιών εικοσιτετράωρης μακροχρόνιας φροντίδας, στα οποία θα φιλοξενούνται μικρές ομάδες ηλικιωμένων σε ένα περιβάλλον πιο οικείο, ανθρώπινο και προσαρμοσμένο στις προσωπικές τους ανάγκες. Επιπλέον, θα ήθελα να διαβεβαιώσω πως για το υφυπουργείο και τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας η διαχείριση κάθε αναφοράς για οποιαδήποτε μορφή βίας εναντίον ηλικιωμένων ατόμων αποτελεί προτεραιότητα. Κατά τη διάρκεια διαχείρισης τέτοιων υποθέσεων στο επίκεντρο όλων των ενεργειών και αποφάσεων τίθεται το συμφέρον του ηλικιωμένου ως ευάλωτου ατόμου και πραγματοποιείται συνεργασία με όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, όπως είναι η Αστυνομία και οι Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας. Για σκοπούς προστασίας των θυμάτων βίας, υπάρχει δυνατότητα φιλοξενίας στα καταφύγια που λειτουργούν από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, τα οποία επιδοτούνται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας μέσω του σχεδίου κρατικών ενισχύσεων.

Κυρίες και κύριοι,

Πριν προχωρήσω, θα ήθελα να πω το εξής: Βήματα έχουν γίνει και γίνονται. Είναι αρκετά; Προσωπικά λέω «όχι, πρέπει να γίνουν πολύ περισσότερα». Οι προκλήσεις είναι ενώπιόν μας και η μεγαλύτερη πρόκληση, πιστεύω, είναι η δημιουργία μηχανισμού που υπάρχει στο εθνικό στρατηγικό σχέδιο για την τρίτη ηλικία. Μηχανισμού λοιπόν για την άμεση συμμετοχή σας τόσο στη λήψη αποφάσεων, αλλά περισσότερο και στη δημιουργία μιας δυναμικής, για να προσθέτουμε δράσεις και να βελτιώνουμε τις δράσεις.

Η συμβολή σας λοιπόν είναι καθοριστική και στον σχεδιασμό νέων προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας στην ύπαιθρο και στις ορεινές περιοχές, όπου συχνά οι προκλήσεις είναι εντονότερες. Για τον σκοπό αυτό το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με τον Επίτροπο Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων και τις τοπικές αρχές, ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση όλων στις υπηρεσίες φροντίδας και πρόνοιας.

Σημαντικό εργαλείο προς αυτή την κατεύθυνση αποτελεί το πρόγραμμα «Κοινωνικός Λειτουργός της Γειτονιάς», το οποίο εφαρμόζεται πλέον σε παγκύπρια βάση και λειτουργεί ως σύνδεσμος ανάμεσα στους πολίτες και το κράτος. Ο ρόλος του είναι ιδιαίτερα κρίσιμος στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, όπου η πρόσβαση στις κρατικές υπηρεσίες μπορεί να είναι πιο δύσκολη και οι προκλήσεις περισσότερες. Μέσω του προγράμματος αυτού, εντοπίζονται άμεσα οι ανάγκες των ηλικιωμένων, αλλά και των συμπολιτών μας που χρειάζονται άμεση βοήθεια, δίνονται λύσεις και προωθείται μια πιο ανθρώπινη και προληπτική προσέγγιση στην κοινωνική πρόνοια.

Κυρίες και κύριοι, η τρίτη ηλικία δεν είναι μια περίοδος παθητικότητας. Είναι μια περίοδος

γεμάτη δυνατότητες, την όποια ο καθένας μας αξίζει να την απολαύσει και να τη ζήσει δημιουργικά και με ηρεμία. Για εμάς ο στόχος είναι ξεκάθαρος: η ηλικία να μην αποτελεί εμπόδιο και οι ηλικιωμένοι να αποτελούν ένα ενεργό κύτταρο της κοινωνίας μας.

Όλες αυτές οι πρωτοβουλίες αποδεικνύουν έμπρακτα τη δέσμευση του υφυπουργείου και της κυβέρνησης να συνεχίσει να προσπαθεί για την υλοποίηση πολιτικών που θα διασφαλίζουν αξιοπρεπή διαβίωση και ενεργό ρόλο των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας στην κοινωνία.

Η σημερινή Σύνοδος αποτελεί ακόμα μια ευκαιρία να ακούσουμε τις απόψεις σας, τις ανησυχίες σας και τις προτάσεις σας. Είμαι βέβαιος ότι τα πορίσματα που θα προκύψουν θα αποτελέσουν ξανά πολύτιμο οδηγό για μας ως προς τη συνέχιση των προσπαθειών μας.

Εκφράζω θερμές ευχαριστίες προς όλους σας για τη διαχρονική προσφορά και εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες της 26ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Πρόεδρος:

Ευχαριστώ και εγώ πάρα πολύ. Λίγο αυτό με τη στρατηγική θέλω να μας εξηγήσετε στη συνέχεια και να μας πείτε το τι συμπεριλαμβάνει κ.λπ., γιατί, αντιλαμβάνομαι, είναι χρόνια αυτή η συζήτηση που διαρκεί. Άρα, να δούμε πού βρισκόμαστε και γι' αυτό και πώς εφαρμόζεται κυρίως, που είναι το πιο σημαντικό, με τη συνεισφορά και την εμπλοκή όλων των εμπλεκομένων. Σας ευχαριστώ ξανά.

Καλώ τώρα στο βήμα τον κ. Ευαγόρα Ταμπούρη, εκ μέρους του Υπουργείου Υγείας.

Διευθυντής Νοσηλευτικών Υπηρεσιών (Ευαγόρας Ταμπούρης):

Καλημέρα σε όλους. Υιοθετώ το πρωτόκολλο.

Κυρίες και κύριοι, με ιδιαίτερη χαρά απευθύνω σήμερα χαιρετισμό στην 26^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, ενός θεσμού που εδώ και είκοσι έξι χρόνια τιμά την εμπειρία, τη σοφία και τη διαχρονική προσφορά των ηλικιωμένων πολιτών της Κύπρου.

Το φετινό θέμα: «Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση», μας αφορά όλους. Η φροντίδα της τρίτης ηλικίας δεν είναι απλώς θεσμική υποχρέωση, είναι πράξη ευγνωμοσύνης προς τις γενιές που θεμελίωσαν και στήριξαν το κράτος μας. Η δημογραφική γήρανση αποτελεί παγκόσμια πρόκληση, με ιδιαίτερη ένταση στην Ευρώπη και σαφώς και στην Κύπρο. Σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω ανήλθε το 2023 στο 17,7%, έναντι 11,3% που ήταν το 2000. Το προσδόκιμο ζωής φτάνει πλέον τα 83,9 έτη για τις γυναίκες και τα ογδόντα για τους άνδρες. Πρόκειται για επίτευγμα της επιστήμης και της κοινωνικής προόδου, το οποίο όμως συνοδεύεται από αυξημένες ανάγκες για ολοκληρωμένες, προσιτές και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες υγείας.

Ως πολιτεία, οφείλουμε να αναγνωρίζουμε ότι η τρίτη ηλικία αποτελεί ενεργό και πολύτιμο τμήμα της κοινωνίας. Δεν αφορά μόνο όλους όσοι βρίσκονται σήμερα σε αυτή τη φάση της ζωής, αλλά και όλους εμάς, καθώς αύριο θα είναι η δική μας πραγματικότητα και η μελλοντική πραγματικότητα των παιδιών μας. Η αξιοπρέπεια, η ασφάλεια, η υγεία, η

αυτονομία και η κοινωνική ένταξη των ηλικιωμένων δεν είναι κόστος, είναι επένδυση στην κοινωνική συνοχή και στον ανθρωπιστικό χαρακτήρα της πολιτείας. Η καθολική, έγκαιρη και εξατομικευμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και φροντίδας αποτελεί αδιαπραγμάτευτη υποχρέωση. Η συνεχής βελτίωση αυτών των υπηρεσιών είναι και μια έμπρακτη υπόσχεση προς τη Βουλή των Γερόντων, η οποία με τη φωνή και τις εισηγήσεις της συμβάλλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση πολιτικών που ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των ηλικιωμένων.

Το Υπουργείο Υγείας εργάζεται αδιάλειπτα για την ενίσχυση του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ), μιας από τις σημαντικότερες κοινωνικές μεταρρυθμίσεις της χώρας. Το ΓΕΣΥ προσφέρει καθολική, ισότιμη και ποιοτική πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, ενισχύοντας την πρόληψη, την έγκαιρη διάγνωση και τη θεραπεία, ενώ μειώνει τις οικονομικές ανισότητες. Η στήριξη και εξέλιξή του παραμένει σταθερή προτεραιότητα.

Το 2025 ψηφίστηκαν δύο σημαντικοί νόμοι, ο περί Γενικού Συστήματος Υγείας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2025, που μεταφέρει τις αρμοδιότητες εποπτείας του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας στο Υπουργείο Υγείας και ο νόμος για τον Συνήγορο του Ασθενούς, που ενδυναμώνει τη φωνή και τα δικαιώματα των ασθενών. Παράλληλα, προχωρά η ίδρυση του Εθνικού Κέντρου Κλινικής Τεκμηρίωσης, το οποίο θα αποτελέσει πυλώνα για τη βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειας των υπηρεσιών υγείας. Επιπλέον, έχει πρόσφατα ψηφιστεί ο περί Παροχής Υπηρεσιών Κοινωνικής Νοσηλευτικής και Κοινωνικής Μαιευτικής Νόμος του 2025, με στόχο την ενίσχυση της φροντίδας στην κοινότητα. Παρέχονται ήδη υπηρεσίες κατ' οίκον νοσηλείας σε κλινήρεις ασθενείς ή άτομα που παρουσιάζουν βαριά σωματική αναπηρία, καθώς και υπηρεσίες κοινωνικής νοσηλευτικής ψυχικής υγείας, μέσω της οποίας πραγματοποιούνται θεραπευτικές επισκέψεις στον χώρο διαμονής των ασθενών στην κοινότητα.

Το νομοσχέδιο για την ίδρυση, λειτουργία, έλεγχο και εποπτεία κέντρων αποθεραπείας και αποκατάστασης έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Έχει ολοκληρωθεί η κατ' άρθρον συζήτηση και αναμένεται η ψήφιση από την ολομέλεια της Βουλής. Σκοπός του είναι η θέσπιση σαφούς πλαισίου για την ίδρυση, λειτουργία και εποπτεία των εν λόγω κέντρων.

Τέλος, τον Φεβρουάριο του 2025 εγκρίθηκε η πρώτη Εθνική Στρατηγική για την Ενεργό Γήρανση στην Κύπρο για την περίοδο 2025-2030, με τον πυλώνα «Υγιής Γήρανση- Πρόληψη» να υλοποιείται από το Υπουργείο Υγείας. Η πρόσφατη σύσταση της πρώτης εθνικής επιτροπής για την υγεία των ηλικιωμένων ενισχύει τον συντονισμό και την εφαρμογή των δράσεων της εν λόγω στρατηγικής.

Αγαπητοί και αγαπητές μου, έχουμε χρέος να διασφαλίσουμε ότι οι ηλικιωμένοι θα ζήσουν αυτή τη φάση της ζωής τους με αξιοπρέπεια, ασφάλεια και ενεργή συμμετοχή στον κοινωνικό ιστό. Κανείς δεν πρέπει να νιώθει αποκλεισμένος ή αδύναμος. Ολοκληρώνοντας, να συγχαρώ το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για ακόμη μία άρτια και επιτυχημένη διοργάνωση. Το Υπουργείο Υγείας παραμένει ανοιχτό στον διάλογο και τη συνεργασία αποφασισμένο να μετατρέψει τις δεσμεύσεις σε απτά και μετρήσιμα αποτελέσματα για κάθε πολίτη τρίτης ηλικίας.

Σας ευχαριστώ για την αφοσίωση, τη φωνή και την προσφορά σας. Εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες της 26ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

Ευχαριστώ.

Πρόεδρος:

Ευχαριστούμε και εμείς πάρα πολύ για την παρέμβασή σας.

Αγαπητά μέλη της Βουλής των Γερόντων, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι έχετε έναν φάκελο μπροστά σας, στον οποίο υπάρχει ένα έντυπο αξιολόγησης της σημερινής Συνόδου. Μας βοηθά πάρα πολύ αυτό. Οπότε, να παρακαλέσω να το συμπληρώσετε και να το ρίξετε στο κιβώτιο που βρίσκεται στην είσοδο της αίθουσας στο τέλος της συνεδρίασης, γιατί χρειάζεται να γνωρίζουμε, ώστε να λάβουμε υπόψη τις παρατηρήσεις σας, τις εισηγήσεις σας, για να μπορέσουμε να βελτιώσουμε ακόμη περισσότερο τη Σύνοδο.

Τώρα προχωράμε ευθύς αμέσως στις δύο εκθέσεις που έχουν ετοιμαστεί.

Πρώτα θα καλέσω στο βήμα και θέλω να απολογηθώ εκ των προτέρων που θα αφήσω τον συνάδελφο να προεδρεύσει σε λίγο, γιατί έχουμε τη δέηση και την επίσημη τελετή που γίνεται στον καθεδρικό ναό για την ημέρα των αγνοουμένων, το μνημόσυνο πεσόντων και αγνοουμένων... Είναι σήμερα η επίσημη μέρα των αγνοουμένων μας, οπότε θα γίνει μια τελετή, αν θέλετε, σεμνή στην Αρχιεπισκοπή. Χρειάζεται να είμαι εκεί. Όμως, θα αφήσω καλύτερο από εμένα να προεδρεύει και βεβαίως στο τέλος θα φροντίσω να διαβάσω τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα.

Αυτό, για να μη διακόψω ενδεχομένως τον αγαπητό μου κ. Δημητριάδη, τον οποίο ευθύς αμέσως καλώ στο βήμα, για να διαβάσει την έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, με θέμα: «Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση, σχετικά με θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια».

Κύριε Δημητριάδη, ο λόγος σε εσάς.

Πρόεδρος Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας (Αντώνιος Δημητριάδης)

Κυρία Πρόεδρε, θα είμαι όσο μπορώ πιο σύντομος, για να μπορέσουμε να δώσουμε ευκαιρία να γίνει η συζήτηση επί των αιτημάτων.

(Η έκθεση αποσπάσματα της οποίας ανέγνωσε ο πρόεδρος της επιτροπής.)

Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας για το θέμα «Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση»

Παρόντες:

Δημητριάδης Αντώνης, Πρόεδρος, Κόκκινος Ελευθέριος

Άνθιμου Νίκος, Λοϊζίδης Μάρκος

Αργυρού Αργύρης, Πατσαλίδης Ανδρέας

Καραβάς Παναγιώτης, Σκαρπάρης Κώστας,

Παύλου Σωτήρης, Καρατζιάς Αντώνης, Τριφυλλής Μιχάλης

Στις σύγχρονες κοινωνίες, η κοινωνική πρόνοια για τους ηλικιωμένους αποτελεί δείκτη πολιτισμού και ανθρωπισμού. Οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας έχουν συμβάλει ουσιαστικά στην πρόοδο και ανάπτυξη των κοινωνιών και δικαιούνται να απολαμβάνουν αξιοπρεπείς συνθήκες ζωής, φροντίδα και σεβασμό. Ωστόσο, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν είναι πολλαπλές και σύνθετες.

Εξακολουθούν να υπάρχουν ηλικιωμένοι που ζουν με πενιχρά εισοδήματα, αδυνατώντας

να καλύψουν βασικές ανάγκες, όπως το κόστος της στέγασης, της διατροφής και της φαρμακευτικής περίθαλψης. Ηλικιωμένοι που, ενώ θέλουν να παραμένουν στο οικείο περιβάλλον τους με ελάχιστη βοήθεια ή κατ' οίκον φροντίδα, δεν τα δικαιούνται. Ή άλλοι που πρέπει να είναι σε στέγη ηλικιωμένων, αλλά δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο υψηλό κόστος. Τα υψηλά ασφάλιστρα αυτοκινήτων που καλούνται να πληρώνουν, τα χαμηλά επιδόματα που δυστυχώς λόγω αυστηρών κριτηρίων παραμένουν απρόσιτα για πολλούς. Τα κέντρα ημέρας που, παρότι προσφέρουν ανεκτίμητο έργο, πασχίζουν να λειτουργήσουν με περιορισμένες κρατικές ενισχύσεις. Επιπλέον, στη λίστα προστίθεται και η αυξανόμενη χρήση της τεχνολογίας για παροχή υπηρεσιών στις δημόσιες υπηρεσίες, που δυσκολεύει ιδιαίτερα τους ηλικιωμένους, αλλά και πολλά ακόμη.

Η μέριμνα για τα άτομα της τρίτης ηλικίας είναι ευθύνη τόσο του κράτους όσο και της κοινωνίας συνολικά. Οι πολιτικές κοινωνικής πρόνοιας οφείλουν να είναι ολιστικές, παρέχοντας οικονομική ενίσχυση, εκπαίδευση, προσβασιμότητα, κοινωνική ενσωμάτωση και πάνω από όλα με ανθρώπινη επαφή. Οι ηλικιωμένοι δεν αποτελούν βάρος, αλλά θεμέλιο της κοινωνίας και τους αξίζει μια ζωή με αξιοπρέπεια, ασφάλεια και σεβασμό.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων υποβάλλει τα ακόλουθα αιτήματα:

1. Μέτρα στήριξης κατά της ακρίβιας

Οι ηλικιωμένοι τα τελευταία χρόνια βιώνουν δύσκολες οικονομικές συνθήκες. Το κράτος οφείλει να λαμβάνει σταθερά και ουσιαστικά μέτρα στήριξης, ικανά να διασφαλίζουν μια αξιοπρεπή ζωή. Χαιρετίζουμε τη σημαντική ένταξη των χαμηλοσυνταξιούχων στην ειδική διατίμηση της ΑΗΚ, καθώς και τη μείωση του ΦΠΑ από 19% σε 9% στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος για οικιακή κατανάλωση, έστω και για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Πρέπει όμως να αναφερθεί ότι δεν είναι αρκετά.

Αίτημά μας η μόνιμη στήριξη των ευπαθών ομάδων και των ηλικιωμένων. Μέτρα ιδιαίτερα για το κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, και όχι μόνο για όλους τους ηλικιωμένους, για το κόστος των καυσίμων θέρμανσης, κίνησης, την καταβολή επαρκούς μηνιαίας στήριξης σε όλους τους χαμηλοσυνταξιούχους, την επιβολή μηδενικού συντελεστή ΦΠΑ σε βασικά είδη ανάγκης (π.χ. τρόφιμα) κ.ά.

Μόνο με τη στήριξη της πολιτείας μπορεί να υπάρξει ένα αξιολογικό βιοτικό επίπεδο για τους ηλικιωμένους.

2. Αύξηση των συντάξεων και του ορίου φτώχιας

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας αιτείται αύξηση των συντάξεων και ουσιαστική αύξηση του ορίου φτώχιας, που θα ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, ώστε κανένας

συνταξιούχος να μην οδηγείται σε συνθήκες εξαθλίωσης. Παράλληλα, τονίζεται η ανάγκη πρόνοιας ώστε, σε περίπτωση μικρών αυξήσεων στις συντάξεις, να μην καταργούνται βοηθήματα.

3. Κατάργηση της μείωσης του 12% στις συντάξεις όλων όσοι αφυπηρετούν στα 63

Ζητούμε την κατάργηση της μείωσης του 12% που επιβάλλεται στους συνταξιούχους μετά από πολλά χρόνια εργασίας και καταβολής εισφορών. Οι συνταξιούχοι, που έχουν προσφέρει στον κοινωνικό και οικονομικό τομέα με την εργασία τους και τις εισφορές τους, δεν πρέπει να υφίστανται περαιτέρω μείωση της σύνταξής τους.

4. Σύνταξη χηρείας αντρών

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας ζητά όπως επανεξετασθεί η σχετική νομοθεσία, βάσει της πραγματικής κατάστασης, ώστε να διασφαλιστεί το δικαίωμα λήψης σύνταξης χηρείας για όλους τους άνδρες χήρους και να μην παραβιάζεται η αρχή της ισότητας.

5. Αναβάθμιση των κρατικών υπηρεσιών που εξυπηρετούν ηλικιωμένους

Παρά τη βελτίωση που έχει σημειωθεί σε ορισμένες υπηρεσίες, παρατηρούνται ακόμη σημαντικές καθυστερήσεις στην εξέταση των αιτήσεων, λόγω του μεγάλου όγκου των αιτημάτων που αφορούν συντάξεις και επιδόματα, που δυστυχώς δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί στον αναμενόμενο χρόνο. Ζητείται από τα αντίστοιχα τμήματα όπως μεριμνήσουν με τις απαραίτητες ενέργειες προς εξυπηρέτηση των πολιτών.

6. Στέγες ηλικιωμένων

Επικροτούμε την αύξηση επιδότησης που έχει επέλθει μέσω του Σχεδίου Επιδότησης Διαμονής και Φροντίδας Ηλικιωμένων σε Στέγες, αλλά χρήζει σημαντικής διεύρυνσης των δικαιούχων, καθώς πολλά άτομα που πλησιάζουν τα δεδομένα κριτήρια μένουν εκτός λόγω μικρών οικονομικών αποκλίσεων. Είναι απαραίτητη η βελτίωση των κριτηρίων, προκειμένου να αποφεύγονται πιθανές ανισότητες.

Τα αιτήματά μας είναι τα εξής:

- α. Δημιουργία στεγών ηλικιωμένων μέσω κοινοτήτων, δήμων και τοπικής αυτοδιοίκησης σε αστικά κέντρα και απομακρυσμένες περιοχές.
- β. Αύξηση των κρατικών χορηγιών σε προγράμματα που λειτουργούν ήδη μέσω της τοπικής αυτοδιοίκησης και ΣΚΕ.
- γ. Εφαρμογή αυστηρού νομοθετικού πλαισίου με κυρώσεις για παραβατικές συμπεριφορές των λειτουργών/φροντιστών.
- δ. Στελέχωση των στεγών με επαρκές, έμπειρο και ορθά καταρτισμένο προσωπικό.
- ε. Εξασφάλιση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των φροντιστών.
- στ. Κατάργηση καταβολής ΦΠΑ από τις ιδιωτικές στέγες, όπως ισχύει και στις κυβερνητικές

στέγες, με στόχο τη μεταφορά του οφέλους στους ενοίκους.

7. Κατ' οίκον φροντίδα

Η κατ' οίκον φροντίδα είναι το κατ' εξοχήν μέτρο για την παραμονή ενός ηλικιωμένου στο οικείο του περιβάλλον. Παραμένει ανεξάρτητος, λειτουργικός και αυτόνομος κατά το δυνατόν. Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας εισηγείται τα ακόλουθα:

α. Βελτίωση των κριτηρίων για τους δικαιούχους, ώστε να είναι σε θέση να λαμβάνουν κατ' οίκον φροντίδα περισσότερα άτομα.

β. Διεύρυνση των προγραμμάτων από αξιόπιστο και καταρτισμένο προσωπικό.

γ. Ικανοποιητικές απολαβές των φροντιστών, προκειμένου να υπάρχει ο αντίστοιχος επαγγελματικός προσανατολισμός, αλλά και ικανοποιητική κάλυψη των απομακρυσμένων περιοχών, καθώς οι ανάγκες δεν σταματούν στα όρια των αστικών κέντρων.

8. «Κόκκινο Κουμπί»

Η επιτροπή ζητά ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο του προγράμματος «Κόκκινο Κουμπί» εντός ορισμένου χρονοδιαγράμματος και επισημαίνει την ανάγκη συζήτησης των κριτηρίων επιλογής. Επίσης, είναι σημαντικό όπως υπάρχει μια ενημερωμένη βάση δεδομένων, που θα περιέχει πληροφορίες ιατρικής φύσεως για τους χρήστες του «Κόκκινου Κουμπιού», προς άμεση αντιμετώπιση όποιας ανάγκης.

9. Κέντρα ενηλίκων - Κέντρα ημερήσιας ενασχόλησης ατόμων με άνοια και συναφείς παθήσεις

α. Η μεγάλη σημασία των κέντρων ενηλίκων εναπόκειται στη συντροφιά και φροντίδα που παρέχουν στα ηλικιωμένα άτομα. Μέσω των προγραμμάτων που λειτουργούν, οι ηλικιωμένοι κοινωνικοποιούνται, αποφεύγουν την απομόνωση, που είναι συχνό φαινόμενο σε αυτές τις ηλικίες, και βρίσκουν ενδιαφέροντα που τους κρατούν λειτουργικούς. Βασικό ζητούμενο είναι η σταθερή και επαρκής οικονομική στήριξη των εν λόγω κέντρων, προκειμένου να λειτουργούν απρόσκοπτα και να καλύπτουν τις ανάγκες των προγραμμάτων, αλλά και των ωφελουμένων.

β. Ζητείται ενημέρωση όσον αφορά το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) και τη δημιουργία ή αναβάθμιση/επέκταση δομών εικοσιτετράωρης φροντίδας ενηλίκων ατόμων με ανάγκη μακροχρόνιας φροντίδας (μικρές δομές ενταγμένες στην κοινότητα για φιλοξενία μέχρι δέκα ατόμων), όπως είχε αναφερθεί κατά την 25η Σύνοδο.

γ. Όσον αφορά τα κέντρα ημερήσιας ενασχόλησης ατόμων με άνοια και συναφείς παθήσεις, αυτά προσφέρουν σημαντικό έργο στα πάσχοντα άτομα. Μέσω της δραστηριοποίησής τους και της εξειδικευμένης αντιμετώπισης, τα κέντρα αυτά μπορούν

να επιφέρουν ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα, αλλά και μεγάλη ανακούφιση στις οικογένειες αυτών που συνήθως είναι και οι φροντιστές τους.

Στις μέρες μας οι πάσχοντες αυτοί, λόγω της εξελικτικής πορείας της νόσου, συνήθως καταλήγουν σε στέγες ηλικιωμένων ή ακόμη χειρότερα σε ψυχιατρικά ιδρύματα, που είναι τα πλέον ακατάλληλα για τη φροντίδα τους. Οι πάσχοντες χρήζουν ειδικής αντιμετώπισης, περίθαλψης και γενικότερα χειρισμού και στα προαναφερθέντα ιδρύματα δεν υπάρχει η απαραίτητη εκπαίδευση/κατάρτιση του προσωπικού για αυτά τα περιστατικά.

Ζητούμε δομές στελεχωμένες με όλες τις απαραίτητες ειδικότητες, που θα είναι σε θέση να εξυπηρετούν την ιδιαίτερη αυτή ομάδα, με ορθές πρακτικές και πρόνοια, λαμβάνοντας την κρατική στήριξη και ενίσχυση που χρειάζονται.

Τέλος, βάσει όλων των παραπάνω, αίτημά μας αναφορικά με τα κέντρα ενηλίκων, αλλά και τα κέντρα ημερήσιας ενασχόλησης ατόμων με άνοια και συναφείς παθήσεις είναι όπως χρηματοδοτούνται μέσω της τοπικής αυτοδιοίκησης, η οποία πρέπει να στηριχθεί σημαντικά από το κράτος.

10. Χώροι φιλοξενίας κακοποιημένων ηλικιωμένων

Τα περιστατικά κακοποίησης ηλικιωμένων εμφανίζονται ολοένα και συχνότερα στις μέρες μας και πολλοί από τους παθόντες δυστυχώς αδυνατούν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση, καθώς ισχύουν δεδομένα που τους εμποδίζουν ακόμη και να προχωρήσουν σε καταγγελία. Ζητούμε από την πολιτεία όπως γίνονται αυστηροί έλεγχοι σε δομές διαμονής ή φροντίδας ηλικιωμένων, σε μονάδες υγείας ή ακόμη και στις περιπτώσεις κατ' οίκον φροντίδας, αλλά και παρότρυνση των πολιτών όπως καταγγέλλουν περιστατικά κακομεταχείρισης. Ζητούμε εφαρμογή των αυστηρότερων μέτρων στους θύτες, αλλά και τη δημιουργία συγκεκριμένων χώρων που θα προσφέρουν υλική, ψυχολογική, νομική και οποιαδήποτε στήριξη απαιτείται, προκειμένου τα ηλικιωμένα άτομα να ζουν με ασφάλεια. Χώροι που θα αποτελούν ασφαλές και φιλόξενο μέρος για άτομα που συχνά παραμένουν αφανή στον δημόσιο λόγο και στερούνται κατάλληλων υπηρεσιών. Οι χώροι αυτοί πρέπει να στελεχώνονται από διεπιστημονική ομάδα, που θα περιλαμβάνει ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, ειδικά εκπαιδευμένους φροντιστές και, αν χρειάζεται, νοσηλευτές.

11. Ασφάλιστρα αυτοκινήτων

Τα ασφάλιστρα αυτοκινήτων για τα άτομα της τρίτης ηλικίας αποτελούν δυστυχώς εδώ και πολύ καιρό ένα σημαντικό οικονομικό βάρος, με αποτέλεσμα ορισμένα άτομα είτε να μην αντέχουν να το επωμιστούν και να εγκαταλείπουν την οδήγηση είτε να επιβαρύνονται το μεγάλο κόστος, με σοβαρή μείωση στο εισόδημά τους. Καλούμε το κράτος όπως λάβει

μέτρα για την προστασία των ηλικιωμένων είτε μέσω νομοθετικού πλαισίου που θα εξαλείφει αυτή την άδικη μεταχείριση και θα αντιμετωπίσει το θέμα ολιστικά είτε μέσω επιχορήγησης/βοηθήματος βάσει κριτηρίων για την κάλυψη του κόστους ασφάλισης.

12. Μετακινήσεις ηλικιωμένων

Καταρχάς, η επιτροπή χαιρετίζει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί με την εγκατάσταση νέων στεγάστρων στις στάσεις λεωφορείων. Έχοντας ως γνώμονα τη συχνή χρήση των λεωφορείων από τους ηλικιωμένους που πλέον δεν οδηγούν, ζητούμε αύξηση της συχνότητας των δρομολογίων, επέκταση της κάλυψης σε περιοχές που υπάρχει ανάγκη, καθώς και αναθεώρηση του χρονικού ορίου των εξήντα λεπτών μεταξύ δύο μετεπιβιβάσεων, καθώς ο χρόνος είναι ανεπαρκής για άτομα που μετακινούνται ιδιαίτερα από απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές, με αποτέλεσμα να είναι αυξημένο το κόστος μετακίνησής τους.

Πάγιο και αμετάκλητο αίτημά μας η δωρεάν μετακίνηση για όλους τους ηλικιωμένους, χωρίς περιορισμούς. Επίσης, σημαντική κρίνεται η διασφάλιση μετακίνησης των ηλικιωμένων προς τα κέντρα ενηλίκων, η οποία μπορεί να υλοποιηθεί με λεωφορεία των δήμων ή κοινοτήτων.

13. Τραπεζικές συναλλαγές ηλικιωμένων

Η επιτροπή αναμένει την εφαρμογή των πρόσφατων εξαγγελιών των τραπεζών σε ό,τι αφορά στις χρεώσεις των τραπεζών για διάφορες συναλλαγές (κατάθεση, ανάληψη, κατάθεση επιταγών κ.λπ.) για τα άτομα άνω των 65 ετών. Ωστόσο, παραμένει εξαιρετικά σημαντικό τα τραπεζικά ιδρύματα να περιλαμβάνουν στην πολιτική τους την ενημέρωση και παρότρυνση των ηλικιωμένων για τη χρήση Λογαριασμού Πληρωμών με Βασικά Χαρακτηριστικά που έχει χαμηλότερο κόστος, καθώς πολλοί ηλικιωμένοι δεν γνωρίζουν τη δυνατότητα αυτή, ιδιαίτερα λόγω μη χρήσης ψηφιακών μέσων προς ενημέρωση.

Ακόμη πιο σημαντική είναι η έλλειψη τραπεζικών καταστημάτων και αυτόματων ταμειακών μηχανών, ιδιαίτερος στην ύπαιθρο. Όλοι γνωρίζουν ότι η κινητικότητα των ατόμων της τρίτης ηλικίας είναι σχετικά μειωμένη για διάφορους λόγους. Η αδυναμία ακόμη και για μία απλή συναλλαγή που θα καλύπτει τις ανάγκες τους είναι άλλος ένας λόγος να νιώθουν παραγκωνισμένοι και αδύναμοι να διατηρήσουν την αυτονομία τους.

14. Ψηφιακές συναλλαγές των ηλικιωμένων

Είναι μια πραγματικότητα ότι οι ηλικιωμένοι σε μεγάλο ποσοστό έχουν μειωμένες γνώσεις τεχνολογίας και η εξυπηρέτησή τους σε διάφορες υπηρεσίες γίνεται ιδιαίτερα δύσκολη, όταν είναι απαραίτητη η χρήση ψηφιακών μέσων. Η επιτροπή ζητά όπως υπάρχει διαρκής εκπαίδευση σε θέματα τεχνολογίας και στήριξη στις διάφορες υπηρεσίες μέσω

προγραμμάτων σε αστικά κέντρα και στην επαρχία, προκειμένου να εξοικειωθούν τα ηλικιωμένα άτομα σε βασικές και πιο εξειδικευμένες γνώσεις.

Ζητούμε όπως συμπεριληφθεί η πληθυσμιακή ομάδα της τρίτης ηλικίας σε αντίστοιχες ευκαιρίες κατάρτισης, στις προσφερόμενες υπηρεσίες της ΑΝΑΔ, ενισχύοντας την ενεργό συμμετοχή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή.

15. Πασχαλινό επίδομα

Ζητούμε όπως αναθεωρηθούν και βελτιωθούν τα κριτήρια παραχώρησης πασχαλινού επιδόματος, ώστε να αυξηθούν οι δικαιούχοι, αλλά και το ποσό που παραχωρείται.

16. Επίδομα μάνας και κίνητρα στους νέους για δημιουργία οικογένειας

Το δημογραφικό πρόβλημα είναι ένα από τα πιο βασικά θέματα που έχει να αντιμετωπίσει η Κύπρος. Η πολιτεία οφείλει να παρέχει την ανάλογη κοινωνική πρόνοια και στήριξη προς τις οικογένειες, με ταυτόχρονη βελτίωση του επιδόματος και των διευκολύνσεων προς τους δικαιούχους, καταργώντας τα εισοδηματικά κριτήρια. Ζητείται η επαναφορά των συνθηκών που ίσχυαν πριν από την οικονομική κρίση.

17. Επίδομα σε άτομα με άνοια και συναφείς παθήσεις

Η επιτροπή ζητά όπως συμπεριληφθούν στους δικαιούχους επιδομάτων αναπηρίας και τα άτομα που πάσχουν από άνοια και συναφείς παθήσεις, καθώς λόγω της νόσου καθίσταται αδύνατο να εργαστούν και χρήζουν ολόκληρης υποστήριξης, αλλά και εξειδικευμένων παροχών φροντίδας.

18. Εθνικό σχέδιο δράσης για τους ηλικιωμένους

Ζητούμε την εφαρμογή, ορθή διαχείριση και παρακολούθηση του σχεδίου δράσης της Εθνικής Στρατηγικής για την Ενεργό Γήρανση 2025-2027.

19. Φορέας Τρίτης Ηλικίας

Ενίσχυση του ρόλου του Φορέα Τρίτης Ηλικίας όσον αφορά την Εθνική Στρατηγική.

20. Αξιοποίηση ηλικιωμένων - Ενεργός γήρανση

Οι ηλικιωμένοι είναι μια πληθυσμιακή ομάδα με μοναδικές ανάγκες, αλλά και σημαντικά προσόντα. Είναι μεγάλος ο αριθμός των ατόμων που είναι σε θέση να προσφέρουν υπηρεσίες, γνώσεις και εμπειρία σε καίριες θέσεις για κοινωνικά ζητήματα, γενικότερα, αλλά και θέματα της τρίτης ηλικίας ειδικότερα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη συμμετοχή τους σε εθελοντικά προγράμματα, κοινωνικές και άλλες δράσεις, με στόχο τη βελτίωση των υφιστάμενων θεσμών πρόνοιας, και γενικότερα με τη συμβολή τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, καταθέτοντας την πολύτιμη εμπειρία τους.

21. Λήψη μέτρων, σε περίπτωση εγκατάλειψης ηλικιωμένου προσώπου από οικιακό/-ή βοηθό

Πολλοί ηλικιωμένοι στηρίζονται καθημερινά σε οικιακούς/ές βοηθούς για τη φροντίδα και την ασφάλειά τους. Ωστόσο, παρατηρείται συχνά το φαινόμενο της ξαφνικής και χωρίς προειδοποίηση αποχώρησης των βοηθών, συνήθως λόγω εύρεσης άλλης εργασίας, αφήνοντας τα ηλικιωμένα άτομα μόνα και απροστάτευτα.

Ζητούμε όπως ληφθούν μέτρα, ώστε να ρυθμίζεται η αποχώρηση των βοηθών με υπευθυνότητα, δίνοντας επαρκή χρόνο στον εργοδότη για εξεύρεση αντικαταστάτη, χωρίς να υπάρχει εγκατάλειψη των ηλικιωμένων. Στόχος είναι η προστασία των ηλικιωμένων και η εξασφάλιση της συνεχόμενης φροντίδας τους.

22. Κοινωνική κάρτα

Τονίζουμε την ανάγκη διασφάλισης των δικαιωμάτων όλων των ηλικιωμένων, με εμπλουτισμό της κοινωνικής κάρτας, ώστε να παρέχει ουσιαστικά βοηθήματα στους λήπτες της. Η επιτροπή ζητά όπως ενημερωθεί για τη σχετική διαδικασία αποστολής της προς τους δικαιούχους από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αλλά και την αμεσότητα της αποστολής σε σχέση με τον χρόνο συνταξιοδότησης.

23. Σχέδιο Επιχορήγησης Διακοπών Συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα

Πολλοί ηλικιωμένοι τα τελευταία χρόνια ζουν σε δύσκολες οικονομικές συνθήκες, με αποτέλεσμα οι διακοπές να αποτελούν είδος πολυτελείας. Το Σχέδιο Επιχορήγησης Διακοπών αποτελεί ένα πολύ σημαντικό μέσο που προσφέρεται. Γι' αυτό ζητούμε την αύξηση του κονδυλίου που παραχωρείται, αλλά και βελτίωση των κριτηρίων, ώστε περισσότεροι ηλικιωμένοι να είναι σε θέση να συμμετέχουν.

24. Αποπληρωμή χρέους του κράτους προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Εισήγησή μας η αποπληρωμή του κρατικού χρέους προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων μέσω των ετήσιων κρατικών προϋπολογισμών. Το ύψος του χρέους που υπολογίζεται γύρω στα €12 δις είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό, ενώ μόνο μέσω ενός βιώσιμου κοινωνικού ταμείου μπορεί να επιτευχθεί η διασφάλιση των μελλοντικών δικαιούχων.

25. Αφαίρεση του ποσού συμπληρωμών και συνεισφοράς προς ορισμένες ειδικότητες από το φορολογητέο εισόδημα

Η εισήγηση της επιτροπής είναι όπως αφαιρείται το ποσό των συμπληρωμών και συνεισφοράς, όπως συμβαίνει και με την εισφορά του 2,65% επί των εισοδημάτων. Οι συνταξιούχοι, όντας οικονομικά αδύναμοι, πρέπει να έχουν τη στήριξη του κράτους, όπου αυτή μπορεί να δοθεί και όπου χρειάζεται να γίνει εξαίρεση.

26. Επιχορήγηση εγκατάστασης ανελκυστήρα σκάλας

Ζητείται η παροχή κρατικής επιχορήγησης για αγορά ανελκυστήρα σκάλας, προκειμένου να υποστηριχθούν άτομα τρίτης ηλικίας με κινητικά προβλήματα, που μπορεί να προέκυψαν είτε λόγω γήρατος είτε λόγω ατυχήματος. Το κόστος αγοράς είναι ιδιαίτερα υψηλό και γι' αυτό ζητούμε όπως παρέχεται επιχορήγηση βάσει δεδομένων κριτηρίων στα άτομα που το έχουν άμεση ανάγκη.

27. Οδηγός Ωφελημάτων Ηλικιωμένων

Ζητούμε όπως επιτέλους ολοκληρωθεί η διαδικασία έκδοσης του Οδηγού Ωφελημάτων και διανεμηθεί άμεσα στους δικαιούχους προς ενημέρωση.

28. Διά βίου μάθηση

Η προσφορά ευκαιριών εκπαίδευσης για τους ηλικιωμένους έχει πολυδιάστατα οφέλη. Συμβάλλει όχι μόνο στην κατάρτισή τους σε ποικίλα θέματα, αλλά και στην κοινωνικοποίησή τους, στην πνευματική τους καλλιέργεια, καθώς και στην ενεργή διατήρηση και βελτίωση της νοητικής λειτουργίας τους, παράγοντες ιδιαίτερα σημαντικοί για τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Αίτημά μας η βελτίωση της δωρεάν διά βίου μάθησης με τη διεύρυνση των θεματικών προγραμμάτων τόσο στα αστικά κέντρα όσο και στην ύπαιθρο.

29. Επίδομα πολιτισμού

Ζητούμε την αύξηση του εν λόγω επιδόματος, καθώς και την αναθεώρηση των κριτηρίων επιλογής των δικαιούχων, ώστε να συμπεριληφθούν και να υποστηρίζονται επαρκώς τα άτομα που δραστηριοποιούνται σε πολιτιστικά και άλλα συναφή θέματα.

30. Προσφυγικοί συνοικισμοί (ανελκυστήρες)

Η επιτροπή εδώ και πολλά χρόνια ζητά όπως επιλυθούν τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι στους προσφυγικούς συνοικισμούς, με σημαντικότερο την τοποθέτηση ανελκυστήρων. Ευχαριστώ πολύ.

Προέδρος:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Δημητριάδη μου. Ευχαριστώ πάρα πολύ για την παρέμβασή σας. Είμαι σίγουρη ότι το περιεχόμενο θα μας απασχολήσει όλους και στη συνέχεια, όμως προς σκοπούς σύντμησης χρόνου και αποφυγής περαιτέρω σχολιασμού θα το πράξουμε στη συνέχεια.

Να προχωρήσουμε ευθύς αμέσως στον πρόεδρο της Επιτροπής Υγείας τον κ. Τάκη Αγαθοκλέους, για να διαβάσει την έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων με θέμα: «Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση, σχετικά με θέματα που αφορούν την υγεία».

Αγαπητέ κύριε Αγαθοκλέους, ο λόγος σε εσάς.

Πρόεδρος Επιτροπής Υγείας (Τάκης Αγαθοκλέους):

Καλημέρα σας.

(Η έκθεση αποσπάσματα της οποίας ανέγνωσε ο πρόεδρος της επιτροπής.)

Έκθεση της Επιτροπής Υγείας για το θέμα «Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση»

Παρόντες:

Αγαθοκλέους Τάκης, Πρόεδρος, Μουρούτης Μιχάλης

Eskidjian Anahid, Πενηνταξ Γιώργος

Γεωργίου Πέτρος, Φιλίππου Μάμας

Κυριακίδου Γιαννούλα, Λάμπρου Σοφοκλής,

Χατζηπαντέλα Παντελής, Ματθαίου Ματθαίος, Χριστοδούλου Στέλιος

Η προστασία και φροντίδα της υγείας των ηλικιωμένων αποτελεί βασική πρόκληση για τα συστήματα δημόσιας υγείας παγκοσμίως, ιδιαίτερα λόγω της δημογραφικής γήρανσης που καταγράφει ανοδική πορεία. Οι ανάγκες των ηλικιωμένων αφορούν ευρύτερα την πρόληψη, την προαγωγή της υγείας, την κοινωνική υποστήριξη και την ισότιμη πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες υγείας.

Ένα σύγχρονο κράτος οφείλει να διαμορφώνει και να εφαρμόζει πολιτικές υγείας με κοινωνικό προσανατολισμό, στηριγμένες στις αρχές της καθολικότητας, της αλληλεγγύης,

της ποιότητας παροχών και του σεβασμού στην αξιοπρέπεια τόσο των ασθενών όσο και των επαγγελματιών υγείας. Η συνεχής κρατική στήριξη μέσω επαρκούς και σταθερής χρηματοδότησης αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων προσπαθεί να στηρίξει τους ηλικιωμένους συνανθρώπους μας, ώστε ισότιμα να διαβιούν και να απολαμβάνουν αξιοπρεπείς παροχές στην υγεία και όχι μόνο.

Εκφράζουμε την ισχυρή πεποίθηση ότι η πολιτεία θα συνεχίσει να επιδεικνύει τη βούληση για ενίσχυση και στήριξη του δημόσιου τομέα υγείας, διασφαλίζοντας την παραχώρηση των αναγκαίων πόρων, εκεί όπου κρίνεται αναγκαίο.

Η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων υποβάλλει τα ακόλουθα αιτήματα:

1. Λίστες αναμονής

Είναι επιτακτική ανάγκη να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη μείωση των λιστών αναμονής, με ιδιαίτερη έμφαση στον ιδιωτικό τομέα. Πρέπει να καλυφθούν οι ανάγκες σε ειδικότητες που παρουσιάζουν ελλείψεις, να δοθούν κίνητρα για την ανάπτυξη νέων ειδικοτήτων και να ενισχυθεί η επιμόρφωση των δικαιούχων για τη σωστή χρήση των παροχών υγειονομικής περίθαλψης. Ενδεχομένως, μια αποτελεσματική πρακτική θα ήταν η ενσωμάτωση στο ηλεκτρονικό σύστημα των δεδομένων για τον χρόνο αναμονής ανά ιατρό, επιτρέποντας στους ασθενείς να γνωρίζουν και να επιλέγουν εγκαίρως.

2. Στελέχωση υπηρεσιών υγείας

Η ελλιπής στελέχωση των υγειονομικών μονάδων έχει άμεσο αντίκτυπο στην ποιότητα των υπηρεσιών υγείας και κατ' επέκταση στην παρεχόμενη προς τους ασθενείς φροντίδα. Πρόκειται για ένα ζήτημα που δεν μπορεί να παραβλεφθεί και φυσικά δεν περιορίζεται μόνο στους ηλικιωμένους. Ζητούμε από το κράτος να λάβει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία των μονάδων υγείας και να μπορούν αυτές να προσφέρουν απρόσκοπτα τις υπηρεσίες τους.

3. Αγροτικά ιατρικά κέντρα

Τα αγροτικά ιατρικά κέντρα αντιμετωπίζουν σοβαρές προκλήσεις όσον αφορά τη στελέχωση και την παροχή υπηρεσιών υγείας. Η έλλειψη προσωπικού, οι περιορισμένοι πόροι και η απομόνωση των περιοχών αυτών καθιστούν την κατάσταση ιδιαίτερα δύσκολη για τους πολίτες που εξυπηρετούνται από τα κέντρα, ιδίως σε απομακρυσμένες περιοχές. Κρίνεται επιτακτική η συνεχής αναβάθμιση αυτών των μονάδων, καθώς και η ενίσχυσή τους με προσωπικούς ιατρούς, νοσηλευτικό προσωπικό και κυρίως με ασθενοφόρα και εξειδικευμένο πλήρωμα για την καλύτερη κάλυψη των αναγκών των κατοίκων.

4. Πρώτες Βοήθειες των ιδιωτικών και κρατικών νοσηλευτηρίων

Οι Πρώτες Βοήθειες τόσο στα ιδιωτικά όσο και στα κρατικά νοσηλευτήρια αποτελούν ένα σημαντικό κεφάλαιο για την υγειονομική φροντίδα των ηλικιωμένων και η ένταξη των ιδιωτικών Τμημάτων Επειγόντων Περιστατικών (ΤΑΕΠ) στο ΓΕΣΥ αποτέλεσε μια αξιόλογη εξέλιξη. Παρ' όλα αυτά, εντοπίζονται ορισμένα βασικά προβλήματα που χρήζουν άμεσης προσοχής, τα οποία καταγράφονται πιο κάτω:

α. Αναφορικά με τα κρατικά ΤΑΕΠ, είναι επιτακτική η ανάγκη για βελτιωτικές ενέργειες παγκύπρια.

β. Στα ιδιωτικά ΤΑΕΠ απαιτείται η προσθήκη περισσότερων ειδικοτήτων και η βελτίωση της οργάνωσής τους, έτσι ώστε να μπορούν να διαχειρίζονται όλα τα περιστατικά, χωρίς να υπάρχει η ανάγκη παραπομπής σε δημόσια νοσοκομεία.

γ. Όσον αφορά τον χρόνο αναμονής, είναι απαραίτητο να αξιολογηθούν άμεσα τα ιατρεία ταχείας διακίνησης και να καθοριστούν οι απαραίτητες μελλοντικές ενέργειες για την αποτελεσματικότερη λειτουργία τους.

5. Αυτονόμηση των κρατικών νοσηλευτηρίων

Η διαδικασία αυτονόμησης πρέπει να εξασφαλίζει ότι τα νοσηλευτικά ιδρύματα παραμένουν υπό κοινωνικό και πολιτειακό έλεγχο. Πρέπει να λειτουργούν ως μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, με στόχο το κοινωνικό όφελος, προσφέροντας φροντίδα υψηλού επιπέδου, διατηρώντας ταυτόχρονα την αυτονομία στη λήψη αποφάσεων, ενώ παράλληλα να συνεχίσουν να χρηματοδοτούνται από το κράτος.

6. Κέντρα αποκατάστασης

Ο στόχος και το ζητούμενο της επιτροπής είναι η ίδρυση και η ένταξη νέων κέντρων αποκατάστασης στο ΓΕΣΥ, η επέκταση των κλινών, η διεύρυνση των υπηρεσιών αποκατάστασης, αλλά και η διάρκεια των χορηγούμενων θεραπειών. Ιδιαίτερα για τους ηλικιωμένους, είναι κοινώς γνωστό ότι οι ανάγκες είναι αυξημένες και το κόστος στα ιδιωτικά κέντρα αποκατάστασης είναι ιδιαίτερα υψηλό. Αναμένουμε από την πολιτεία τις απαραίτητες ενέργειες και την απαιτούμενη πρόνοια.

7. Κατ' οίκον νοσηλεία

Η κατ' οίκον νοσηλεία αποτελεί έναν κρίσιμο πυλώνα για τη φροντίδα ατόμων με χρόνιες παθήσεις, ηλικιωμένων ατόμων ή ατόμων με περιορισμένη κινητικότητα τόσο σε αστικά κέντρα όσο και σε απομακρυσμένες περιοχές, όπου η πρόσβαση σε νοσοκομεία ή ιατρικές μονάδες είναι περιορισμένη. Παρά ταύτα, ο αριθμός των κατ' οίκον νοσηλευτών δεν επαρκεί, για να καλύψει τις αυξανόμενες ανάγκες, ενώ οι ιατρικές επισκέψεις περιορίζονται λόγω της έλλειψης ιατρικού προσωπικού. Ιδιαίτερα στις αγροτικές και

απομακρυσμένες περιοχές το πρόβλημα γίνεται εντονότερο, καθώς πολλοί νοσηλευτές δυσκολεύονται να παρέχουν τις υπηρεσίες τους λόγω του υψηλού κόστους μετακίνησης και του περιορισμένου χρόνου.

Εισηγούμαστε την ενίσχυση του προσωπικού για την κατ' οίκον νοσηλεία, τη δημιουργία ειδικών κινήτρων για τους επαγγελματίες υγείας που αναλαμβάνουν να εργαστούν σε αυτές τις περιοχές, καθώς και τη διεύρυνση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την ανακούφιση των ασθενών. Τέλος, ζητούμε ενημέρωση σχετικά με την πορεία του νομοσχεδίου του 2022 με τίτλο: «Ο περί Ίδρυσης και Άδειας Λειτουργίας Υπηρεσιών Παροχής Κοινοτικής Νοσηλευτικής και Κοινοτικής Μαιευτικής Νόμος του 2022». Άλλες σημαντικές υπηρεσίες, όπως η κατ' οίκον φροντίδα και οι φροντιστές ηλικιωμένων και οι ανάγκες που προκύπτουν, καλύπτονται από την έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας.

8. Διακίνηση προς υπηρεσίες υγείας

Η διακίνηση των ηλικιωμένων προς τις υπηρεσίες υγείας αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα για πολλές κοινότητες, ιδιαίτερα σε απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές. Οι ηλικιωμένοι συχνά αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσχέρειες κατά τη μετακίνησή τους, λόγω σωματικών περιορισμών, έλλειψης μεταφορικών μέσων και άλλων ηλικιακών εμποδίων. Με τη συνεργασία των κρατικών υπηρεσιών, των μέσων συγκοινωνίας, της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών κοινοτήτων, θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια ειδική υπηρεσία εξυπηρέτησης ασθενών, η οποία θα εξασφαλίζει τη μεταφορά των ηλικιωμένων και άλλων ατόμων που αδυνατούν να μετακινηθούν μόνοι τους προς τα νοσηλευτήρια ή τα κέντρα υγείας.

9. Φάρμακα και συμπληρωμές

Το υψηλό κόστος των φαρμάκων αποτελεί μια σημαντική οικονομική επιβάρυνση για πολλούς ηλικιωμένους, ιδιαίτερα για εκείνους με περιορισμένα εισοδήματα. Κεντρικό αίτημα της επιτροπής είναι η ένταξη καινοτόμων και μοναδικών φαρμάκων στους καταλόγους του ΓΕΣΥ, η συμπερίληψη ορισμένων μη συνταγογραφούμενων, αλλά βασικών φαρμάκων και θεραπειών με υψηλό κόστος, καθώς και απλών φαρμάκων που επίσης δεν περιλαμβάνονται στους εγκεκριμένους καταλόγους.

Η Επιτροπή Υγείας έχει ήδη υποβάλει στο Υπουργείο Υγείας κατάλογο φαρμάκων που δεν καλύπτονται από το ΓΕΣΥ, αλλά είναι απαραίτητα για τους ηλικιωμένους, και αναμένει τη θετική ανταπόκριση από τους αρμόδιους φορείς.

10. Διευκολύνσεις ΑΜΕΑ

Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί στη βελτίωση της προσβασιμότητας, εξακολουθούν

να υπάρχουν σημαντικά εμπόδια που περιορίζουν τη δυνατότητα των ΑΜΕΑ να απολαμβάνουν τις ίδιες υπηρεσίες υγείας με τους υπόλοιπους πολίτες. Όλα τα ιατρικά και υγειονομικά κτίρια, είτε δημόσια είτε ιδιωτικά, πρέπει να πληρούν τις απαραίτητες προδιαγραφές προσβασιμότητας, όπως ράμπες, κατάλληλους ανελκυστήρες, χώρους στάθμευσης κ.ά. Η επιτροπή αναμένει τη βελτίωση αυτών των υποδομών μέσω του νομοθετικού πλαισίου που αφορά τις άδειες ίδρυσης και λειτουργίας κέντρων παροχής υπηρεσιών υγείας.

11. Άνοια - Ανάγκη άμεσης προσοχής και συντονισμένης αντιμετώπισης

Η άνοια και οι συναφείς παθήσεις επηρεάζουν ολοένα και περισσότερους ανθρώπους, με τα περιστατικά να αυξάνονται καθημερινά, επηρεάζοντας κυρίως ηλικιωμένους, αλλά και άτομα νεότερων ηλικιών. Η επιτροπή εφιστά την προσοχή των αρμόδιων φορέων στα εξής κρίσιμα σημεία:

- Εκπαίδευση προσωπικού: Είναι αναγκαία η συνεχής εκπαίδευση του ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού σε δομές υγείας, στέγες ηλικιωμένων και άλλες σχετικές υπηρεσίες, ώστε να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις ανάγκες ατόμων με άνοια.
- Συνοδεία στα ΤΑΕΠ: Κρίνεται απολύτως απαραίτητη η παρουσία συνοδού, όταν άτομα με άνοια μεταφέρονται σε Τμήματα Ατυχημάτων και Επειγόντων Περιστατικών, για την ασφάλεια και σωστή διαχείριση της κατάστασής τους.
- Πρόληψη μέσω προσωπικών ιατρών: Η αξιοποίηση των προσωπικών ιατρών για πρόωμη ανίχνευση της άνοιας μέσω απλών τεστ μνήμης μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην έγκαιρη διάγνωση, παρέμβαση και σταθεροποίηση της νόσου.

12. Στελέχωση Σχολής Τυφλών «Άγιος Βαρνάβας» με κλινικό ψυχολόγο

Η Σχολή Τυφλών, ως η μοναδική στο είδος της παγκύπρια, επιτελεί διαχρονικά ένα εξαιρετικά σημαντικό έργο, καλύπτοντας τις ανάγκες των τυφλών ατόμων όλων των ηλικιών. Αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα της αποστολής της, θεωρούμε αναγκαία τη στελέχωση της σχολής με κλινικό/ή ψυχολόγο, καθώς η συμβολή της εν λόγω ειδικότητας είναι καθοριστική για την υποστήριξη, ενδυνάμωση και ομαλή κοινωνική ένταξη των ατόμων με οπτική αναπηρία. Καλούμε το κράτος όπως δώσει μεγαλύτερη προσοχή στις κτιριακές εγκαταστάσεις, αλλά και λοιπές ανάγκες της σχολής.

13. Νοσοκομείο Αθαλάσσας

Η Επιτροπή Υγείας χαιρετίζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί στο Νοσοκομείο Αθαλάσσας και αναμένει την ολοκλήρωση των εργασιών εντός των καθορισμένων χρονοδιαγραμμάτων. Παράλληλα, παραμένει σταθερό αίτημά μας η συνεχής βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης τόσο για τους ασθενείς όσο και για το προσωπικό. Κρίνεται

αναγκαία η ενίσχυση του νοσοκομείου σε προσωπικό και η αύξηση του περιορισμένου αριθμού κλινών, δεδομένου του μεγάλου αριθμού ασθενών.

14. Ποδολόγοι

Οι ποδολόγοι αποτελούν μια ιδιαίτερα χρήσιμη ειδικότητα για τους ηλικιωμένους. Είναι σημαντικό οι ιατροί να ενημερώνουν τους δικαιούχους για τις διαθέσιμες υπηρεσίες, καθώς πολλοί εξ αυτών δεν είναι ενήμεροι για τις παροχές που μπορούν να λάβουν. Επιπλέον, ζητούμε τη διεύρυνση του φάσματος των υπηρεσιών, ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των δικαιούχων που μπορούν να επωφεληθούν.

15. Φυσικοθεραπευτές - Λογοπαθολόγοι

Η σημασία των δύο αυτών ειδικοτήτων για τους ηλικιωμένους είναι εξαιρετικά μεγάλη. Οι φυσικοθεραπείες είναι κρίσιμες για την αποκατάσταση και τη βελτίωση της κινητικότητας των ηλικιωμένων, καθώς με την πρόοδο της ηλικίας αυξάνονται οι πιθανότητες εμφάνισης μυοσκελετικών προβλημάτων, τραυματισμών ή χρόνιων παθήσεων που επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του σώματος. Ωστόσο, οι θεραπείες που καλύπτονται από το ΓΕΣΥ για τους ηλικιωμένους είναι περιορισμένες, με αποτέλεσμα να μην επαρκούν, για να καλύψουν τις πραγματικές τους ανάγκες.

Επιπλέον, πολλοί ηλικιωμένοι αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στην ομιλία και στην κατάποση, κυρίως λόγω γηριατρικών παθήσεων, όπως το «Αλτσχάιμερ», το «Πάρκινσον», τα εγκεφαλικά επεισόδια και άλλες νευρολογικές ή ψυχιατρικές καταστάσεις. Οι ασθενείς αυτοί χρειάζονται επαρκείς και τακτικές λογοθεραπείες για την αποκατάσταση αυτών των λειτουργιών. Ωστόσο, ο αριθμός των συνεδριών συχνά δεν είναι αρκετός, για να καλύψει τις πραγματικές τους ανάγκες. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η αύξηση του αριθμού των θεραπειών και η μεγαλύτερη ευελιξία από τους αρμόδιους φορείς, ώστε οι θεραπείες να προσαρμόζονται στις ατομικές ανάγκες κάθε ασθενούς, λαμβάνοντας υπόψη την έκταση και τη σοβαρότητα της κατάστασής του.

16. Αύξηση της χορηγίας για τα ακουστικά βαρηκοΐας και βελτίωση/απλοποίηση της διαδικασίας αίτησης

Κατά τα προηγούμενα έτη έως και σήμερα το κόστος αγοράς ακουστικών βαρηκοΐας εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλό και πολλές φορές απλησίαστο για άτομα που το έχουν πραγματικά ανάγκη, ηλικιωμένους και μη. Η χορηγία που δίδεται για την αγορά τους είναι πολύ χαμηλή και πολλές φορές η ανάγκη που υπάρχει δεν εξυπηρετείται. Κατά το υπόμνημα που κατατέθηκε στην προπαρασκευαστική συνεδρία της Επιτροπής Υγείας, ημερομηνίας 19 Οκτωβρίου 2023, ένας από τους στόχους του Υπουργείου Υγείας ήταν η χορήγηση ακουστικών ως ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού μέσω του ΓΕΣΥ, με

χρηματοδότηση από τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ), διαδικασία η οποία δρομολογείτο για το έτος 2024. Ζητούμε ενημέρωση για την πορεία του θέματος.

17. Αύξηση του ηλικιακού εύρους των δικαιούχων συνταξιούχων ατόμων για διάφορες εξετάσεις, όπως το τεστ Παπανικολάου, εξέταση καρκίνου του προστάτη, οστεοπόρωση κ.λπ.

Οι ηλικιωμένοι της σύγχρονης εποχής αποτελούν μια ομάδα ατόμων που, αν και γηράσκει, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κινδύνους στην υγεία, όπως και οι νεότερες ηλικιακές ομάδες, εάν δεν υπάρχει πρόληψη. Τα δεδομένα καταδεικνύουν ότι βρίσκονται σε καλύτερη φυσική κατάσταση, ακόμη και σε μεγαλύτερες ηλικίες, απολαμβάνουν υψηλότερη ποιότητα ζωής και παρουσιάζουν γενική αύξηση στο προσδόκιμο ζωής. Στηριζόμενη στις αρχές της προληπτικής ιατρικής, η επιτροπή θεωρεί απολύτως αναγκαία τη δωρεάν παροχή προληπτικού ελέγχου για τον καρκίνο της μήτρας (Παπ τεστ), τον καρκίνο του προστάτη, την οστεοπόρωση και άλλες σοβαρές ασθένειες, χωρίς να τίθεται ως περιοριστικός παράγοντας η ηλικία των 74 ετών.

Έχετε τον λόγο σε όλα τα θέματα και θα είμαστε έτοιμοι να τα συζητήσουμε και κατ' ιδίαν. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Πρόεδρος:

Και εγώ ευχαριστώ πάρα πολύ. Να είστε καλά, κύριε Αγαθοκλέους.

Εδώ ολοκληρώνεται το πρώτο μέρος των εργασιών της 26ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Εισηγούμαι να μη διακόψουμε, αλλά να συνεχίσουμε -το είδαμε και με τον κ. Δημητρίου προηγουμένως- με τα μέλη της Βουλής των Γερόντων, εκτός αν χρειάζεται κάποιος διάλειμμα, θα το σεβαστώ φυσικά. Οπότε, να καλέσω τον συνάδελφο να αναλάβει, τον αγαπητό μου κ. Καυκαλιά.

Κύριε Δημητρίου, νομίζω να συνεχίσουμε τη συζήτηση. Οι συνάδελφοι είστε καλά; Βουλευτές, βουλευτρίες;

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές της Βουλής των Γερόντων)

Ωραία! Οπότε, να ξεκινήσουμε τη συζήτησή μας με τα μέλη, με βάση τον κατάλογο τον οποίο, αντιλαμβάνομαι, έχετε και εσείς στη διάθεσή σας, για όσους επιθυμούν να τοποθετηθούν. Στη συνέχεια, αν υπάρχουν και άλλοι σύνεδροι που θέλουν να τοποθετηθούν, βεβαίως θα τους δοθεί ο λόγος. Η παράκληση είναι να είστε σύντομοι, να μην ξεπερνάμε τα δύο λεπτά, για να μπορέσουμε να ακουστούμε όλοι. Να μη διακόπτουμε, ξέρετε τους κανονισμούς λειτουργίας της Βουλής, έχετε συμμετάσχει ξανά.

Επίσης, να παρακαλέσω κατά τις τοποθετήσεις μας -ως επιβάλλεται και από τον

Κανονισμό της Βουλής- είμαστε όρθιοι στην τοποθέτησή μας και να παρακαλέσω προηγουμένως καθένας για σκοπούς πρακτικών -και ευχαριστώ τις πρακτικογράφους μας- να λέτε το όνομα, το επίθετο και την ιδιότητά σας, για να μας διευκολύνεται λίγο στην τήρηση των πρακτικών. Επίσης, υπενθυμίζω ότι στα πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης καταγράφονται μόνο οι παρεμβάσεις και όχι άλλα κείμενα που θα κατατεθούν ή θέλετε να καταθέσετε. Επίσης, κάτι άλλο που θέλω να θυμίσω είναι ότι δεν επιτρέπονται τα χειροκροτήματα στη Βουλή των Αντιπροσώπων και παρακαλώ να αποφεύγονται.

Βεβαίως, όταν τελειώσουν οι τοποθετήσεις, όπως κάθε χρόνο, θα δοθεί ο λόγος και στους εκπροσώπους των υπουργείων, αν θέλουν στη συνέχεια να προσθέσουν ή να απαντήσουν κάτι.

Οπότε, αφήνω την προεδρία τους σώματος στα πολύ αξιόλογα χέρια του συναδέλφου του κ. Καυκαλιά.

Ευχαριστώ και τον κ. Μουσιούττα, οφείλω να πω, που βρίσκεται εδώ μαζί μας, αλλά και τον κ. Σενέκη. Ήταν και άλλοι συναδέλφοι... Και τον κ. Λουκαΐδη, που βρίσκεται στα δεξιά. Συνήθως δεν κάθεται στα δεξιά, αλλά δεν πειράζει, είναι πολύ καλό που τον έχουμε μαζί μας και χαιρόμαστε ιδιαίτερα και βεβαίως τους άλλους συναδέλφους που βρίσκονται στις επιτροπές, που δεν μπόρεσαν να είναι εδώ μαζί μας, αλλά οφείλω να κάνω ιδιαίτερη μνεία στους συναδέλφους που βρίσκονται εδώ. Ήταν και ο Πρόδρομος ο Αλαμπρίτης μέχρι πριν από ένα λεπτό -να είμαι σωστή- και βεβαίως ο Νίκος ο Κέττηρος, που επίσης ήταν στην αίθουσα. Οπότε, αυτό οφείλω να το πω.

Για κάποια δευτερόλεπτα μέχρι να κάνουμε την αλλαγή της προεδρίας, παρακαλώ να ετοιμαστεί ο πρώτος ομιλητής, σύμφωνα με τον κατάλογο τον οποίο σας έχω εδώ. Από εμένα καλημέρα και πάλι. Απολογούμαι. Ξέρετε πόσο απολαμβάνω αυτές τις συζητήσεις, αλλά σε δέκα λεπτά πρέπει να είμαι στον καθεδρικό ναό.

Ευχαριστώ πολύ.

(Στο σημείο αυτό την Πρόεδρο της Βουλής αντικαθιστά στην έδρα ο κ. Αντρέας Καυκαλιάς.)

Προεδρεύων (Αντρέας Καυκαλιάς):

Μετά από τις αναγκαίες συνεννοήσεις για την απρόσκοπτη συνέχιση των εργασιών της Συνόδου, να προχωρήσουμε στην πρώτη ομιλήτρια, που είναι η κ. Σοφία Γαβριηλίδου, από τον Κυπριακό Σύνδεσμο Καταναλωτών.

Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών (Σοφία Γαβριηλίδου):

Καλημέρα σας. Ευχαριστώ που μου δώσατε τον λόγο. Εκπροσωπώ τον Κυπριακό Σύνδεσμο Καταναλωτών και ονομάζομαι Σοφία Γαβριηλίδου.

Εγώ είχα θέσει το θέμα των ασφαλιστρών των αυτοκινήτων. Δεν ξέρω πού έχει μείνει αυτό το θέμα, διότι ανεξέλεγκτα, όπως ξέρετε, πάνω από τα εβδομήντα μάρς αυξάνουν το ασφαλιστρο αυτό, νοομένου ότι -μόνο και μόνο- είμαστε ηλικιωμένοι, χωρίς να κοιτάζουν αν έχουμε εμείς κάποια ατυχήματα στο ιστορικό μας. Όπως ξέρετε, σε άλλες χώρες, όταν οι ηλικιωμένοι οδηγούν προσεκτικά και δεν έχουν ατυχήματα, τους δίνουν και bonus. Εμάς γίνεται το αντίθετο. Και ήθελα να μάθω με τις ασφαλιστικές εταιρείες τι γίνεται, γιατί τους είχαμε προτείνει το εξής: Από τη στιγμή που αμφισβητούν την άδεια οδήγησής μας, γιατί δεν βάζουν εκείνοι γιατρούς να μας εξετάζουν και να μας δίνουν την άδεια οδηγού;

Το δεύτερο θέμα, το οποίο ήθελα να θέσω ήταν το θέμα της σύνταξης της κοινωνικής προσφοράς. Οι γυναίκες οι οποίες δεν δουλεύουν παίρνουν μία σύνταξη κοινωνική. Όταν πεθάνει ο σύζυγός τους, αυτή η σύνταξη τους αποκόπτεται, την αποκόπτονται, την αφαιρούν. Και είχα κάποια παράπονα από γυναίκες, οι οποίες, παίρνοντας τη σύνταξη

του συζύγου, ευρισκόμενες και σε μεγάλη ηλικία, που η σύνταξη του συζύγου τους ήταν πάρα πολύ χαμηλή, γύρω στα €500, αυτές οι γυναίκες λοιπόν χρειάζονταν βοήθεια από οικιακή βοηθό και δεν εγκρίθηκαν να παίρνουν ένα συμπληρωμένο βοήθημα, αφού τους αφαιρέσαν τη σύνταξη την κοινωνική. Με ποια λογική έχουν αφαιρέσει αυτή τη σύνταξη; Από τη στιγμή που οι υπόλοιποι εργαζόμενοι που παίρνουμε κοινωνική σύνταξη λόγω εργασίας, εάν αποβιώσει ο σύντροφος ή η σύντροφος, δεν την αποκόπτουν.

Και το άλλο θέμα το οποίο είχα θέσει είναι κατά πόσο έχουν εκπαιδευτεί ή έγινε κάποιος κανονισμός να εκπαιδεύονται αυτοί οι οποίοι φροντίζουν ηλικιωμένους ή παιδιά.

Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κυρία Γαβριηλίδου.

Να παρακαλέσω τους εκπροσώπους των υπουργείων/τμημάτων να κρατούν τις σημειώσεις τους, γιατί στη συνέχεια θα κληθούν να δώσουν απαντήσεις στις παρατηρήσεις που τίθενται στη συζήτηση, αλλά θα το κάνουμε στο τέλος.

Να πω ότι διάλειμμα θα γίνει η ώρα 11.15 π.μ., όπως έχουμε συνεννοηθεί.

Ο κ. Πέτρος Γεωργίου, εκ μέρους της Παγκύπριας Επιτροπής Συνταξιούχων Συνομοσπονδίας Εργαζομένων Κύπρου (ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ).

Εκπρόσωπος ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ (Πέτρος Γεωργίου):

Είμαι ο Πέτρος Γεωργίου και μιλώ εκ μέρους της ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ, σχετικά με τους χαμηλοσυνταξιούχους. Μίλησα πέρσι για τους χαμηλοσυνταξιούχους και είπα το εξής, γιατί έχουμε πολύ πρόβλημα στους συννοικισμούς: Μας είχαν κάμει μια στέγη ηλικιωμένων, την οποία κατάργησαν. Και θέλουμε βοήθεια. Φυσικά, όλοι θέλουν, αλλά οι συννοικισμοί θέλουν περισσότερο από όλους.

Μας είπαν από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας πέρσι ότι θα δίνουν €700 και θα το κάμουν €1.300, όπως είπαν και φέτος ότι το έκαναν. Με ποια κριτήρια όμως δίνουν αυτά τα λεφτά; Έχω μία περίπτωση -και έφερα και τα στοιχεία εδώ- μιας κοπέλας που πικιάννει μόνο €830 και κατόπιν πολλών προσπαθειών εκαταφέραν και εδώκαν της ακόμα €215. Έφερε κοπέλα και βοηθά τη, διότι δεν μπορεί να περπατήσει. Τούντο πράγμα θέλω να δω και έφερα τα στοιχεία να τα δουν οι αρμόδιοι.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Γεωργίου. Υπολογίζω ότι η περίπτωση στην οποία αναφέρεστε πρόκειται για κατ' οίκον φροντίδα και όχι για ιδρυματική φροντίδα...

Εκπρόσωπος ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ (Πέτρος Γεωργίου):

Αφού δεν μπορεί να πάει στο ίδρυμα.

Προεδρεύων:

...όπου ακριβώς αυτό το ζήτημα να παραμένει ανοικτό. Ενώ έχουν ληφθεί, όντως, αποφάσεις για την ιδρυματική φροντίδα με τις αναθεωρήσεις, όπως έχουν περιγραφεί προηγουμένως από τον γενικό διευθυντή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, παραμένει το ζήτημα με την κατ' οίκον φροντίδα. Είμαι βέβαιος ότι ο κ. Νικολαΐδης θα δώσει απαντήσεις στη συνέχεια.

Ευχαριστώ, κύριε Γεωργίου.

Να δώσω τον λόγο στον κ. Αντώνη Δημητριάδη, πρόεδρο της Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών.

Πρόεδρος Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών (Αντώνης Δημητριάδης):

Μερικά από τα προβλήματα ύστερα από συνεχείς συναντήσεις και συζητήσεις έχουν λυθεί, όμως μερικά εξακολουθούν και παραμένουν άλυτα και παρουσιάζονται και στη φετινή μας Σύνοδο. Η συνεχιζόμενη αύξηση του ηλεκτρικού ρεύματος και η συνεχιζόμενη ακρίβια μας προβληματίζουν και η ανησυχία μας είναι μεγάλη για το πώς οι ηλικιωμένοι, οι συνταξιούχοι, οι χαμηλοσυνταξιούχοι και γενικά ο κόσμος θα μπορέσει να αντεπεξέλθει με τέτοια ακρίβια.

Θα θέλαμε να επισημάνουμε το πάγιο αίτημά μας για μια πλήρη απασχόληση της λειτουργού της Βουλής, ώστε να έχουμε μια συνεχή βοήθεια και εξυπηρέτηση των αναγκών μας. Τι ζητάμε από την πολιτεία; Κατανόηση και επιβράβευση των κόπων μας με μια λειτουργό με πλήρη απασχόληση και το έξτρα κόστος πλέον είναι πολύ μικρό.

Μας ανησυχεί η συνεχιζόμενη αδράνεια στις διάφορες επιτροπές. Χαιρετίζουμε την έγκριση, επιτέλους, για το «Κόκκινο Κουμπί» και αναμένουμε σύντομα τη λειτουργία και την εφαρμογή του. Υπάρχουν ηλικιωμένοι που, πράγματι, χρειάζονται άμεσα το «Κόκκινο Κουμπί».

Πάγιο αίτημά μας: Διορισμός Επιτρόπου Τρίτης Ηλικίας. Η πρόσβαση του ηλικιωμένου στην ψηφιοποίηση επιβάλλεται. Οι ηλικιωμένοι αντιμετωπίζουν μεγάλο πρόβλημα.

Έχουμε ζητήσει επί υπουργίας του κ. Παμπορίδη τη δημιουργία υπηρεσίας στα κρατικά νοσηλευτήρια, ώστε οι ηλικιωμένοι άνω των εβδομήντα που θα πρέπει να ανανεώσουν την άδεια οδήγησης να παρουσιάζονται στο τμήμα αυτό και για εξετάσεις, αν χρειαστεί, από ειδικούς ιατρούς. Επαναφέρουμε το αίτημα αυτό.

Ζητούμε αναθεώρηση του κανονισμού για τερματισμό της μαστογραφίας μετά από μια καθορισμένη ηλικία.

Αναθεώρηση και βελτίωση του οικογενειακού αφορολόγητου εισοδήματος.

Η υπογεννητικότητα είναι πλέον ένα ανησυχητικό φαινόμενο που μας οδηγεί σε

δημογραφικές ανισοροπίες, ιδίως μεταξύ των ξένων υπηκόων.

Ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Δημητριάδη. Να συνεχίσουμε με τον κ. Ηρακλέους Χρίστο, Σωματείο Δρομέων Κύπρου «Περικλής Δημητρίου».

Εκπρόσωπος Σωματείου Δρομέων Κύπρου «Περικλής Δημητρίου» (Χρίστος Ηρακλέους):

Ναι, είμαι εδώ, κύριε Πρόεδρε. Τελευταίως ακούσαμε στα νέα ότι οι γιατροί θα συνταγογραφούν και άσκηση, δηλαδή θα στέλνουν τους ασθενείς στα γυμναστήρια. Και ερχόμαστε και διερωτόμαστε. Γιατί να μη γίνονται χώροι άθλησης εκ των προτέρων, έτσι ώστε ο κόσμος να αθλείται, πριν να φθάσει στο αμήν, να καταλήξει στον γιατρό, για να του συνταγογραφήσει άσκηση; Ο κόσμος χρειάζεται ασφαλείς χώρους άθλησης. Αν δώσετε έναν γύρο στη Λευκωσία, αν πάτε στο πρόσφατα ανακαινισμένο πάρκο «Γλαύκος Κληρίδης» στην Ακρόπολη, θα δείτε ότι το βράδυ σφύζει από ζωή, άλλοι τρέχουν, άλλοι παίζουν ραδελ κ.ο.κ. Ο κόσμος ζητά χώρους να αθλείται. Αν πάτε στη Λακατάμεια, έχουμε ένα μικρό γήπεδο μπάσκετ, ένα μικρό γήπεδο για πατίνια, για ποδηλάτες και έναν χώρο με όργανα γυμναστικής. Και αυτά σφύζουν από ζωή. Δηλαδή ο κόσμος τα ζητά. Τώρα, τελευταίως βλέπουμε μετά λύπης, ένα μεγάλο έργο που συντελείται στη Λακατάμεια, ένα κέντρο περιβάλλοντος, να κτίζεται σε έναν χώρο πρασίνου. Δηλαδή καταστρέφεται ένα μεγάλο περιβάλλον, ένας μεγάλος χώρος περιβάλλοντος, για να κτιστεί κέντρο περιβάλλοντος, και διερωτόμαστε γιατί γίνεται αυτό, προς τι; Δεν προσέχουμε το ίδιο το περιβάλλον μας, το καταστρέφουμε, το καίμε και κτίζουμε κέντρα περιβάλλοντος, τη στιγμή που ο κόσμος ζητά ένα περιβάλλον, για να ασκηθεί, να αθληθεί, να τρέξει, να ποδηλατήσει κ.ο.κ. Και επανέρχομαι στο θέμα που έθιξα και προηγουμένως, στην περασμένη συνεδρία, το γραμμικό πάρκο που συνδέει τη Λακατάμεια με τη Λευκωσία. Πρέπει άμεσα να ασφαλοστρωθεί, πριν να θρηνησουμε κανένα θύμα. Αν υπολογίσετε τις κακώσεις που παθαίνουν αυτοί που περπατούν, τρέχουν σε αυτό το πάρκο, τα διάφορα ατυχήματα που συμβαίνουν και αναγκαζόμαστε να πάμε στους γιατρούς να μας εγχειρίσουν κ.τ.λ., όλα αυτά τα λεφτά που μπορούν να εξοικονομηθούν, όταν κάποιος αθλείται, και δεν χρειάζεται να πάει στον γιατρό, με όλα αυτά τα λεφτά θα μπορούσε εύκολα το γραμμικό πάρκο να ασφαλοστρωθεί. Γι' αυτό τελειώνω με τη φράση: Θέλουμε ασφαλείς χώρους άθλησης και αυτό το χρειάζεται ιδιαίτερα η τρίτη ηλικία. Διότι η υγεία δεν σημαίνει φάρμακα και επισκέψεις στους γιατρούς, αλλά, αφού είναι και το θέμα μας για μια καλύτερη ποιότητα ζωής και διαβίωσης με ασφάλεια, αξιοπρέπεια και κοινωνικοποίηση, οι χώροι άθλησης, ακριβώς, τα προσφέρουν όλα αυτά. Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Εγώ ευχαριστώ, κύριε Χρίστο. Να προχωρήσουμε με τον κ. Καραβά Παναγιώτη.

Εκπρόσωπος ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ (Παναγιώτης Καραβάς):

Παναγιώτης Καραβάς, Παγκύπρια Επιτροπή Συνταξιούχων ΣΕΚ. Επιθυμώ να αναφερθώ στον περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων Ασφάλισης Ευθύνης Έναντι Τρίτων Νόμο του 2000, ο οποίος υποχρεώνει κάθε ιδιοκτήτη αυτοκινήτου να το έχει ασφαλισμένο σε ασφαλιστική εταιρεία. Δεν υπάρχει όμως καμία πρόνοια προστασίας του ασφαλιζόμενου εξαιτίας τυχόν άδικης και απαράδεκτης εκμετάλλευσης από τις ασφαλιστικές εταιρείες. Αναφέρομαι στην περίπτωση ατόμων ηλικίας πέραν των 80 ετών τα οποία έχουν άδεια οδήγησης κατόπιν ιατρικής βεβαίωσης ότι είναι ικανά να οδηγούν, ενώ κάθε χρόνο που μεγαλώνουν κάνουν ολιγότερη χρήση του αυτοκινήτου και θα έπρεπε να πληρώνουν ολιγότερα ασφάλιστρα, συμβαίνει το αντίθετο. Κάθε χρόνο αυξάνονται τα ασφάλιστρα σε σημαντικά ποσά. Και το χειρότερο οι ασφαλιστικές εταιρείες αρνούνται να συνεχίσουν την ασφάλιση, για να αναγκαστεί ο ηλικιωμένος, για να είναι νόμιμος, να πηγαίνει στην Κοινοπραξία Ασφαλιστικών Οχημάτων δημόσιας χρήσης και να πληρώνει πέραν των €650 ασφάλιστρα κάθε χρόνο. Ο ηλικιωμένος κάτοχος άδειας οδήγησης που χρησιμοποιεί το αυτοκίνητό του, για να πάει μία φορά την εβδομάδα στην υπεραγορά για τα απαραίτητα για την επιβίωσή του τρόφιμα και μια φορά τον μήνα στο φαρμακείο, για να πάρει τα φάρμακα, ή σε καμιά κοινωνική υποχρέωση, δικαιολογείται να πληρώνει αυτά τα απαράδεκτα υψηλά ασφάλιστρα; Καλούμε την κυβέρνηση, που ετοιμάζει τα νομοσχέδια, και τη Βουλή, που εγκρίνει και ψηφίζει τους νόμους, και τους αρμόδιους φορείς, που ενδιαφέρονται για την ευημερία των ηλικιωμένων, να θέσουν τέρμα στην απάνθρωπη εκμετάλλευση των ηλικιωμένων από τις ασφαλιστικές εταιρείες. Η εισήγησή μας είναι η εξής: Ενόσω ο νόμος υποχρεώνει τον οδηγό να έχει ασφαλισμένο το όχημά του, ο ίδιος νόμος να υποχρεώνει την ασφαλιστική εταιρεία να ανανεώνει την ασφάλιση με το ίδιο ποσό. Στην Κοινοπραξία να παραπέμπονται οδηγοί που ευθύνονται για σοβαρά τροχαία ή επαναλαμβανόμενα ατυχήματα. Εκφράζουμε την εκτίμηση και τις ευχαριστίες μας προς τις επιτροπές Εργασίας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την πρωτοβουλία τους νομοθετικά να περιορίσουν τις αυθαιρεσίες των ασφαλιστικών εταιρειών και να προστατεύσουν τους ηλικιωμένους από την απαράδεκτη εκμετάλλευση των ασφαλιστικών εταιρειών και καλούμε όλους τους βουλευτές να εγκρίνουν το κατατεθέν νομοσχέδιο. Διαφορετικά, εξαναγκάζονται οι ηλικιωμένοι να εγκαταλείπουν το όχημά τους και να απομονώνονται με πολλές ψυχολογικές και άλλες επιπτώσεις. Ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστούμε, κύριε Καραβά. Να προχωρήσουμε με τον κ. Καρατζιά Αντώνη.

Εκπρόσωπος Παναγροτικού Συνδέσμου Κύπρου (Αντώνης Καρατζιάς):

Είμαι εδώ, κύριε πρόεδρε, αλλά νομίζω ότι είναι κατά λάθος που τέθηκε το όνομά μου στη λίστα σας, διότι δεν είπα ότι θα κάνω παρέμβαση σήμερα, αλλά, τέλος πάντων, μιας και με καλέσατε, κάτι να πω και εγώ σχετικά με τις ασφάλειες. Οι ασφάλειες εργάζονται μονοπωλιακά. Αν έχω μία ασφάλεια του αυτοκινήτου και ένας συγγενής μου επήρε δουλειά σε άλλη εταιρεία και θέλω, για να βοηθηθεί ο συγγενής μου, να μεταφέρω την ασφάλειά μου εκεί, δεν μπορώ, διότι είμαι μεγάλος στην ηλικία. Αυτό είχα να πω και ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Εγώ ευχαριστώ. Ο κ. Κίκας Χριστοφής, Κίνηση Οικολόγων Συνταξιούχων.

Εκπρόσωπος Κίνησης Οικολόγων Συνταξιούχων (Χριστοφής Κίκας):

Ναι, είμαι ο Χριστοφής Κίκας, Κίκας το επίθετο, πρόεδρος των Οικολόγων Συνταξιούχων. Είμαι πεπεισμένος από όλες αυτές τις συναντήσεις μας ότι όλοι μας ανεξαιρέτως έχουμε αγαθές προθέσεις για τους ηλικιωμένους. Αυτό μου δίνει ελπίδα για το μέλλον της Κύπρου ότι υπάρχει το προζύμι να γίνει κάτι καλύτερο. Για να γίνει όμως κάτι καλύτερο, χρειαζόμαστε επιτακτικά και άμεσα ένα κράτος πρόνοιας και δικαίου, πραγματικό όμως κράτος πρόνοιας και δικαίου, όπου θα παρέχονται σε όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες ποιοτική υγεία, ποιοτική παιδεία και αρωγή και πραγματική βοήθεια στους δυσπραγούντες. Ελπίζω να το καταφέρουμε, αλλά, για να καταφέρουμε κάτι τέτοιο, να γεφυρώσουμε το χάσμα μεταξύ καλών προθέσεων και υλοποίησης αυτών των προθέσεων, να σας πω τι χρειάζεται: Στους τομείς όπου έχουμε την υγεία, την παιδεία, τη θρησκεία, τη δικαιοσύνη, τους κοινωνικούς λειτουργούς, ακόμα θα πω και για όσους ενέχονται στην πολιτική ζωή του τόπου μας, πρέπει να θεωρούν την ενασχόλησή τους ως «λειτούργημα», με όλη τη σημασία της λέξεως. Ακούμε συνεχώς για ανεπαρκείς, για διαβρωμένους λειτουργούς κ.λπ. Αυτοί πρέπει πάντα να μην επιλεχθούν ξανά ή, αν ψηφιστούν, να βρεθεί ένας τρόπος να τιμωρούνται παραδειγματικά και να μένουν στο περιθώριο, όχι να επικρατούν αυτοί εις βάρος της συντριπτικής πλειοψηφίας μας, εμάς. Τώρα, ένα επιμέρους όμως θέμα που είναι πολύ σημαντικό. Όλοι μας γνωρίζουμε ότι η κοινωνικοποίηση μεταξύ ηλικιωμένων δίνει προσδόκιμο ζωής πολύ περισσότερο απ' ό,τι νομίζουν οι πλείστοι. Ένα μικρό βοήθημα που δίνει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το τριήμερο που επιχορηγούν τους χαμηλοσυνταξιούχους μας να πάνε μία εκδρομή στο Τρόδος ή στον Κάτω Πύργο, κατέληξε σε φιάσκο πέρσι, διότι μας είπαν, «δεν εγκρίνουμε κανένα από εσάς,

διότι είναι περιορισμένα τα λεφτά που διαθέτουμε φέτος, για να πάνε μόνο όσοι δεν πήγαν ξανά». Και μετά ακούμε από στόμα σε στόμα, είναι πολύ λυπηρό αυτό, για άτομα που πήγαν ξανά και πέντε και δέκα και περισσότερες φορές. Οπότε, για να μην υπάρχει ξανά αυτή η παρεξήγηση και η αδιαφάνεια, προτείνω -και ελπίζω όλοι να συμφωνείτε- να πηγαίνουν όλοι οι χαμηλοσυνταξιούχοι που δικαιούνται να πάνε και να σταματήσουν τα παραμύθια με το «δεν έχουμε λεφτά»! Τα €10,2 δις που δανείστηκε το κράτος πρέπει να έλθουν πίσω και ένα απειροελάχιστο ποσό από αυτά να δοθεί και για τέτοιους σκοπούς.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Κωνσταντινίδης Άδωνις, 56 ΣΥΝ/ΠΛΗΝ ΜΑΖΙ-ΚΥΠΡΟΣ.

Εκπρόσωπος 55 ΣΥΝ/ΠΛΗΝ ΜΑΖΙ-ΚΥΠΡΟΣ (Άδωνις Κωνσταντινίδης) :

Ευχαριστώ, κύριε προεδρεύοντα. Να διορθώσω, η οργάνωσή μας είναι 55 ΣΥΝ/ΠΛΗΝ ΜΑΖΙ-ΚΥΠΡΟΣ. Έντιμε κύριε προεδρεύοντα, Στην τοποθέτησή μου θέλω να θίξω τέσσερα σημαντικά θέματα, πολύ σύντομα, τηλεγραφικά, τα οποία αναφέρονται και στις εκθέσεις των επιτροπών της Βουλής των Γερόντων. Το πρώτο θέμα είναι η ενεργός γήρανση και χαιρετίζουμε τη νέα στρατηγική και σχέδιο δράσης που υιοθετήθηκε από την κυβέρνηση. Είναι ένα θετικό βήμα. Εξίσου σημαντικό είναι το ότι υπάρχει πλέον ο Φορέας Τρίτης Ηλικίας, μέσω του οποίου μπορούμε να προβάλλουμε εισηγήσεις για την υλοποίηση και επικαιροποίηση της εν λόγω στρατηγικής, και προσβλέπουμε στην περαιτέρω ενεργοποίησή του. Όμως, υπάρχουν δύο προτεραιότητες κατ' εμάς που ξεχωρίζουν. Η πρώτη είναι η συμμετοχή στην κοινωνική και οικονομική ζωή. Ένα μεγάλο θέμα όλων όσοι παίρνουν σύνταξη είναι ότι νιώθουν άχρηστοι και πρέπει να αξιοποιηθεί η συσσωρευμένη γνώση και εμπειρία που έχουμε εμείς οι συνταξιούχοι. Έχουμε μεταξύ άλλων προτείνει το πρόγραμμα «Μέντωρ» προς τους νέους με συμβολή στις δραστηριότητες και επίσης συμβολή στις δραστηριότητες της πολιτείας, όπως η επικείμενη Προεδρία της Κύπρου στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου δυστυχώς η εθελοντική προσφορά των συνταξιούχων με εμπειρία δεν αξιοποιήθηκε επαρκώς, καθώς και ενεργό ρόλο στα δίκτυα αλληλεγγύης, όπως είναι ο Κοινωνικός Λειτουργός της Γειτονιάς, που μπορεί να τον πλαισιώσουν. Η δεύτερη προτεραιότητα είναι η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών προσιτής στέγασης, ώστε να υπάρχουν επιλογές πέρα από τα γηροκομεία, τα οποία έχουν καταλήξει, δυστυχώς -πολλά έχουν καταλήξει- σε προθάλαμους θανάτου, που συχνά οδηγούν στην περιθωριοποίηση και απώλεια της αυτονομίας, καθώς και της αξιοπρέπειας. Δεύτερο θέμα που θέλω να θίξω είναι η κοινωνική κάρτα, που αναφέρθηκε από τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Εργασίας, για τους συνταξιούχους. Παρά την επαναφορά της, οι παροχές της είναι πολύ περιορισμένες, χρειάζεται ουσιαστική

αναβάθμιση. Παραδείγματα υπάρχουν σε άλλες χώρες, ξεκινώντας από τη δωρεάν χρήση των λεωφορείων για όλους τους συνταξιούχους, όπως ήταν πριν από λίγα χρόνια, αλλά και πρόσβαση σε πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες. Τρίτο θέμα είναι ο ηλικιακός ρατσισμός. Οι διακρίσεις που βιώνουμε καθημερινά και δεν έχει ακόμα θεσμικά αντιμετωπιστεί. Απαιτείται μεταξύ άλλων ενεργειών οριζόντια νομοθεσία που να διασφαλίζει την πρόσβαση, χωρίς ηλικιακές διακρίσεις, σε προϊόντα και υπηρεσίες με τις απαραίτητες θεσμικές ρυθμίσεις, θέμα που θα καλύψει και τις ασφάλειες και τις τραπεζικές υπηρεσίες, που έχουμε μεγάλο πρόβλημα, διότι δεν μπορούμε να πάρουμε δάνειο εμείς οι συνταξιούχοι. Κύριε προεδρεύοντα, Η Βουλή των Γερόντων, όπως αναφέρθηκε από την Πρόεδρο της Βουλής, πρέπει να δώσει ξεκάθαρα το μήνυμα με ουσιαστικά μέτρα ότι τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας δεν είναι βάρος, αλλά πολύτιμο κεφάλαιο για την κοινωνία, λαμβάνοντας υπόψη τις δημογραφικές εξελίξεις. Ελπίζουμε επίσης ότι η επικείμενη Κυπριακή Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα αναδείξει αυτό το θέμα με όποιο δυνατό τρόπο. Τέλος, κύριε προεδρεύοντα, επιτρέψτε μου να εισηγηθώ κάτι εκτός τυπικής ατζέντας, αλλά σημαντικό για μας. Η ονομασία της Βουλής των Γερόντων θα ήταν καλό να αλλάξει. Ο όρος «γέροντες» στον σύγχρονο κοινωνικό λόγο είναι στιγματικός, γιατί ηχεί, παρ' όλες τις καλές προθέσεις, ηχεί συνώνυμο του γερασμένου και εξαρτημένου. Πιο σωστός και σύγχρονος συμπεριληπτικός όρος είναι η «Βουλή Ατόμων Μεγαλύτερης Ηλικίας», ο οποίος συμβαδίζει με τη διεθνή ορολογία που υιοθετήθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για αυτό θα στείλουμε και γραπτή εισήγηση. Σας ευχαριστώ. ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Εγώ ευχαριστώ, κύριε Κωνσταντινίδη. Να συνεχίσουμε με τον κ. Λεάνδρου Ανδρέα, Καραϊσκάκειο Ίδρυμα.

Εκπρόσωπος Καραϊσκάκειου Ιδρύματος – Παγκύπριου Συνδέσμου Αφυπηρετησάντων Υπαλλήλων Συγκροτήματος Τράπεζα Κύπρου (Ανδρέας Λεάνδρου):

Έχω καλυφθεί, κύριε Πρόεδρε.

Προεδρεύων: Έχετε καλυφθεί. Ματθαίος Ματθαίου, Ένωση Κυπρίων Συνταξιούχων Παγκύπριας Εργατικής Ομοσπονδίας (ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ).

Εκπρόσωπος ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ (Ματθαίος Ματθαίου):

Κύριε Πρόεδρε,

Δυστυχώς, για ακόμη μία χρονιά, παρά τις διαπιστώσεις που γίνονται κάθε χρόνο για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τρίτη ηλικία, τα θέματα που τίγονται στις εκθέσεις παραμένουν τα ίδια χωρίς ουσιαστική πρόοδο. Φαίνεται ότι για τα πλείστα οι αρμόδιοι φορείς είτε δεν τα λαμβάνουν υπόψη ή δεν κάνουν αυτά που χρειάζονται για την προώθηση και την επίλυσή τους.

Κυρίες και κύριοι, η ακρίβια και οι δυσμενείς επιπτώσεις της έχουν τσακίσει την κοινωνία. Οι συνταξιούχοι και ιδιαίτερα οι χαμηλοσυνταξιούχοι οι οποίοι μένουν αβοήθητοι δεν αντέχουν άλλο. Τα προβλήματα πολλά, οι ανάγκες ανυπέρβλητες. Οι συνταξιούχοι μας όμως δεν μένουν με χέρια σταυρωμένα και να περιμένουν, εξού και ο τίτλος της φετινής μας Συνόδου.

Ένα από τα βασικά θέματα που θίγεται στην έκθεση είναι το θέμα των φαρμάκων. Υπάρχουν προβλήματα, όπως το κόστος αγοράς, η συνεισφορά που πληρώνουν για αρκετά φάρμακα και το γεγονός ότι αρκετά φάρμακα που είναι απαραίτητα για τους συνταξιούχους μας δεν καλύπτονται καθόλου από το ΓΕΣΥ. Έχουμε συνταξιούχους που πληρώνουν μέχρι και €100 τον μήνα για φάρμακα.

Το Υπουργείο Υγείας αναγνώρισε το πρόβλημα, τονίζει την αναγκαιότητα να βοηθηθούν οι συνταξιούχοι, όμως ισχυρίζεται ότι δεν προβλέπεται η κάλυψή τους από το ΓΕΣΥ. Έχουμε δυστυχώς αφαιρέσει κόστος από το κράτος και το έχουμε φορτώσει στους ώμους των χαμηλοσυνταξιούχων. Αντί να προσθέτουμε, αφαιρούμε από το εισόδημα αυτής της ομάδας, που ζει στα όρια της φτώχειας. Στην πρόσφατη συνάντηση που είχαμε με τον Υπουργό Υγείας μάς ζητήθηκε κατάλογος φαρμάκων που δεν καλύπτονται από το ΓΕΣΥ. Διερωτόμαστε βέβαια, ένα ζήτημα που το θέτουμε κάθε χρόνο, πώς γίνεται το υπουργείο να μη γνωρίζει ποια φάρμακα δεν καλύπτονται από το ΓΕΣΥ. Δώσαμε κατάλογο. Εκφράζουμε την ελπίδα, αφού αναγνωρίζεται το πρόβλημα, αν υπάρχει θέληση, υπάρχουν πολλοί τρόποι να ξεπεραστούν τα οποιαδήποτε προβλήματα με τη νομοθεσία, το θέμα να οδηγηθεί στην επίλυσή του, δίνοντας τη δυνατότητα στους συνταξιούχους μας να παίρνουν τα φάρμακα που έχουν ανάγκη.

Κυρίες και κύριοι, ένα από τα θεμελιώδη δικαιώματα κάθε ανθρώπου είναι η διασφάλιση της πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας υπηρεσίες υγείας. Ένα σύγχρονο κράτος οφείλει να παρέχει υπηρεσίες υγείας στη βάση ενός κοινωνικά προσανατολισμένου σχεδιασμού, που να χαρακτηρίζεται από καθολικότητα, αλληλεγγύη, ισότητα στην πρόσβαση, υψηλό επίπεδο ποιότητας και αξιοπρεπή αντιμετώπιση των ασθενών και των επαγγελματιών υγείας.

Παράλληλα, το κράτος οφείλει να παρέχει επαρκή χρηματοδότηση. Στην Επιτροπή Υγείας εκφράσαμε την ανησυχία μας για την τάση «συγκεντροποίησης» της υγείας και τις πιέσεις που ασκούνται από μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα.

Εκφράζουμε την πεποίθηση ότι θα συνεχίσει η πολιτική βούληση για στήριξη του δημόσιου τομέα υγείας και ότι θα παραχωρηθούν τα αναγκαία κονδύλια που χρειάζονται.

Η διαδικασία αυτονόμησης των δημόσιων νοσηλευτηρίων θα πρέπει να διασφαλίζει ότι

παραμένουν υπό κοινωνικό και πολιτειακό έλεγχο και αποτελούν τη ραχοκοκαλιά του ΓΕΣΥ.
Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Ματθαίου. Τελευταίος ομιλητής πριν από το διάλειμμα ο κ. Μαυρίδης Αντωνάκης, Παγκύπριος Διαβητικός Σύνδεσμος.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Διαβητικού Συνδέσμου(Αντωνάκης Μαυρίδης):

Είναι κατά λάθος.

Προεδρεύων:

Κατά λάθος. Μιχαηλίδη Μαρία, η τελευταία ομιλήτρια...

Εκπρόσωπος Κλάδου Συνταξιούχων ΠΑΣΥΔΥ (Μαρία Μιχαηλίδη):

Κατά λάθος.

Προεδρεύων:

Κατά λάθος και η κυρία Μιχαηλίδη.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές της Βουλής των Γερόντων)

Είναι εντάξει, δεν υπάρχει ζήτημα. Να προχωρήσουμε με τον κ. Μουρούτη Μιχάλη. Σωστά το διαβάζω;

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές της Βουλής των Γερόντων)

Κύριε Μιχάλη, έχετε τον λόγο, εκ μέρους του Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών. Και να ολοκληρώσουμε εδώ αυτό το μέρος της συνεδρίας μας.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών (Μιχάλης Μουρούτης):

Εντάξει. Ευχαριστώ, έντιμε, κύριε Καυκαλιά. Να αναφέρω ότι συμφωνώ απόλυτα με τον κ. Ματθαίου. Πραγματικά, όταν για πέντε ολόκληρα χρόνια έρχομαι εδώ και ζητούμε από το επίσημο κράτος... Ακούστε, παρακαλώ! Να υπερτονίσω την ανάγκη ενός ψυχολόγου στη Σχολή Τυφλών. Πέντε ολόκληρα χρόνια!

Επίσης, ένα τεράστιο κτίριο η Σχολή Τυφλών, μπορεί να έχει και δεκαπέντε τουαλέτες, έν' το «Μπάκιγχαμ Palace»! Έπρεπε να είχαμε τέσσερις καθαρίστριες και έχουμε δύο. Εν αντρέπεστε! Να έχουμε δύο κυρίες, επειδή έν' καθαρίστριες, να προσπαθούν μέρα-νύχτα να προλάβουν; Και έρχεστε εδώ τζαι διάφοροι επίσημοι λέτε μας μόνο τζείνα που θέλετε; Έννεν πλάσματα τζείνα; Όποιος ή όποια θέλει να πικιάει τη σφουγγαρίστρα να δει τον νόστο, που λέμε.

Σεφ; Εν έχουμε! Δηλαδή τι πρέπει να πω; Για την αναληγσία, την αδιαφορία, την αδράνεια, την απραξία... Εκτιμώ αφάνταστα τον κ. Ευαγόρα Καμπούρη για το έργο που επιτελεί, όμως να πω το εξής, και ξέρει καλύτερα ο ίδιος: Στρώματα στο γενικό δεν υπάρχουν. Σπάζεις το ισχίο, κάμνεις και δκυο-τρεις μέρες τζεϊμαί στις Πρώτες Βοήθειες να περάσει η

ώρα. Εν ηξέρω, φέρνουν σου πασατέμπο να περνά η ώρα; Εν ηξέρω... Μετά, αντί να πάεις στον τάδε θάλαμο, επειδή ο τάδε θάλαμος εν έσκει κρεβάτι, πάμε πρώτα σε άλλον θάλαμο, ωσάν να παίζουμε, αντί «musical chairs, musical beds». Ύστερα... Μιλώ συγκεκριμένα, από πληροφορίες που έχω πρόσφατα. Σκεφτείτε, κτύπα ξύλο, να σπάσουμε ένα ισχίο. Τζιαι είσιεν μες στη μονάδα γριούλες 90 χρονών σχεδόν δέκα μέρες, για να γίνει η επέμβαση. Εν μπορείτε να φανταστείτε το δράμα, τον πόνο! Ξέρετε γιατί; Δεν βρέθηκε ένας άνθρωπος με ένα κουκούτσι μυαλό, να πει «ρε, μα, έρχονται μετανάστες, νόμιμοι, παράνομοι, εν έσκει σημασία, έν' άνθρωποι που τζιαι τζιείνοι εννά χρειαστούν το νοσοκομείο!»! Γίνεται ξαφνικά να αυξάνεται ο πληθυσμός, όποιος τζιαι να ένι... Άρα, εννά χρειαστούν τζιαι τζιείνοι κρεβάτι, άρα, άμαν εννά χρειαστούν τζιαι τζιείνοι, λείφκουν, το κρεβάτι, εν έσκει κρεβάτι. Άμαν εννά κάτσω τζιαι εγώ καμμιά δεκαρκά ημέρες αύριο να καρτερώ τη σειρά μου... Όταν εβλέπετε ότι αυξάνετουν ο πληθυσμός, εν έκοβκεν ο νους σας ότι εννά χρειάζονται παραπάνω κλίνες;

Προεδρεύων:

Κύριε Μιχάλη, σας έδωσα και σας τον χρόνο τον περισσότερο που έδωσα και σε άλλες περιπτώσεις...

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών (Μιχάλης Μουρούτης):

Ευχαριστώ, ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Παρακαλώ ολοκληρώστε τη σκέψη σας...

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών (Μιχάλης Μουρούτης):

Τελειώνω, ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Να είσαστε καλά.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών (Μιχάλης Μουρούτης):

Ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων:

Οπόταν, ολοκληρώνουμε στην ώρα μας αυτό το μέρος της συζήτησης. Δεν ξέρω ποια είναι η συνεννόηση σε σχέση με τον χρόνο του διαλείμματος...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές της Βουλής των Γερόντων)

Όχι, πρέπει να γίνει διάλειμμα. Ένα τριαντάλεπτο διάλειμμα. Παρακαλώ να είμαστε στην ώρα μας πίσω, για να συνεχίσουμε τις εργασίες της Συνόδου. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Ωρα διακοπής: 11.15 π.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 11.50 π.μ.)

Προεδρεύων:

Να παρακαλέσω να πάρουμε τις θέσεις μας, να τηρήσουμε τα χρονοδιαγράμματα, γιατί ήδη έχω γίνει αποδέκτης ευγενικής παράκλησης να ολοκληρώσουμε στην ώρα μας τις εργασίες, που η ώρα μας είναι 1.00-1.15 μ.μ. το αργότερο, γιατί κάποιοι μου είπαν ότι έχουν και άλλες υποχρεώσεις. Έχετε παιδιά στα σχολεία τζαι να βοηθήσουμε να λειτουργήσουν οι οικογένειες όπως πρέπει.

Οπότε, αντιλαμβάνομαι έχουμε πάρει τις θέσεις μας. Να παρακαλέσω όλους, διότι ήμουν λίγο πιο χαλαρός στο πρώτο μέρος των παρεμβάσεων και δέχθηκα παρατηρήσεις από τη γραμματεία ότι ο χρόνος πήγαινε και στα τρία ή σε κάποιες περιπτώσεις και στα τέσσερα λεπτά... Απλώς, επειδή έχω μπροστά μου και τον κατάλογο όσων έχουν δηλώσει να μιλήσουν και έχοντας υπόψη και τον χρόνο που έχουμε στη διάθεσή μας, να σας παρακαλέσω να μείνουν στα δύο λεπτά οι παρεμβάσεις, για να δώσουμε και χρόνο να πάρουμε και τις απαντήσεις, που νομίζω όλοι θέλουμε να έχουμε τις απαντήσεις από την εκτελεστική εξουσία. Οπότε, δύο λεπτά χρόνος, να υπενθυμίσω, είναι οι παρεμβάσεις μας.

Συνεχίζουμε με τον κ. Οικονομίδη Ματθαίο. Είναι στην αίθουσα ο κ. Ματθαίος;

Δεν είναι στην αίθουσα.

Ο κ. Παπαδόπουλος Χρίστος, Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΕΣΣΕ) Λεμεσού.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Λεμεσού (Χρίστος Παπαδόπουλος):

Χρίστος Παπαδόπουλος του Επαρχιακού Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Λεμεσού. Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι.

Με ιδιαίτερο αίσθημα ευθύνης ως κοινωνικός λειτουργός που υπηρέτησε τριάντα τέσσερα χρόνια στο Γραφείο Ευημερίας και άλλα είκοσι αλλού και με την ιδιότητα του βουλευτού της Βουλής των Γερόντων τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, ενός θεσμού που δίδει φωνή στους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας και αναδεικνύει τη σημασία, τις εμπειρίες και τη σοφία στη διαμόρφωση του κοινωνικού μας ιστού, η τρίτη ηλικία δεν είναι περίοδος παραίτησης αλλά περίοδος δημιουργίας, συμμετοχής και συνέχειας. Οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας αποτελούν ζωντανό παράδειγμα ήθους, αγώνα και προσφοράς. Είναι αυτοί που κράτησαν όρθιες τις οικογένειες, στήριξαν την κοινωνία και διατήρησαν τις αξίες του τόπου μας. Η πολιτεία οφείλει να στέκεται αρωγός στους ηλικιωμένους, διασφαλίζοντας αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης, επαρκείς υπηρεσίες υγείας, κοινωνική φροντίδα και ευκαιρίες συμμετοχής στα κοινά. Η ενεργός γήρανση πρέπει να στηρίζεται με πράξεις και

προγράμματα που θα ενισχύουν την παρουσία και τη συμβολή των ηλικιωμένων στη ζωή της κοινότητας. Η Βουλή των Γερόντων έχει καθήκον να συνεχίσει τον ρόλο της ως γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών της τρίτης ηλικίας και της πολιτείας με υπευθυνότητα, ενότητα και κοινό όραμα. Μπορούμε να επηρεάσουμε θετικά τις αποφάσεις που αφορούν τη ζωή και την αξιοπρέπειά μας.

Κλείνοντας, απευθύνω έκκληση για στενότερη συνεργασία ανάμεσα στη Βουλή των Γερόντων, τις τοπικές αρχές, την εκκλησία, τους κοινωνικούς φορείς και το κράτος, ώστε να διαμορφώσουμε από κοινού μια κοινωνία που θα σέβεται πραγματικά τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας, θα αξιοποιεί τις γνώσεις τους και θα τους εξασφαλίζει ποιότητα ζωής, συμμετοχή και φροντίδα. Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Σας ευχαριστώ, κύριε Παπαδόπουλε. Ο κ. Παπαντωνίου.

Εκπρόσωπος Νέας Αγροτικής Κίνησης (Αντώνης Παπαντωνίου):

Έχουν γίνει αλλαγές εις τον τρόπο λειτουργίας των ομάδων. Παλιά η επιτροπή Υγείας, όπως και η άλλη επιτροπή, όσοι ήθελαν, δήλωναν να είναι μέλη αυτής της επιτροπής και οι επιτροπές αποτελούντο από αρκετά άτομα, από δέκα μέχρι και είκοσι ταυτόχρονα. Σήμερα έχουν περιοριστεί αυτοί που μετέχουν εις τες δύο επιτροπές στα τρία άτομα. Και αντιλαμβάνεστε ότι οι υπόλοιποι πενήντα από τους πενήντα έξι έχουμε γίνει γλάστρες. Ερχόμαστε εδώ μια φορά τον χρόνο και καμία υπηρεσία δεν προσφέρουμε. Γι' αυτό πιστεύω ότι ο τρόπος λειτουργίας της επιτροπής θα πρέπει να αλλάξει, ούτως ώστε όλοι να συμμετέχουν. Ευτυχώς, για ορισμένα προβλήματα υπάρχει μια οργάνωση, η Ένωση Κυπρίων Συνταξιούχων (ΕΚΥΣΥ), η οποία κάμνει διάφορες συγκεντρώσεις κ.λπ. και κοινοποιεί στους γέροντες... Μερικά από τα αιτήματά μας δυστυχώς κανένας από εμάς δεν θα ζήσει να τα δει να υλοποιούνται. Μιλούμε για τους καταλόγους, επί παραδείγματι, αναμονής σε νοσοκομεία. Ένας γιατρός, για να γίνει ειδικός, χρειάζεται κάπου δέκα-δεκαπέντε χρόνια. Αντιλαμβάνεστε πως δεν είναι εύκολο, τη στιγμή που όλοι οι γιατροί σε ορισμένες ειδικότητες δεν δέχονται πριν από τους έξι μήνες να αναλάβουν έναν ασθενή. Κατ' επέκταση, θα πρέπει να δραστηριοποιούμε περισσότερο και όλα τα μέλη της Βουλής, να σταματήσουμε να είμαστε γλάστρες.

Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Πατσαλίδης Οδυσσέας, ΕΣΣΕ Κερύνειας.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Κερύνειας (Οδυσσέας Πατσαλίδης):

Χαιρετίζω. Οδυσσέας Πατσαλίδης, εκπρόσωπος της ΕΣΣΕ Κερύνειας.

Τα δύο θέματα που θέλω να θέσω είναι: Το ένα, η αύξηση των χαμηλών συντάξεων με ποσοστά πολύ μεγαλύτερα του τιμαριθμού, κάτι που έκαμε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τη φετινή χρονιά, τον Γενάρη, από ό,τι είδαμε, με εκείνο το 5% περίπου. Ας ελπίσουμε να συνεχιστεί με πιο υψηλά ποσοστά, διότι δεν γίνεται ένας που παίρνει €399 και γίνουν €409 να ζήσει μια γυναίκα. Ειδικά, μιλώ για τις γυναίκες, γιατί έχω και την περίπτωση τη δική μου και μιλώ. Εάν τυχόν, λέω, όχι λόγω θανάτου, που θα πάρει μερίδιο της σύνταξής μου ως πρώην συνεργάτης, σε περίπτωση χωρισμού τι θα γίνει εκείνη η γυναίκα με τα €410; Πώς θα ζήσει; Παράδειγμα αυτό, το οποίο έν' καλά να τεθεί και να γίνει ειδική μνεία για τούτο το θέμα στο υπουργείο το οποίο αφορά το θέμα. Θέμα χωρισμού, όχι θανάτου.

Το δεύτερο θέμα: Βελτίωση συνθηκών και μεταχείρισης ασθενών ή διαχωρισμός των ασθενών που εισάγονται στην Ψυχιατρική Κλινική Αθαλάσσης -τονίζω ιδιαίτερα- όχι στο Ψυχιατρικό Τμήμα του Νοσοκομείου Λευκωσίας. Μου έτυχε περιστατικό που είδα, η χειρότερη, η χειρίστη μεταχείριση, δυστυχώς να βάζουν άτομο σε θάλαμο τον χειρότερο, τον πιο πολύ ασθενή, να το πω, με ψυχικά προβλήματα, να βάζουν άτομο... που έτυχε κάποιο περιστατικό και το πήραν ολόισια στη χειρότερη πτέρυγα, διότι δεν έτυχε ανάλογης εξέτασης. Γι' αυτό μιλώ για διαχωρισμό ασθενών, βελτίωση ασφαλώς των θαλάμων και δημιουργία προπαντός θαλάμου ηλικιωμένων στο ψυχιατρείο.

Αυτά θα ήθελα. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Οδυσσέα, να είστε καλά.

Η κ. Πραξιτέλους Έλση, Σύνδεσμος για την Πρόληψη και την Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ).

Εκπρόσωπος ΣΠΑΒΟ (Έλση Πραξιτέλους):

Έλση Πραξιτέλους από τον ΣΠΑΒΟ για τη βία στην οικογένεια.

Οι καιροί είναι δύσκολοι. Λόγω των ραγδαίων αυξήσεων στις τιμές των τροφίμων, της ενέργειας, της στέγασης, ακόμα και λόγω των φυσικών καταστροφών που συνέβησαν στη χώρα μας τον τελευταίο καιρό, τα ηλικιωμένα άτομα με τα χαμηλότερα σχετικά εισοδήματα βρίσκονται σε αυξημένο κίνδυνο φτώχειας, εξαθλίωσης και κοινωνικού αποκλεισμού. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα εισοδήματά τους βασίζονται σε πενιχρές συντάξεις ή σε κοινωνικά βοηθήματα ή και στη συνέχιση της εργασίας, ακόμα και μετά τα εβδομήντα πέντε έτη, για να μπορέσουν να βιοποριστούν με αξιοπρέπεια και καλύπτοντας μόνο τα βασικά έξοδα. Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες οι ηλικιωμένες γυναίκες είναι περισσότερο ευάλωτες στη βία και την κακοποίηση από τους συντρόφους, τους συζύγους τους ή και ακόμα και από τα παιδιά τους. Ο πραγματικός τους αριθμός είναι

άγνωστος και αναφέρονται ως αόρατα θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Λαμβάνοντας υπόψη τη χρονιότητα της κακοποίησης, τις γνωστικές, ψυχικές, σωματικές εκπτώσεις που επιφέρει τόσο η κακοποίηση όσο και η ίδια η γήρανση και, εάν προσθέσουμε σ' αυτό και τη δυσβάστακτη ακρίβια, η διαφυγή των γυναικών από το κακοποιητικό περιβάλλον είναι αδιέξοδη και αδύνατη να συμβεί. Επομένως, αυτό το γεγονός επιδεινώνει και την κακοποίηση των γυναικών.

Οι ηλικιωμένες γυναίκες, οικονομικά εξαρτημένες από τους συζύγους τους, χωρίς στέγη, κοινωνικά αποκλεισμένες, παγιδεύονται περισσότερο στο κακοποιητικό περιβάλλον με επιπλέον επιπτώσεις σε όλα τα επίπεδα της ζωής τους, που μπορεί να επιφέρουν ακόμη και τον θάνατο. Είναι απολύτως αναγκαίο η πολιτεία να δημιουργήσει ένα δίκτυο κοινωνικής προστασίας που θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα: Αναπροσαρμογή και επέκταση συντάξεων και κοινωνικών παροχών στη βάση των σημερινών κοινωνικών συνθηκών και απαιτήσεων. Στενή παρακολούθηση και επιβολή πλαφόν στις τιμές πώλησης βασικών αγαθών. Μείωση των ειδικών και άλλων φόρων. Προσαρμογή του κατώτατου μισθού στο επίπεδο της αξιοπρεπούς διαβίωσης. Διαχωρισμός των συντάξεων σε ένα νοικοκυριό ανά άτομο και όχι ως συλλογικά εισοδήματα του νοικοκυριού, που με αυτό επιδεινώνεται ο έλεγχος και η εξουσία των ανδρών έναντι των συζύγων τους, καθιστώντας τες οικονομικά αποδυναμωμένες και εξαρτημένες, ενισχύοντας έτσι την ανισότητα των φύλων, αλλά και τη βία.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κυρία Πραξιτέλους.

Ο κ. Σκαρπάρης Κώστας, Ένωση Κυπρίων Συνταξιούχων (ΕΚΥΣΥ) ΠΕΟ.

Εκπρόσωπος ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ (Κώστας Σκαρπάρης):

Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητές συναδέλφισσες.

Η ακρίβια πλήττει βάνουσα τους συνταξιούχους, τους κτυπά αλύπητα, ιδιαίτερα τους χαμηλοσυνταξιούχους, όλοι το γνωρίζουμε. Άνθρωποι που εργάστηκαν μια ολόκληρη ζωή βλέπουν τις συντάξεις τους να εξαντλούνται, πριν τελειώσει ο μήνας. Ρεύμα, φάρμακα, ακόμη και βασικά είδη διατροφής έχουν καταστεί πολυτέλεια. Και η κυβέρνηση εισπράττει από τα αυξημένα έσοδα που έχει από τον ΦΠΑ που παίρνει πάνω στις αυξημένες τιμές που όλοι μας πληρώνουμε, και οι συνταξιούχοι και όλοι οι πολίτες.

Γι' αυτό έχουμε απαιτήσεις από την κυβέρνηση. Ύστερα από επίμονες πιέσεις που ασκήσαμε, η κυβέρνηση προχώρησε σε μια θετική ενέργεια, την οποία σημειώνουμε: Ενέταξε τους χαμηλοσυνταξιούχους στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού με έκπτωση 20% στο ηλεκτρικό ρεύμα. Ωστόσο, πρέπει να αναρωτηθούμε τι γίνεται με τους χιλιάδες

άλλους συνταξιούχους που παίρνουν ελαφρώς κάτι περισσότερο από το καθορισμένο όριο της φτώχειας. Και αυτών οι συντάξεις έχουν διαβρωθεί σε μεγάλο βαθμό λόγω των αυξήσεων των τιμών. Και σήμερα είναι ανεπαρκείς για μια αξιοπρεπή διαβίωση.

Θετικά μπορούμε επίσης να σημειώσουμε τη βελτίωση στη φροντίδα των ηλικιωμένων στις στέγες ηλικιωμένων. Όμως, η βοήθεια αυτή αφορά μόνο όσους λαμβάνουν τη μικρή επιπαγή. Τι γίνεται, λοιπόν, με τους υπόλοιπους συνταξιούχους που έχουν χαμηλές συντάξεις και αδυνατούν να καλύψουν τα έξοδα διαμονής τους; Στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης απαιτούμε να εξασφαλίσουμε επαρκείς, αξιοπρεπείς συντάξεις, δεν μπορούμε να δεχθούμε συνταξιούχους που ζουν με εισοδήματα κάτω από το όριο της φτώχειας και εξίσου αδικαιολόγητο παραμένει το penalty ύψους 12% στις συντάξεις όσων επιλέγουν να αφυπηρητήσουν στο εξηκοστό έτος της ηλικίας τους. Δεν μπορεί να τιμωρείται κάποιος που εργάστηκε και συνεισέφερε μια ολόκληρη ζωή.

Ως Βουλή των Γερόντων και ως ΕΚΥΣΙ απαιτούμε κατάργηση του penalty ύψους 12%, ουσιαστική ενίσχυση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων με σταδιακή αποπληρωμή του μεγάλου χρέους του κράτους, που ανέρχεται στα €12 δις, μέσω των αιτήσεων κρατικών προϋπολογισμών, ώστε να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Στις προτεραιότητές μας πρέπει επίσης να ενταχθεί η βελτίωση της νομοθεσίας για τη σύνταξη χηρείας των ανδρών. Μέχρι σήμερα άνδρες χήροι που έχασαν τη σύζυγό τους πριν από τον Γενάρη του 2018 εξακολουθούν να παραμένουν εκτός δικαιώματος. Αυτό συνιστά παραβίαση του άρθρου 28 του Συντάγματος, που απαγορεύει κάθε μορφή διάκρισης. Πρόκειται για μια αδικία που πρέπει να διορθωθεί άμεσα. Εξίσου σοβαρό ζήτημα αποτελεί η κάλυψη του κόστους των μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων τα οποία δεν καλύπτονται καθόλου από το ΓΕΣΥ. Επιπλέον, απαιτείται αντιμετώπιση του υψηλού κόστους της κατ' οίκον φροντίδας και ενίσχυση των κέντρων αποκατάστασης, που σήμερα είναι ελάχιστα τα ενταγμένα στο ΓΕΣΥ και δεν καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες των πολιτών. Και βεβαίως δεν μπορούμε να παραλείψουμε τη μάστιγα της άνοιας. Η άνοια δεν είναι απλώς μια ασθένεια. Είναι μια σιωπηλή τραγωδία που διαλύει οικογένειες. Φέρνει πόνο και μοναξιά. Χρειάζεται άμεση ενίσχυση των Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας και Απασχόλησης, παροχή επιδόματος φροντίδας και ουσιαστική στήριξη των οικογενειών που επωμίζονται αυτό το βαρύ φορτίο.

Κάποια σχόλια επί κάποιων ανακριβειών που έχουν λεχθεί σε αυτή την αίθουσα πριν από λίγο. 5% αύξηση που δόθηκε στους χαμηλοσυνταξιούχους: Να διευκρινίσω ότι δεν είναι φέτος που δόθηκε και αυτό το 5% το διευκρινίζω ξανά και όλοι το γνωρίζουν ότι είναι 5%

πάνω στη μικρή επιταγή. Και η μικρή επιταγή ξέρετε ότι μπορεί να είναι €50. Ε, δεν νομίζω να πανηγυρίζει η κυβέρνηση ότι έδωσε €2,5 ή €3 ή €4 ή €5 αύξηση στους χαμηλοσυνταξιούχους! Επίσης, το πασχαλινό επίδομα το έπαιρναν 70.000 κόσμος. Τώρα το παίρνουν μόνο 11.000. Ελάχιστοι. Δεν το παίρνουν ούτε οι χαμηλοσυνταξιούχοι. Έχουν χωριστεί σε δύο κατηγορίες και πρέπει, για να πάρει ένας το πασχαλινό επίδομα, να παίρνει σύνταξη κάτω από τα €524 στην περίπτωση του ενός ατόμου και κάτω από τα €798 στην περίπτωση των δύο ατόμων. Σχεδόν κανένας!

Προεδρεύων:

Κώστα, να σε παρακαλέσω να ολοκληρώσεις την πρότασή σου.

Εκπρόσωπος ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ:

Τελειώνω. Ακόμα μια διευκρίνηση σε σχέση με τις αυξήσεις του Γενάρη που προβλέπονται από τη νομοθεσία από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Δεν είναι αυξήσεις που εδόθησαν από μέρους της κυβέρνησης. Γι' αυτό αναμένουμε από την κυβέρνηση να έρθει ως αρωγός στους συνταξιούχους, για να αντιμετωπίσουν αυτή την κατάσταση. Είναι απαράδεκτο σε μια σύγχρονη ευρωπαϊκή χώρα οι συνταξιούχοι να ζουν με ανασφάλεια και στέρση. Η Κύπρος μας αξίζει καλύτερα, οι συνταξιούχοι μας αξίζουν σεβασμό, αξιοπρέπεια και φροντίδα. Ελπίζουμε και αναμένουμε ότι μέχρι την επόμενη Σύνοδο όλα αυτά τα διαχρονικά προβλήματα θα έχουν επιλυθεί και δεν θα χρειαστεί να τα επαναφέρουμε ξανά στη συζήτηση, όπως δυστυχώς συμβαίνει τα τελευταία -αρκετά- χρόνια. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ. Από το ΕΣΣΕ Αμμοχώστου ο Μιχάλης Τριφυλλής.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Αμμοχώστου (Μιχάλης Τριφυλλής)

Είμαι ο Μιχάλης Τριφυλλής, εκπροσωπώ το ΕΣΣΕ Αμμοχώστου.

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, θα αναφερθώ στην αναγκαιότητα ύπαρξης των Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας ηλικιωμένων και ατόμων με άνοια, δομές που καθημερινά κρατούν την αξιοπρέπεια των ηλικιωμένων ζωντανή. Αυτά τα κέντρα, αντί να αυξάνονται, φθίνουν. Αυτά τα κέντρα δεν είναι πολυτέλεια· είναι ανάγκη, είναι το χέρι που κρατά μια οικογένεια όρθια, το χέρι που τους χαρίζει μερικές ώρες ξεκούρασης από τη φροντίδα των ηλικιωμένων τους, είναι το στήριγμα ενός ηλικιωμένου που διαφορετικά θα έμενε απομονωμένος στο σπίτι του, βυθισμένος στην κατάθλιψη, περιμένοντας τον Χάρο! Και όμως σήμερα αυτά τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας παλεύουν για επιβίωση με μειωμένες χορηγίες, με καθυστερήσεις στις εγκρίσεις, με προσωπικό που κάνει υπεράνθρωπες προσπάθειες χωρίς τα απαραίτητα μέσα ελλείψει πόρων. Είναι ντροπή -το

λέω με κάθε σεβασμό και αγανάκτηση- να ζητάμε ποιότητα ζωής για τους ηλικιωμένους συμπολίτες μας, όταν το ίδιο το κράτος αδυνατεί να στηρίξει τις δομές που την προσφέρουν! Η φροντίδα δεν μπορεί να στηρίζεται στη φιλανθρωπία του κόσμου ούτε στα ψίχουλα των κρατικών χορηγιών. Κουραστήκαμε! Πρέπει να είναι δικαίωμα και το κράτος οφείλει να το διασφαλίζει με συνέπεια, διαφυλάσσοντας την αξιοπρέπεια των ηλικιωμένων. Αν θέλουμε να λεγόμαστε «πολιτισμένη κοινωνία», ας ξεκινήσουμε απ' αυτούς που τους χρωστάμε με το είναι μας, που δεν μπορούν να φωνάξουν δυνατά και να γίνουμε εμείς η φωνή τους. Ήρθε η ώρα να περάσουμε από τα λόγια στις πράξεις, γιατί η αξιοπρέπεια των ηλικιωμένων μας δεν μπορεί να περιμένει.

Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Σας ευχαριστώ, κύριε Τριφυλλή. Φιλίππου Μάμας, ΕΣΣΕ Αμμοχώστου.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Αμμοχώστου (Μάμας Φιλίππου):

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι.

Είχα δύο θέματα να αναφέρω σε συντομία. Το ένα είναι της σύνταξης χηρείας στους άντρες, το οποίο κάλυψε ο κ. Σκαρπάρης. Πρέπει οπωσδήποτε αυτή η αδικία να αρθεί το συντομότερο δυνατό.

Το δεύτερο είναι το θέμα της κατ' οίκον νοσηλείας, όπου τουλάχιστον εις την επαρχία Αμμοχώστου ξεκίνησαν με έναν νοσηλευτή, μετά από πολλές παρεμβάσεις αυξήθηκαν σε δύο, αλλά πιστεύω δεν είναι αρκετοί, γιατί, αν βρεθεί ο ένας με άδεια και τύχει να αρρωστήσει ο δεύτερος, υπάρχει κενό. Δεν υπάρχει άλλο πρόσωπο να αντικαταστήσει, έστω και εφεδρικά, αυτούς που απουσιάζουν και έτσι μένει η περιοχή ολόκληρη χωρίς νοσηλευτή για κατ' οίκον νοσηλεία. Παρακαλούμε να γίνει κάποια διευθέτηση, ώστε, όταν απουσιάζουν οι δύο που είναι στην υπηρεσία, αυτοί να καλύπτονται από κάποιο άλλο άτομο.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Φιλίππου. Χριστοδούλου Στέλιος, Παγκύπριος Σύνδεσμος Καρδιοπαθών.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Καρδιοπαθών (Στέλιος Χριστοδούλου):

Είμαι ο Στέλιος Χριστοδούλου, είμαι εδώ εκ μέρους του Παγκύπριου Συνδέσμου Καρδιοπαθών. Είμαι ο πρόεδρος του Συνδέσμου Καρδιοπαθών Λευκωσίας.

Δύο θέματα με απασχολούν σοβαρά: Το ένα αφορά τις οικιακές βοηθούς. Ενώ τις φέρνουμε με τόσο κόστος, ένα βράδυ εγκαταλείπουν το πόστο τους και χάνονται. Πρέπει το κράτος να λάβει κάποια μέτρα, ώστε να περιοριστεί αυτό το φαινόμενο, διότι, από ό,τι

πληροφορούμαι, είναι σε μεγάλο ποσοστό που εγκαταλείπουν τους ανθρώπους που τους φέρνουν και αναζητούν δουλειά έξω που θα τους φέρει πολύ περισσότερα χρήματα. Το δεύτερο θέμα είναι από προσωπική εμπειρία στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας. Με λύπη μου παρατηρώ ότι οι χώροι υγιεινής, ειδικά στο Νοσοκομείο Λευκωσίας, υστερούν πάρα πολύ. Είναι θερμή παράκληση όπως γίνει μια αναβάθμιση, τουλάχιστον μέχρις ότου γίνουν καλύτερες οι συνθήκες, γιατί -κακά τα ψέματα- δύσκολα μπορεί ένας άνθρωπος σήμερα όπως είμαστε να μείνει ικανοποιημένος από το νοσοκομείο. Από τους γιατρούς και το προσωπικό είμαστε πάρα πολύ ευχαριστημένοι, αλλά το πρόβλημα με τον χώρο υγιεινής είναι πολύ σοβαρό. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Εγώ ευχαριστώ, κύριε Στέλιο. Αργυρού Αργύρης, Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων (Αργύρης Αργυρού):

Αργύρης Αργυρού, Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων και αντιπρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων. Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί φίλοι και φίλες. Από ό,τι ακούσατε προηγουμένως από τους προλαλήσαντες, το δημογραφικό πρόβλημα στην Κύπρο είναι τεράστιο. Τεράστιο! Εμείς ως Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων θεωρούμε ότι είναι το δεύτερο μετά το εθνικό μας πρόβλημα. Έχουν κοπεί τα επιδόματα από το 2011 και το 2012. Και το επίδομα μάνας και το επίδομα τέκνου επανήλθαν με κάποια εισοδηματικά κριτήρια. Πάγιο αίτημα της οργάνωσής μας για το επίδομα τέκνου και για το επίδομα μάνας είναι να φύγουν τα εισοδηματικά και περιουσιακά στοιχεία. Είναι μάγκας ο άλλος και θα κάνει τέσσερα και πέντε και έξι παιδιά; Ας τον βοηθήσουμε μ' αυτό τον τρόπο. Να λύσουμε επιτέλους αυτό το δημογραφικό πρόβλημα, που όλοι το ξέρουμε, όλοι το λέμε, αλλά κανένας δεν αγγίζει επί τον τύπον των ήλων.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Γιάννη Νικολαΐδη)

Κύριε Νικολαΐδη, εντάξει, απουσιάζει -θα υπάρχει εδώ εκπρόσωπος της Υφυπουργού Πρόνοιας- ένα εφάπαξ ποσό. Η δική μας η οργάνωση εισηγείται για τη γέννηση τρίτου, τέταρτου, πέμπτου παιδιού και ούτω καθεξής ένα εφάπαξ ποσό αλλά όχι €1.000 και €2.000. Να ξεπερνά τις €10.000 για τη γέννηση κάθε παιδιού που υπερβαίνει το τρίτο, τέταρτο, πέμπτο παιδί. Θα είναι σημαντικό για μια οικογένεια νεαρή, για να ορθοποδήσει. Και θα υπάρχουν πάρα πολλές οικογένειες στην Κύπρο, νεαρές οικογένειες οι οποίες σίγουρα θα γεννήσουν, αλλά να καλύψουμε τουλάχιστον τον γηγενή πληθυσμό.

Ένα άλλο θέμα, το οποίο θα δει ο κ. Ταμπούρης, είναι τα αγροτικά Ιατρικά Κέντρα. Από ό,τι βλέπω εδώ, το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας έχει καλύψει τις ορεινές περιοχές με τέσσερα νέα έργα εκ των οποίων τα τρία, από ό,τι βλέπω, είναι στην ορεινή περιοχή

Λεμεσού και το ένα στη Σολέα. Υπάρχει μια άλλη ορεινή περιοχή, η Ορεινή Λάρνακος, η οποία απαρτίζεται από επτά ωραιότατα χωριά, τα οποία θα χαθούν στα επόμενα είκοσι χρόνια, εάν δεν τα βοηθήσουμε. Εγώ δεν κάθομαι στους Αγίους Βαβασινιάς, αλλά κατάγομαι από εκεί. Κάθομαι στον Λυθροδόνα, λόγω επαγγέλματος που έκανα παλιά. Δούλευα στο Τμήμα Δασών. Εάν δεν προχωρήσουμε τα επόμενα πέντε χρόνια να κάνουμε Ιατρικά Κέντρα, στέγες ηλικιωμένων, κατ' οίκον επισκέψεις... Όλοι οι κάτοικοι αυτών των χωριών ξεπερνούν το εξηκοστό πέμπτο έτος ηλικίας.

Ελάχιστους θα βρεις που επιστρέφουν πίσω ως απόδημοι, να κτίσουν σ' αυτά τα χωριά. Γι' αυτό φροντίστε, κύριε Ταμπούρη, γιατί είναι σημαντικό να δίδουμε όλα τα κονδύλια -δεν έχω τίποτε με κανένα χωριό στην περιοχή- στο κεφαλοχώρι της περιοχής, που είναι τα Λεύκαρα, και να μη φροντίζουμε για τα άλλα οκτώ χωριά της Ορεινής Λάρνακας: Βάβλα, Λάγεια, Ορά, Μελίνη, Οδού, Άγιοι Βαβασινιάς, Βαβασινιά και Κάτω Δρυς. Αυτά τα χωριά φθίνουν και χάνονται. Αυτά ήθελα να πω, ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Ειλικρινά, αυτό το τελευταίο, κύριε Ταμπούρη, είναι πολύ σημαντικό για την Ορεινή Λάρνακος. Το ακούει και το Υφυπουργείο Πρόνοιας, από το οποίο θα βγουν τα κονδύλια. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Αργυρού. Και ο τελευταίος από τον κατάλογο που έχει δηλωθεί για να μιλήσει είναι ο κ. Χαράλαμπος Κωνσταντίνου από την ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ.

Εκπρόσωπος ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ (Χαράλαμπος Κωνσταντίνου):

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, συναδέλφισσες βουλευτές.

Θέλω να επισημάνω ότι τα πολλά χρόνια που είμαστε εδώ στη Βουλή των Γερόντων συζητούμε ο καθένας για ένα πρόβλημα ή όλοι μαζί για όλα τα προβλήματα. Εγώ μετά λύπης μου διαπιστώνω το αντίθετο που υπόσχονται, σεβασμό στα γερατειά, σεβασμό στους ανθρώπους της ηλικίας. Λυπούμαι να το πω, διότι μας το λεν, αλλά δεν το εννοούν, δεν υπάρχει σεβασμός από αυτούς που πρέπει να λύσουν, να ενσκήψουν στα προβλήματά μας και να τα λύσουν.

Εξηγούμαι: Επιβλήθηκε το 12% penalty σε όσους διεκδικούν σύνταξη στα εξήντα τρία τους χρόνια και την παίρνουν. Γιατί; Γιατί πληρούν τις προϋποθέσεις που προνοεί ο νόμος. Ο νόμος που έγινε εδώ και πάρα πολλά χρόνια και εφαρμόστηκε, εφαρμόστηκε για εκείνους οι οποίοι δεν άντεχαν μετά το εξηκοστό τρίτο έτος της ηλικίας τους να εργαστούν και διεκδικούσαν σύνταξη στα εξήντα τρία και την πήραν. Εγώ πήρα... Πιστεύω πολλοί από εσάς που με ακούτε εδώ και εκπροσωπείτε κάποιες οργανώσεις πήρατε σύνταξη στα εξήντα τρία και δεν σας αποκόπηκε το 12%. Μετά έρχεται οικονομική κρίση, έρχεται η τρόικα

και μας επιβάλλουν έναν νόμο ο οποίος λέει: Όσοι διεκδικείτε στα εξήντα τρία, παρ' όλο που πληρείτε και εσείς τις προϋποθέσεις, δηλαδή εργαστήκατε σαράντα χρόνια, θα έχετε 12% penalty.

Η ΕΚΥΣΥ, που εκπροσωπώ, ξέρω ότι πήγε στον Υπουργό Εργασίας, έκανε διαβήματα, κάναμε διαδηλώσεις, το ένα, το άλλο, ασχοληθήκαμε με το θέμα, αλλά δυστυχώς οι προτάσεις τους δεν μας ικανοποιούν. Λυπούμαι να πω ότι εδώ υπάρχει μια δυσμενής διάκριση, κάποιοι να παίρνουν στα εξήντα τρία τους εδώ και πολλά χρόνια και κάποιοι να παίρνουν... Και να περνούν δέκα-δώδεκα χρόνια... Και να μην υπάρχει όριο που να σταματά το penalty. Αυτό το θεωρώ τρομακτική αδικία. Μένω ως εδώ γι' αυτό το θέμα, αλλά θα πω ακόμα κάτι. Τους χαμηλοσυνταξιούχους, που αποδεδειγμένα δεν τα βγάζουν πέρα με τα όσα παίρνουν, πρέπει να τους δοθεί σημασία, διότι επαναλαμβάνω εκείνο που είπα στην αρχή: Υπάρχει ασέβεια, υπάρχει μια κατάσταση κατά την οποία δεν είναι δυνατό ένας να δουλεύει μια ζωή και στο τέλος να μην μπορεί να ζήσει με τη σύνταξη που παίρνει! Για όνομα του Θεού, είναι τρομακτική αδικία αυτό!

Να σας πω και κάτι που μπορεί να είναι εκτός ατζέντας. Σήμερα οι χαμηλόμισθοι, που είναι τα εγγόνια μας, θα είναι οι μελλοντικοί χαμηλοσυνταξιούχοι. Το τελευταίο με το οποίο θέλω να κλείσω είναι ότι η πολιτεία πρέπει να ασχοληθεί μ' αυτό το θέμα, για να μην έχουμε ύστερα που, δεν ξέρω, πόσα χρόνια... ποιοι γέροντες, ποιοι ηλικιωμένοι θα ασχολούνται σ' αυτή τη Βουλή με τους χαμηλοσυνταξιούχους, που θα είναι τα εγγόνια μας. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Κωνσταντίνου.

Εδώ ολοκληρώνεται ο κατάλογος με όλους όσους έχουν δηλώσει να τοποθετηθούν. Υπάρχει δυνατότητα, σε πολύ περιορισμένο όμως βαθμό και αριθμό, αν οποιοσδήποτε ή οποιαδήποτε νιώθει την ανάγκη να προσθέσει στη συζήτηση, να δώσουμε ένα λεπτό παρέμβασης σε όσους ενδιαφέρονται. Κάνω έναν κατάλογο. Βλέπω και αναγνωρίζω την κ. Τροοδία Αντωνιάδου. Απλώς, θα είναι ένα λεπτό οι παρεμβάσεις. Η κ. Γαβριηλίδου είναι για ένα λεπτό μόνο, η κ. Φιλίππου, θα δούμε ανάλογα με τον... Δεν θα ξανανοίξει κατάλογος. Ακούτε τις παρατηρήσεις ότι υπερβαίνω λίγο... αλλά νομίζω μπορούμε να το ελέγξουμε, εντάξει; Τέσσερα ονόματα, οπότε θα δώσω και για δευτερολογίες. Μας παίρνει ο χρόνος. Ένα λεπτό αυστηρά όμως, θα τηρηθεί το χρονοδιάγραμμα, αντιλαμβάνεστε τους λόγους.

Κυρία Αντωνιάδου.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Λεμεσού (Τροοδία Αντωνιάδου):

Θα θέσω ένα θέμα, το οποίο έθετα επανειλημμένα κάθε χρόνο, για τους εβδομήντα

τεσσάρων χρονών και άνω, που οι γυναίκες δεν δικαιούνται μαστογραφία. Εγώ προσωπικά βαστούσα και πήγα και πλήρωσα €150 και το έκανα, έχει όμως που δεν μπορούν. Και οι άνδρες για προστάτη, εάν είναι για πρώτη φορά, πάνω από εβδομήντα τεσσάρων δεν δικαιούνται. Το θεωρώ απαράδεκτο! Ηλικιακός ρατσισμός! Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κυρία Αντωνιάδου. Η κ. Γαβριηλίδου.

Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών (Σοφία Γαβριηλίδου):

Εγώ ήθελα να αναφερθώ στον θεσμό του Κοινωνικού Λειτουργού της Γειτονίας. Επειδή οι περισσότεροι δεν γνωρίζουν αυτό τον θεσμό και, όπως έγινε και για τον θεσμό του Αστυνομικού της Γειτονίας και μας έκαναν μια ενημέρωση μέσω των κοινοταρχών ή μέσω άλλων φορέων, να γίνει και γι' αυτό μια εκστρατεία, έτσι ώστε να κοινοποιηθεί αυτός ο θεσμός του Κοινωνικού Λειτουργού της Γειτονίας και οι άνθρωποι να ξέρουν, να έχουν τα στοιχεία αυτής της κοπέλας ή του ανδρός και να επικοινωνούν μαζί τους, για να λύνουν περισσότερο τα προβλήματα που αφορούν τον τομέα αυτό. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κυρία Γαβριηλίδου. Η κ. Φιλίππου.

Εκπρόσωπος ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ (Σταυρούλα Φιλίππου):

Είμαι η Σταυρούλα Φιλίππου από την ΕΚΥΣΥ Καϊμακλίου. Έχουμε ένα σπίτι εκεί, που φιλοξενούμε καθημερινώς συνταξιούχους, νιώθουμε ότι τα προβλήματα είναι πάρα πολλά, οι συνταξιούχοι μας δυσπραγούν, γιατί δεν μπορούν να ζήσουν με τα λεφτά που παίρνουν, είναι άτομα τρίτης ηλικίας, έχουμε άτομα εκεί από τα εβδομήντα μέχρι τα ενενήντα, μετρούν το γάλα, για να περάσουν τον μήνα οι χαμηλοσυνταξιούχοι μας, γιατί δεν μπορούν. Εμείς τα ζούμε αυτά τα πράγματα καθημερινώς. Άλλους τους βοηθούμε με τρόφιμα, γιατί δεν μπορούν να τα βγάλουν πέρα. Θέλουν στήριξη οι ηλικιωμένοι μας, είμαστε συνέχεια μαζί τους, θέλουν προσωπική στήριξη, θέλουν φροντίδα.

Ένα άλλο θέμα που ήθελα να πω είναι ότι δεν ξέρουν διαδικτυακά να πληρώσουν το ρεύμα, το νερό τους. Έχει άτομα που δεν έχουν παιδιά. Δεν πρέπει να υπάρχει άτομο, κάποιος λειτουργός, σε κάθε ενορία να βοηθά αυτά τα άτομα; Δεν ξέρουν να τα στείλουν διαδικτυακά, δεν τους επιτρέπει η τράπεζα, δεν δέχεται η τράπεζα τα ηλικιωμένα άτομα να πάνε να πληρώσουν. Πώς θα συνεχίσουν αυτά τα άτομα να ζήσουν; Πώς μπορεί να πληρώσουν; Έχει άτομα που δεν έχουν παιδιά, δεν έχουν κανέναν στον κόσμο -έχουμε άτομα- πώς μπορεί να βοηθηθούν;

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κυρία Φιλίππου. Είμαι βέβαιος και το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας θα

δώσει αμέσως απαντήσεις. Ο κ. Αργυρού.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων (Αργύρης Αργυρού):

Απλώς, για ενημέρωση του κόσμου που βρίσκεται εδώ, κύριε Πρόεδρε, έχουμε το θλιβερό προνόμιο ως Κυπριακή Δημοκρατία -και δεν φταίει μόνο η τελευταία κυβέρνηση αλλά οι τελευταίες κυβερνήσεις- να είμαστε προτελευταίοι στον δείκτη γονιμότητας συγκριτικά με όλες τις ευρωπαϊκές χώρες και τελευταία, παρακαλώ, η Ελλάδα. Καταλαβαίνετε πού πάει ο ελληνισμός; Αυτό για ενημέρωση.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Αργυρού. Και με την άδεια όλων εσάς να δώσω σε ακόμα δύο κυρίες από ένα λεπτό τον λόγο, που είναι ως παρατηρήτριες στη Σύνοδο. Να παρακαλέσω, είναι η κ. Ελευθεριάδου και η κ. Καυκαλιά.

(Αστειευόμενος)

Αντιλαμβάνεστε δεν θα μπορούσα να μη δώσω τον λόγο, διότι θα είχα και άλλα ζητήματα! Η κ. Ελευθεριάδου.

Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Κύπρου (Μαργαρίτα Βρακά Ελευθεριάδου):

Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ. Απλώς, έχει ειπωθεί το θέμα της τεχνολογίας, που είναι πάρα πολύ βασικό στις μέρες μας, το ανέφερε προηγουμένως η... Άρα, θα προσθέσω κάτι άλλο σ' αυτό, για να το ενισχύσω, ως προς την αναγκαιότητα που υπάρχει σε σχέση με τον θεσμό διαγενεακής συνεργασίας, το πώς θεσμικά μπορεί να κατοχυρωθεί η συνεργασία μεταξύ των γενεών, των νέων ανθρώπων με τους ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας, ούτως ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις σύγχρονες ανάγκες. Δεν είναι μόνο το να είναι ένα άτομο σε μια υπηρεσία να βοηθήσει, αλλά χρειάζεται συνολική εκπαίδευση και διά βίου μάθηση των ανθρώπων μεγαλύτερης ηλικίας, για να μπορούν να συμπεριλαμβάνονται σ' αυτή την κοινωνία και να υπάρχει μια δίκαιη μεταχείριση.

Ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων:

Εγώ ευχαριστώ, κυρία Ελευθεριάδου. Η κ. Καυκαλιά.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Θαλασσαιμίας (Μαρία Καυκαλιά):

Χαιρετώ όλους τους παρευρισκομένους.

Κύριε Πρόεδρε, θίγω το πολύ σοβαρό θέμα που αφορά το Τμήμα Θαλασσαιμίας του Νοσοκομείου Λεμεσού, τη συνεχή έλλειψη σεντονιών και μαξιλαριών. Δεν πιστεύω να είναι σωστό αυτό. Παρ' όλο που τέθηκε σε προηγούμενες επιστολές που στάλθηκαν από τη ΣΕΟ και τη διευθύντρια του Τμήματος Θαλασσαιμίας, τη γιατρό μας την κ. Πέτεβη,

εξακολουθεί το θέμα αυτό να υπάρχει. 3 Νοεμβρίου θα πραγματοποιηθεί συνεδρίαση μαζί τους, αλλά πρέπει να δοθεί μια λύση. Σας ευχαριστώ.

Προεδρέων:

Ευχαριστώ, κυρία Καυκαλιά, ευχαριστώ πάρα πολύ. Εδώ ολοκληρώνεται ο κύκλος των παρεμβάσεων. Θα δώσω τον λόγο σύντομα στους εκπροσώπους υπουργείων, τμημάτων, υπηρεσιών, αλλά να δοθούν απαντήσεις, παρακαλώ. Έχω έναν κατάλογο από τους εκπροσώπους, να δούμε και στην πορεία να συντονιστούμε, για να δούμε ποιος απαντά τι. Τα ερωτήματα είμαι βέβαιος ότι τα έχετε καταγράψει.

Ξεκινώ με τη σειρά όπως είναι στον κατάλογο. Είναι το Υπουργείο Εσωτερικών, δεν ξέρω εάν η εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών είναι... Παρακαλώ η κ. Αντωνίου Αικατερίνη, θέματα προσβασιμότητας έχω διακρίνει και νομοθεσίες τις οποίες τρέχετε, κυρία Αικατερίνη.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Εσωτερικών (Αικατερίνη Αντωνίου)

Καλό μεσημέρι σε όλους, κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ.

Για το θέμα προσβασιμότητας η Επιτροπή Προσβασιμότητας να σας πω ότι έχει αρχίσει να λειτουργεί ξανά, ήδη συνεδριάζει, για να λύσει και να επικουρεί τον Υπουργό Εσωτερικών στα θέματα

προσβασιμότητας.

Σε ό,τι αφορά τους προσφυγικούς οικισμούς ήθελα να πω ότι είναι στον αύξοντα αριθμό 30 στα θέματα που έχουμε στην Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας οι προσφυγικοί οικισμοί. Εδώ διατηρούνται και τρέχουν πολλά προγράμματα τα οποία σκοπό έχουν την υποβοήθηση των προσφύγων όλων των ηλικιών, αλλά μέσα σ' αυτούς εννοείται ότι περιλαμβάνονται και οι μεγαλύτερης ηλικίας πρόσφυγες, όπως είναι η τοποθέτηση ανελκυστήρων στις πολυκατοικίες των προσφυγικών οικισμών. Το σχέδιο «ΚτίζΩ», το οποίο είναι σε εξέλιξη μετά την εξαγγελία το 2023, όπου δίνονται χορηγίες από το υπουργείο μας για να επιδιορθωθούν οι πολυκατοικίες και να εγκατασταθούν ανελκυστήρες. Κατασκευή ραμπών: Να πω ότι γίνεται συντήρηση σε θέματα ασφάλειας, υγείας και προσβασιμότητας στα σπίτια των προσφύγων, στους προσφυγικούς οικισμούς.

Ένα θέμα, που είναι ο αύξων αριθμός 26, που λέγεται «Επιχορήγηση εγκατάστασης ανελκυστήρα σκάλας», αν και δεν αφορά μόνο τους προσφυγικούς οικισμούς· είναι γενικότερο, να επισημάνω ότι στους προσφυγικούς οικισμούς έχουμε έγκριση από τον υπουργό μας και δίνουμε μια χορηγία μέχρι €8.000, όπου είναι δυνατό να εγκατασταθεί ο ανελκυστήρας σκάλας για υποβοήθηση των ανθρώπων με κινητικά προβλήματα, γιατί πολλά σπίτια στους προσφυγικούς οικισμούς είναι διώροφα, τα υπνοδωμάτια είναι στον όροφο, όπως και οι χώροι υγιεινής, οπότε μ' αυτό τον τρόπο θα υποβοηθηθούν. Αλλά επιπρόσθετα, αν και δεν αναγράφεται στην έρευνά μας εδώ, στην έκθεσή μας, δίνονται χορηγίες και για την κατασκευή επιπρόσθετων υπνοδωματίων και χώρων υγιεινής στο ισόγειο. Αυτά είχα να πω. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Εγώ ευχαριστώ, κυρία Αντωνίου. Πάμε στο Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής. Η κ. Αποστόλου Χαρά είναι εδώ;

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (Χαρά Αποστόλου):

Καλησπέρα σας.

Όσον αφορά την ενίσχυση της ψηφιακής εξυπηρέτησης των πολιτών, μέχρι τα τέλη του έτους αναμένεται να λειτουργήσει ειδικό τηλεφωνικό κέντρο, το οποίο θα παρέχει στους πολίτες καθοδήγηση γενικής φύσεως

ως προς τη χρήση των ψηφιακών εργαλείων, όπως η πύλη «gov.cy», ο Ψηφιακός Πολίτης, όπως επίσης εξειδικευμένα ερωτήματα, που θα παραπέμπουν τους πολίτες στις άμεσα αρμόδιες υπηρεσίες.

Παράλληλα, μέχρι το τέλος του έτους αναμένεται να ενεργοποιηθεί η δυνατότητα ηλεκτρονικής διευθέτησης ραντεβού στα ΚΕΠ, καθώς και τηλεξυπηρέτηση που αφορά την έκδοση βεβαιώσεων της Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας και παροχή πληροφοριών για την πρόοδο των αιτημάτων που αφορούν το επίδομα τέκνου και τις μονογονεϊκές οικογένειες.

Τέλος, έχει επεκταθεί η υποστήριξη χρηστών για την υπηρεσία «CY Login», όσον αφορά τα

ωράρια και υπάρχει εξυπηρέτηση και τα Σαββατοκύριακα. Αναφορικά με το κομμάτι της εκπαίδευσης και τις ψηφιακές δεξιότητες, να δώσω τον λόγο στη συνάδελφο, Ελεάνα Γαβριήλ.

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (Ελεάνα Γαβριήλ):

Γεια και από μένα.

Να αναφέρουμε ότι συνεχίζεται η διοργάνωση μεγάλου αριθμού ψηφιακών εκπαιδεύσεων τόσο στις αστικές περιοχές όσο και στην ύπαιθρο πλέον. Οι ψηφιακές εκπαιδεύσεις παρέχονται δωρεάν τουλάχιστον μέχρι

τον Ιούνιο του 2026. Για τις μεγαλύτερες ηλικιακά ομάδες οι εκπαιδεύσεις διοργανώνονται από το Κέντρο Παραγωγικότητας, περιλαμβάνουν θέματα που καλύπτουν από τη χρήση κινητού και ηλεκτρονικού υπολογιστή στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση, αλλά και θέματα πλέον τεχνητής νοημοσύνης.

Την άνοιξη του 2025 προχωρήσαμε σε έρευνα αναγκών για τις ανάγκες σε ψηφιακές δεξιότητες στις γυναίκες της υπαίθρου όλων των ηλικιών, μελετήσαμε τα αποτελέσματα και σε συνεργασία με το Κέντρο Παραγωγικότητας προχωρήσαμε στη διοργάνωση στοχευμένων εκπαιδεύσεων για το φθινόπωρο του 2025. Επίσης, έχουμε προχωρήσει στη νέα πιλοτική δράση με δύο δήμους για την ψηφιακή υποστήριξη των πολιτών με την ετοιμασία των σχετικών εγγράφων.

Υπενθυμίζουμε ότι η συγκεκριμένη πρωτοβουλία του υφυπουργείου μας περιλαμβάνει, πέραν της εκπαίδευσης, και την επιτόπου υποστήριξη των ηλικιωμένων για τη διεκπεραίωση των ηλεκτρονικών τους συναλλαγών.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Δεν μας είπατε τίποτε και ανησυχώ, παρά την αναφορά που έγινε από τον γενικό διευθυντή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας. Θα κάνει και τα σχόλια του το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας για την υπηρεσία τηλεϊεδοποίησης, το «Κόκκινο Κουμπί», διότι το ιστορικό αυτής της υπόθεσης είναι πολύ βεβαρημένο και, όταν ακούμε ότι, εάν σωστά έχω συγκρατήσει- τον Νοέμβριο θα τεθεί σε πιλοτική εφαρμογή το «Κόκκινο

Κουμπί)... Δεκέμβρη, ειπώθηκε. Το ακούσαμε, το ακούμε από το 2019 και ξέρετε τη σημασία και την αξία που προσδίδουμε όλοι σ' αυτή την τηλεϊδοποίηση, αυτή την υπηρεσία. Έχετε κάποιο σχόλιο, γνωρίζετε κάτι ή θα μας τα πει το υφυπουργείο; Αν θέλετε να μας τα πει το υφυπουργείο, να μας τα πει.

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (Ελεάνα Γαβριήλ):

Είναι εδώ από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, οπότε αν μπορούν να μας ενημερώσουν.

Προεδρεύων:

Εσείς δεν έχετε ρόλο πλέον, κάνατε ό,τι θα κάνατε; Δεν θέλετε να απαντήσετε; Έχω παραπάνω έγνοιες, πραγματικά! Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, η κ. Γεωργίου.

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας (Σταυρούλα Γεωργίου):

Να ξεκινήσω με το θέμα της εθνικής στρατηγικής, έτσι, το τι περιλαμβάνει και πώς εφαρμόζεται, που τέθηκε και στην αρχή από την Πρόεδρο της Βουλής.

Η στρατηγική διαμορφώνεται σε τρεις στρατηγικούς στόχους, πυλώνες, την

κοινωνική ενσωμάτωση και τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, την υγιή γήρανση και την πρόληψη, την απάλειψη των διακρίσεων, την εκπαίδευση και τον ψηφιακό γραμματισμό.

Οι πυλώνες 1. και 3. τυγχάνουν συντονισμού από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας και σ' αυτό το πλαίσιο δημιουργήθηκε ένα σύστημα διακυβέρνησης, με σκοπό τη συνεχή ανατροφοδότηση και παρακολούθηση της υλοποίησης της στρατηγικής. Συγκεκριμένα, πέρα από το υπηρεσιακό επίπεδο, συστάθηκαν δύο επιτροπές, ομάδες εργασίας, στο πλαίσιο εργασιών του φορέα για την τρίτη ηλικία για τους πυλώνες 1. και 3., ενώ ο πυλώνας 2. τυγχάνει συντονισμού από το Υπουργείο Υγείας μέσω της εθνικής επιτροπής για την υγεία των ηλικιωμένων.

Τώρα γενικότερα επί των ζητημάτων που τέθηκαν, ορισμένα εξ αυτών προβλέπονται και στην εθνική στρατηγική, όπως η αναβάθμιση της κατ' οίκον φροντίδας, τα θέματα που αφορούν τη διαγενεακή συνεργασία και αλληλεγγύη, ενώ έχουμε σημειώσει και άλλα

ζητήματα που έχουν τεθεί κατά τη σημερινή σύνοδο για περαιτέρω εξέταση σ' αυτό το πλαίσιο.

Όσον αφορά το «Κόκκινο Κουμπί», δεν ξέρω τι άλλο να προσθέσω, όντως τυγχάνει χειρισμού από το υφυπουργείο σε συνεργασία με το Παρατηρητήριο Τρίτης Ηλικίας πλέον. Ο φορέας υλοποίησης, το Παρατηρητήριο Τρίτης Ηλικίας, προχωρεί με την ετοιμασία των απαραίτητων υποδομών και διαδικασιών, ενώ έχει τεθεί το αίτημα για συζήτηση των κριτηρίων επιλογής των ατόμων που θα συμμετέχουν μετά την πιλοτική εφαρμογή του και θα προγραμματιστεί σχετική συζήτηση στο πλαίσιο των εργασιών της αντίστοιχης επιτροπής του Φορέα Τρίτης Ηλικίας για τον πυλώνα 1. της στρατηγικής.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κυρία Γεωργίου. Να σας πω ότι ειδικά γι' αυτό το θέμα τον Γενάρη -και να το μεταβιβάσετε στο υφυπουργείο- θα είμαστε εδώ στην επιτροπή Εργασίας, για να δούμε πώς πήγε η πιλοτική εφαρμογή αυτού του θεσμού, οπότε βάζουμε τη μέγιστη πίεση, κυρία Γεωργίου.

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας (Σταυρούλα Γεωργίου):

Αναμένεται τον Δεκέμβριο, όπως ακούστηκε, να ξεκινήσει η πιλοτική εφαρμογή.

Προεδρεύων:

Να δούμε τι σημαίνει «πιλοτική εφαρμογή». Θα το παρακολουθήσουμε, κυρία Γεωργίου, και θα επανέλθουμε.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Η κ. Μαρία Χρίστου. Επιτρέψτε μου μια εισαγωγή είκοσι δευτερολέπτων, κυρία Χρίστου.

Τα αιτήματα που έχουν τεθεί και σήμερα είναι βέβαιο ότι δεν είναι η πρώτη φορά που μεταβιβάζονται στο Υπουργείο Εργασίας. Όλο το προηγούμενο -δεν θα πάω πολύ πίσω- διάστημα, συζητώντας είτε γενικά κάποια από αυτά είτε ειδικά κάποια από αυτά, η απάντηση του Υπουργείου Εργασίας ήταν «μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού», η οποία, όπως έχει δηλώσει και ο Υπουργός Εργασίας, θα κατατεθεί, τα νομοσχέδια θα κατατεθούν πριν από το τέλος του 2025. Αυτή ήταν η δέσμευση της κυβέρνησης.

Έχετε τον λόγο, κυρία Χρίστου.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Μαρία Χρίστου):

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Πολύ σωστά όλα τα ζητήματα που έχουν αναφερθεί σήμερα εδώ που αφορούν τις συντάξεις, ειδικότερα την επάρκεια των συντάξεων, τη σύνταξη χηρείας, την κοινωνική σύνταξη, το 12% στη θεσμοθετημένη σύνταξη

στο 63ο έτος, τη μείωση του κινδύνου της φτώχιας των συνταξιούχων. Όλα αυτά είναι αναπόσπαστα ζητήματα, κομμάτια της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης και εξετάζονται οι προτάσεις που έχουμε ενώπιόν μας, διεξάγεται κοινωνικός διάλογος, όπως έχουμε πει πάρα πολλές φορές, με κάθε λεπτομέρεια, ούτως ώστε να βρεθούν οι κατάλληλες λύσεις σ' αυτά τα προβλήματα. Πολύ σωστά τα νομοσχέδια ετοιμάζονται και αναμένεται να κατατεθούν περί τα τέλη του τρέχοντος έτους.

Επομένως, στο παρόν στάδιο δεν μπορούμε να πούμε κάτι περισσότερο, απλώς να γνωρίζουμε όλοι ότι ο κυριότερος στόχος της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης είναι να ενισχυθεί η επάρκεια των συντάξεων και να μειωθεί ο κίνδυνος της φτώχιας.

Όσον αφορά την κοινωνική κάρτα, πρέπει να γνωρίζετε ότι γίνεται μια μεγάλη προσπάθεια για αναβάθμιση των ωφελημάτων. Τα ωφελήματα που υπάρχουν ήδη είναι αυτά που μπορέσαμε να εξασφαλίσουμε μετά από πολύ μεγάλη προσπάθεια, αλλά είμαστε ανοικτοί σε εισηγήσεις, οι οποίες μπορεί να εξεταστούν αν μπορεί να περιληφθούν στον κατάλογο.

Όσον αφορά το σχέδιο των διακοπών των συνταξιούχων, σημείωσα την εισηγήση να δικαιούνται όλοι οι συνταξιούχοι. Αυτή τη στιγμή δικαιούνται περί των επτά χιλιάδων δικαιούχοι χαμηλοσυνταξιούχοι με το κονδύλι που διατίθεται για τον σκοπό αυτό. Τηρείται αυστηρά σειρά προτεραιότητας, άρα, όσοι ενδιαφέρονται πρέπει να υποβάλουν την αίτησή τους έγκαιρα. Αν έχετε ακούσει για κάποιους που έχουν πάει δύο και τρεις φορές, σημαίνει ότι κάποιοι άλλοι που ενδιαφέρονται να πάνε πρώτη φορά δεν έχουν υποβάλει την αίτησή τους, όταν τρέχει το πρόγραμμα. Αυτά είχα να πω. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κυρία Χρίστου.

Εκ μέρους του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων ο κ. Ανδρέας Νικηφόρου.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (Ανδρέας Νικηφόρου):

Καλό μεσημέρι.

Έχω σημειώσει ένα-δύο θέματα που αφορούν τις δημόσιες επιβατηγές μεταφορές και γι' αυτό παρουσιάστηκα και εγώ εδώ. Όσον αφορά την αξία του εισιτηρίου για τη μεταφορά συνταξιούχων και

χαμηλοσυνταξιούχων, ανέφερα και πέρσι ότι πρόκειται για χαμηλοσυνταξιούχους που μεταφέρονται δωρεάν με τις δημόσιες επιβατηγές μεταφορές, ενώ οι απλοί συνταξιούχοι είναι στο 50% του εισιτηρίου.

Η παρεξήγηση που πολλές φορές γίνεται είναι στο θέμα ότι πρέπει όλοι μας να εκδώσουμε την «έξυπνη κάρτα», όπως αναφέρουμε τη motion card, για να μπορεί να επωφεληθεί τις εκπτώσεις ο οποιοσδήποτε πολίτης. Άρα, πολλές φορές κάποιος συνταξιούχος ή χαμηλοσυνταξιούχος δεν εκδίδει τη συγκεκριμένη κάρτα, που μπορεί να την εκδώσει σε οποιαδήποτε εκδοτήρια έχουμε στην Κύπρο, για να επωφεληθεί τις εκπτώσεις που δικαιούται. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να πω ότι όλες οι δημόσιες επιβατηγές μεταφορές -τα λεωφορεία μας- είναι πλέον προσβάσιμες σ' όλη την Κύπρο.

Έχει υπογραφεί από το Υπουργείο Μεταφορών εδώ και καιρό και βλέπουμε αρκετά νέα στέγαστρα και στάσεις να τοποθετούνται σ' όλη την Κύπρο. Όσον αφορά την ύπαιθρό μας, υπάρχει σχέδιο επιδότησης για το οποίο οι αρχές, οι κοινοτάρχες θα πρέπει να υποβάλουν αίτηση, για να μπουν καινούργια στέγαστρα προσβάσιμα, ούτως ώστε να μπορούν να βοηθήσουν τον οποιοδήποτε. Τα δρομολόγια αυξάνονται καθημερινά, τα χιλιόμετρα της υπηρεσίας, για να μπορέσουμε να εξυπηρετήσουμε όσο περισσότερο κόσμο μπορούμε.

Όσον αφορά το Υπουργείο Μεταφορών, αυτά είχαμε.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Νικηφόρου.

Αφήνω το Υπουργείο Υγείας, τον ΟΑΥ και τον Οργανισμό Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ)για το τέλος. Θα ήθελα να δώσω τώρα τον λόγο στο Υπουργείο Παιδείας. Η κ. Χατζηπιερή είναι εδώ;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Μαρία Χατζηπιερή):

Γεια σας, εδώ είμαι.

Προεδρεύων:

Κυρία Χατζηπιερή, εκπροσωπείτε και το Υφυπουργείο Πολιτισμού;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Μαρία Χατζηπιερή):

Όχι.

Προεδρεύων:

Επειδή Υφυπουργείο Πολιτισμού δεν είδα εδώ... Έτσι; Είναι εδώ το Υφυπουργείο Πολιτισμού;
Όχι, δεν είναι είναι το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Μαρία Χατζηπιερή):

Το Υπουργείο Παιδείας εκπροσωπώ.

Προεδρεύων:

Αντιλαμβάνομαι, ναι, παρακαλώ.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Μαρία Χατζηπιερή):

Αναφορικά με το θέμα της διά βίου μάθησης, έχω να πω ότι, ναι, προσφέρεται πληθώρα θεμάτων μέσα από τα επιμορφωτικά κέντρα του Υπουργείου Παιδείας, ειδικά στις απομακρυσμένες περιοχές. Προσφέρονται με πολύ χαμηλά δίδακτρα, €13,75 χρονιαία, εννοώ.

Επίσης, επιτρέπεται η δημιουργία τμημάτων με μικρότερο αριθμό εκπαιδευομένων στις απομακρυσμένες περιοχές απ' ό,τι στα αστικά κέντρα και είναι δωρεάν σε Στέγες Ηλικιωμένων, Κέντρα Φροντίδας Ηλικιωμένων κ.λπ. Είναι πάρα πολλά προγράμματα, παραδοσιακοί χοροί, θέατρο, ζωγραφική, χειροτεχνία, μουσική, γυμναστική, μαγειρική, ακόμα και αισθητική. Βλέπουμε ότι οι άνω των εξήντα πέντε συμμετέχουν στα προγράμματα.

Το αίτημα για μαθήματα προετοιμασίας για την αφυπηρέτηση και για μέτρα διευκόλυνσης

υπήρχε και πριν από την αφυπηρέτηση και επίσης για καλλιέργεια μαθημάτων μνήμης. Ο λόγος που δεν μπήκαν στα επιμορφωτικά είναι γιατί εδώ και δύο χρόνια σταμάτησε η αγορά υπηρεσιών, είναι νέο το καθεστώς εργοδότησης των εκπαιδευτών ΕΟΧ, οπότε αυτή τη στιγμή βρίσκεται στη Γενική Εισαγγελία η γνωμάτευση, για να ετοιμαστούν οι όροι εργοδότησης.

Από τα μητρώα που έχουμε δεν μπορούμε να ανοίξουμε το μητρώο, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Με τα υφιστάμενα άτομα μπορούμε να κάνουμε προσλήψεις, μέχρι να νομοθετηθούν οι όροι εργοδότησης, για να μπορούμε να κάνουμε νέα προκήρυξη, ώστε να έχουμε άτομα που να μπορούν να εκπαιδεύσουν σ' αυτά τα θέματα και είναι στις προτεραιότητες, μόλις μας δοθεί το πράσινο φως, θα το κάνουμε και εμείς, γιατί είναι θέμα αλλαγής της νομοθεσίας εργοδότησης των συγκεκριμένων εκπαιδευτών. Αυτά αφορούν τη διά βίου μάθηση.

Αν θέλετε να πω και για...

Έφυγε ο κ. Μουρούτης εδώ, που ρώτησε για τη Σχολή Τυφλών για το θέμα... και ήταν έντονος.

Να σας πω ότι, ναι, αυτή τη στιγμή η κατάσταση είναι λίγο-πολύ όπως την περιγράφει. Λίγο-πολύ. Όντως, είναι δύο καθαρίστριες, εγκρίθηκε τρίτη καθαρίστρια και αυτή τη στιγμή, σε λίγες μέρες τελειώνει η διαδικασία συνεντεύξεων και θα προσληφθεί και το τρίτο άτομο. Επίσης, ζητήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας να εγκριθεί και τέταρτη θέση.

Όσον αφορά τον σεφ που λέει, είναι θέμα διορισμού. Υπήρχε εκεί κοπέλα, η οποία έχει πάρει διορισμό τώρα στην Τεχνική Σχολή και έχει φύγει, και είμαστε στο πλαίσιο του διορισμού τώρα μιας νέας σεφ και η βοηθός κουζίνας είναι με άδεια ασθένειας ως τον Γενάρη. Άρα, αυτή τη στιγμή οι συγκυρίες έφεραν όλα να είναι...

Προεδρεύων:

Ο ψυχολόγος;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Μαρία Χατζηπιερή):

Ο ψυχολόγος -θα τελειώσω και με τον ψυχολόγο- είναι κλινικός ψυχολόγος και το Υπουργείο Παιδείας έχει αποταθεί στο Υπουργείο Υγείας για εργοδότηση κλινικού ψυχολόγου. Εμείς εκπαιδευτικούς ψυχολόγους έχουμε.

Προεδρεύων:

Μάλιστα. Θα μας απαντήσει το Υπουργείο Υγείας. Απλώς, μια διευκρίνιση. Ο κατάλογος στον οποίο έχετε αναφερθεί προηγουμένως, το μητρώο, μας λέτε ότι έχει εξαντληθεί;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Μαρία Χατζηπιερή):

Δεν είναι ότι έχει εξαντληθεί, αλλά δεν έχουμε μητρώο. Έχουμε άτομα τα οποία είναι στα

συγκεκριμένα θέματα. Μιλούν για μαθήματα μνήμης και μαθήματα προετοιμασίας για την αφυπηρέτηση.

Προεδρεύων:

Α, εντάξει. Επειδή αναφερθήκατε ότι έχει εξαντληθεί και επειδή γνωρίζω ότι δεν εξαντλήθηκε.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Μαρία Χατζηπιερή):

Όχι, όχι, απολογούμαι.

Δεν έχουμε γι' αυτά τα δύο και δεν μπορούμε να εργοδοτήσουμε, αν δεν γίνουν οι όροι εργοδότησης, να ανοίξει η προκήρυξη.

Προεδρεύων:

Ε, μα πρέπει να βρούμε τον τρόπο! Και ελάτε και στην επιτροπή -φορώ και άλλο καπέλο τώρα- Παιδείας της Βουλής, όποτε κρίνετε, εχτές, να βρούμε τρόπο, διότι δεν μπορούν να περιμένουν αυτές οι πολύ πολύ σημαντικές...

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Μαρία Χατζηπιερή):

Ξέρουμε ότι βρίσκεται για γνωμάτευση στη Γενική Εισαγγελία, αλλά μετά θα 'ρθούμε.

Προεδρεύων:

...δράσεις, όμως είναι πάρα πολύ σημαντικές και μπορούμε να βρούμε έναν τρόπο.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Μαρία Χατζηπιερή):

Ευχαριστούμε, θα το πράξουμε.

Προεδρεύων:

Να είστε καλά. Από το Υπουργείο Οικονομικών ο κ. Κύπρος Τσιάπταλος.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών (Κύπρος Τσιάπταλος):

Καλησπέρα κι από εμένα.

Έχω σημειώσει κάποια πράγματα εδώ.

Καταρχάς να πω ότι το Υπουργείο Οικονομικών αναγνωρίζει τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες οι οποίες επικρατούν και τα προβλήματα που

αντιμετωπίζουν διάφορες ευάλωτες ομάδες, στις οποίες ανήκουν και οι συνταξιούχοι, και παράλληλα καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να στηρίξει τις ομάδες αυτές στο πλαίσιο των δημοσιονομικών δυνατοτήτων, με στόχο να διασφαλίσουμε μια αξιοπρεπή

διαβίωση για όλους.

Τώρα, όσον αφορά τα μέτρα στήριξης κατά της ακρίβιας, θα ήθελα να αναφέρω ότι το Υπουργείο Οικονομικών έχει ήδη προχωρήσει στην εφαρμογή στοχευμένων μέτρων, με σκοπό την ανακούφιση των ευάλωτων ομάδων, και αναφέρομαι στη μείωση του συντελεστή ΦΠΑ στο ηλεκτρικό ρεύμα από 19% σε 9% για ευάλωτες ομάδες καταναλωτών, το οποίο έληγε την 31η Μαρτίου του 2026 και η κυβέρνηση θα προχωρήσει σε επέκταση του μέτρου μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του 2026. Επίσης, επέκταση του μηδενικού συντελεστή ΦΠΑ σε βασικά είδη πρώτης ανάγκης. Έληγε και αυτό την 31η Δεκεμβρίου του 2025, θα το επεκτείνουμε μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2026 και εξετάζεται από το υπουργείο μας όπως η κλιμακωτή επιδότηση των χαμηλοσυνταξιούχων επεκταθεί και αυτή μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2026.

Όσον αφορά τα αυξημένα ασφάλιστρα των αυτοκινήτων και την επιχορήγηση από το Υπουργείο Οικονομικών, θα ήθελα να σημειώσουμε ότι οι ασφαλιστικές εταιρείες αξιολογούν και τιμολογούν τους κινδύνους με βάση συγκεκριμένους παράγοντες όπως η ηλικία του αυτοκινήτου, το είδος του οχήματος, το ιστορικό απαιτήσεων και η ηλικία των ασφαλιζομένων. Υψηλότερα ασφάλιστρα λόγω ηλικίας δεν πληρώνουν μόνο οι οδηγοί άνω των εβδομήντα ετών, αλλά και οι οδηγοί κάτω των είκοσι πέντε. Μια ενδεχόμενη επιχορήγηση μέρους ή ολόκληρου του ποσού των ασφαλιστρών των οδηγών άνω των εβδομήντα ετών θα ενέχει υψηλό δημοσιονομικό κόστος, αλλά ταυτόχρονα πιθανό να προκαλέσει αιτήματα για επιχορήγηση ασφαλιστρών και άλλων ομάδων οδηγών, όπως των νέων κάτω των είκοσι πέντε ετών. Τέλος, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία ο Έφορος Ασφαλίσεων δεν απαιτεί έγκριση των όρων των ασφαλιστηρίων και δεν μπορεί να επιβάλει τιμολογιακή πολιτική στις ασφαλιστικές εταιρείες όσον αφορά τον τρόπο υπολογισμού των ασφαλιστρών. Αυτά είχα να πω.

Προεδρεύων:

Να μεταφέρω επί τούτου δυο-τρία πράγματα, διότι τέθηκε και το ερώτημα πού βρίσκεται και νιώθω ότι πρέπει να ενημερώσω και ως Βουλή τι έχουμε κάνει ή πού βρισκόμαστε, πάρα πολύ σύντομα.

Γνωρίζετε όλοι ότι έχουν συζητηθεί τα θέματα, το ειδικό θέμα, σε αριθμό συνεδριάσεων, αλλά και σε κοινή συνεδρία της επιτροπής Εργασίας και της επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Έχει εκπονηθεί μια έρευνα σε σχέση με τις πρακτικές που ακολουθούν άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βρίσκεται στο διαδίκτυο αυτή η έρευνα, στις σελίδες της Βουλής, μπορείτε να ανατρέξετε και να πάρετε την πλήρη ενημέρωση σε σχέση με το πώς αντιμετωπίζουν αυτά τα ζητήματα άλλες χώρες κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να πούμε ότι ο παράγοντας της ηλικίας δεν θεωρείται επιβαρυντικός παράγοντας στον καθορισμό ασφαλιστρού. Δεν θεωρείται επιβαρυντικός παράγοντας. Αντίθετα, το ιστορικό οδήγησης, ο τύπος του οχήματος θεωρούνται επιβαρυντικοί παράγοντες. Μάλιστα, κάποιες χώρες έχουν θεσπίσει μηχανισμούς ελέγχου καθορισμού ασφαλιστρών από τις εταιρείες. Όπως επίσης και κάποιες άλλες χώρες έχουν καθορίσει ανώτατο ποσό χρέωσης στα ασφαλιστρα και διάφορα άλλα που, αν θέλαμε να βρούμε απαντήσεις, πλαίσιο και να κάνουμε κινήσεις προς δικαιότερη αντιμετώπιση των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας που οδηγούν, νομίζω μπορούσαμε να βρούμε τρόπους.

Την ίδια ώρα πρέπει να σημειώσω και μια πολύ συγκεκριμένη πρωτοβουλία που έχει αναληφθεί από τη συνάδελφο βουλευτριά την κ. Απταλίδου Αλεξάνδρα. Κατέθεσε πρόταση νόμου, είναι στην επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συζητείται η πρόταση νόμου. Βρίσκεται στο στάδιο της κατ' άρθρο συζήτησης, είναι πολύ πιθανό να οδηγηθεί και στην ολομέλεια αυτή η πρόταση νόμου, αλλά έχουμε έγνοιες, αν η κυβέρνηση παραμείνει σε αυτή τη θέση που μόλις έχουμε ακούσει -και δεν έχει να κάνει με τον λειτουργό του Υπουργείου Οικονομικών αυτό, είναι θέση της κυβέρνησης, εκπροσωπεί την κυβέρνηση, μεταφέρει θέσεις της κυβέρνησης- αν η κυβέρνηση παραμείνει σε αυτή τη θέση και οι ασφαλιστικές εταιρείες στην ίδια θέση, ενδεχομένως και να μη δούμε το αποτέλεσμα που όλοι θέλουμε να έχουμε, ακόμα και με την ψήφιση της πρότασης νόμου. Απλώς, αυτό ήθελα να ενημερώσω, διότι τέθηκε το ερώτημα σε σχέση και με το τι η Βουλή πράττει για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Να προχωρήσουμε από το Υπουργείο Οικονομικών και να πάμε στο Υπουργείο Υγείας.

Να δώσω τον λόγο στο Υπουργείο Υγείας πρώτα, ο κ. Ταμπούρης. Έχετε τον λόγο για διάφορα ζητήματα, σημαντικά ζητήματα για το Υπουργείο Υγείας.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Υγείας (Ευαγόρας Ταμπούρης):

Ευχαριστώ που μου δίνετε τον λόγο, κύριε Πρόεδρε.

Έχω ακούσει με προσοχή τις τοποθετήσεις όλων των βουλευτών, βουλευτριών της Βουλής των Γερόντων και διαβεβαιώνω ότι θα μεταφέρω όλα τα

ερωτήματα και τους προβληματισμούς σας στον Υπουργό Υγείας.

Πρόθεσή μας στο Υπουργείο Υγείας είναι να προωθούμε ενέργειες για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα η τρίτη ηλικία. Να αναφέρω κάποια παραδείγματα. Όσον αφορά το κομμάτι που ανέφερε ο κ. Δημητριάδης για το θέμα της μαστογραφίας και κάποιοι άλλοι συνάδελφοι και για το θέμα του ελέγχου για τον προστάτη, βασίζονται σε επιστημονικά δεδομένα και έχει τοποθετηθεί η οριοθέτηση αυτής της εξέτασης, αλλά σίγουρα υπάρχει και τρόπος για αλλαγή, είμαστε θετικοί οποιαδήποτε ανάγκη υπάρξει να μελετηθεί για μεγαλύτερες ηλικίες.

Όσον αφορά την εξέταση των ατόμων που χρειάζονται άδεια οδήγησης, θα το μεταφέρω και αυτό. Είναι ένα κομμάτι για το οποίο μπορεί να συνεννοηθεί ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας για το θέμα της πληρωμής αυτής της διαδικασίας, αλλά επιπλέον και από τον ΟΚΥΠΥ, ώστε να μην ταλαιπωρούνται τα άτομα που θέλουν να κάνουν την εξέταση για την άδεια οδήγησης.

Ο κ. Ματθαίου ανέφερε ένα κομμάτι που ασχολείται με το θέμα της αγοράς φαρμάκων από τους συνταξιούχους. Το θέμα θα το μεταφέρω στον Υπουργό Υγείας. Απ' όσο γνωρίζω, έχει γίνει και κάποια συζήτηση στον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας, ωστόσο συγκεκριμένες ενδείξεις, αν ζητηθεί από κάποιο γιατρό προς τη Συμβουλευτική Επιτροπή Φαρμάκων για συγκεκριμένα φάρμακα, ασπιρίνες, βιταμίνη D, ασβέστιο, μαγνήσιο, Dulcolax, που περιλαμβάνονται μέσα σε αυτή τη λίστα που έχουν αναφέρει οι φίλοι μας συνταξιούχοι εδώ, έχουν τύχει αποζημίωσης. Άρα, όταν γίνεται το αίτημα και η διαδικασία μέσω των προσωπικών γιατρών ή των ειδικών προς την επιτροπή των προσωπικών αιτημάτων, μπορεί να εγκριθεί.

Όσον αφορά την τοποθέτηση του κ. Μουρούτη, απάντησε η συνάδελφος από το Υπουργείο Παιδείας, άρα θα μπορούν τα δύο υπουργεία να συνεννοηθούν.

Κάτι που θα ήθελα να αναφέρω, το οποίο έχουμε υποσχεθεί ως Υπουργείο Υγείας και αφορά ειδικά τα άτομα μεγαλύτερα από εξήντα με εξήντα πέντε χρονών...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον προεδρεύοντα της συνεδρίασης)

Η ψυχολόγος ανήκει στις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας, δεν γνωρίζω αν θα μπορεί ο συνάδελφος ο κ. Χαριλάου από τον ΟΚΥΠΥ, γιατί θα δώσει ένα μέρος της απάντησης...

Προεδρεύων:

Πρέπει να ξέρουμε, αν δεν μπορεί και ο κ. Χαριλάου όμως...

Εκπρόσωπος Υπουργείου Υγείας (Ευαγόρας Ταμπούρης):

Σίγουρα, και για τα φάρμακα και για το θέμα του ψυχολόγου.

Τέλος του 2024 είχα εκπροσωπήσει τον υπουργό σε μια συνάντηση στο Παρατηρητήριο

Τρίτης Ηλικίας και είχαν κάνει νύξη τα άτομα εκεί της τρίτης ηλικίας ότι χρειάζεται περαιτέρω εκπαίδευση ατόμων που εργάζονται στα νοσηλευτήρια, για να μπορούν να εξυπηρετούν άτομα κυρίως με άνοια, με Αλτσχάιμερ, να έχουν καλύτερους τρόπους επικοινωνίας, να γνωρίζουν καλύτερα το αντικείμενο και, ως Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών που είμαι εγώ και όχι ως υπουργός σήμερα, παρ' όλο που έχουμε την έγκριση του υπουργού, έχουμε προχωρήσει σ' ένα πρόγραμμα το οποίο θα αρχίσει στις αρχές του 2026 και θα ονομάζεται «Γεροντολογική Νοσηλευτική», το οποίο θα ασχολείται με αυτά τα προβλήματα, που θα είναι και τα προβλήματα του μέλλοντος. Όπως έχουν αναφερθεί και τα άτομα εδώ, ένα σημαντικό πρόβλημα που θα έχουμε στο μέλλον είναι η άνοια, η σωστή επικοινωνία μεταξύ των επαγγελματιών υγείας και να γνωρίζουμε όσο περισσότερο μπορούμε αυτό το αντικείμενο, για να έχουμε καλύτερη φροντίδα υγείας και ποιοτικότερη φροντίδα υγείας. Άρα, Θεού θέλοντος, στις αρχές του 2026 ξεκινούμε αυτό το πρόγραμμα και ο σκοπός μας είναι να το συνεχίσουμε για μεγάλο αριθμό νοσηλευτών που θα εμπλέκονται σ' αυτό το κομμάτι, για να καλύψουμε όλες τις ανάγκες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα στα νοσηλευτήρια του ΟΚΥΠΥ.

Σχετικά με την Κοινωνική Νοσηλευτική που ανέφερα προηγουμένως στην ομιλία του υπουργού, τώρα έχει ψηφιστεί ο νόμος, άρα για τα άτομα που θα επισκέπτονται τα σπίτια και τα άτομα που θα προσφέρουν φροντίδα εξυπακούεται 100% η καλύτερη γνώση και εκπαίδευσή τους, εννοείται και η εχεμύθεια και η εμπιστοσύνη, αλλά πολύ περισσότερο οι γνώσεις. Έτσι, θα μπορεί οποιοσδήποτε θα χρησιμοποιεί αυτά τα άτομα να νιώθει ασφαλής ότι κατέχουν το αντικείμενο, αυτό το κομμάτι που λέγεται «κατ' οίκον φροντίδα». Υπάρχει και κάτι ανάλογο για τη μαιευτική.

Το επόμενο θέμα που...

Προεδρεύων:

Αυτό πρέπει να το ακούει και το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Υγείας (Ευαγόρας Ταμπούρης):

Ναι.

Προεδρεύων:

Και το Υπουργείο Οικονομικών.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Υγείας (Ευαγόρας Ταμπούρης):

Ακόμα καλύτερα.

Όσον αφορά την εκπαίδευση των φροντιστών υγείας και τα άτομα που ήδη επισκέπτονται κάποιους ανθρώπους στο σπίτι, έγιναν διάφορες παρεμφερείς συζητήσεις με κάποια άλλα θέματα. Στο Υπουργείο Υγείας υπάρχει τομέας εκπαίδευσης και έχουμε πει ότι

μπορούμε να παρέχουμε εκπαίδευση, τουλάχιστον σε βασικές ανάγκες, κατηγοριοποιώντας τις ανάγκες αυτές, ατόμων που φροντίζουν είτε ένα άτομο είτε εργάζονται σε στέγες είτε εργάζονται σε χώρους ημερήσιας φροντίδας. Να εκπαιδευτούν, πέρα από τη γλώσσα, που είναι ένα σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε σήμερα, και σε βασικές αρχές υγιεινής, διατροφής, επικοινωνίας και κοινωνικοποίησης των ατόμων που φροντίζουν, ώστε να μη νιώθουν ότι μένουν μόνα τους. Ελπίζω αυτό το πρόγραμμα να το φέρουμε εις πέρας μέσα στη διάρκεια του 2026, ώστε να νιώθουν αυτά τα άτομα ότι τα άτομα που τους φροντίζουν έχουν τις βασικές δεξιότητες.

Για όλα τα υπόλοιπα θέματα που έχω καταγράψει θα ενημερωθεί ο υπουργός και εννοείται ότι θα μεταφέρουμε τα αιτήματα και προς τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας, αλλά και τον ΟΚΥΠΥ. Ο κ. Χαριλάου, αν έχει κάτι να συμπληρώσει, ευχαρίστως μπορεί. Ήταν για θέμα κλινών το ένα ερώτημα, για τα λευκά είδη, που έχουμε πρόβλημα στη Λεμεσό, λέει. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ.

Να δώσουμε τον λόγο στον κ. Χαριλάου από τον ΟΚΥΠΥ.

Εκπρόσωπος ΟΚΥΠΥ (Χαράλαμπος Χαριλάου):

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Να πούμε ότι ο Οργανισμός Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας είναι ένας οργανισμός δημοσίου δικαίου και, να μου επιτραπεί η έκφραση, να πω ότι είναι το αποκούμπι όλων των ηλικιωμένων και όλων των χρόνιων ασθενών.

Κανέναν ηλικιωμένο και κανέναν χρόνια ασθενή δεν εξυπηρετεί ο ιδιωτικός τομέας, παρ' όλο ότι είναι και αυτοί πάροχοι μέσα στο Γενικό Σύστημα Υγείας. Άρα, ναι, συμφωνούμε απόλυτα ότι τα δημόσια νοσηλευτήρια πρέπει να τυγχάνουν συνεχούς στήριξης από το κράτος, γιατί αποτελούν τη ραχοκοκαλιά του συστήματος υγείας. Φανταστείτε ένα σύστημα υγείας χωρίς τα δημόσια νοσηλευτήρια. Εγώ τρέμω και να το σκεφτώ αυτό το σενάριο, το να μην υπάρχει το αντίπαλο δέος, που είναι ο δημόσιος τομέας, έναντι του ιδιωτικού τομέα, τι θα συνέβαινε.

Ο οργανισμός αυτός έχει επενδύσει πάρα πολλά εκατομμύρια όσον αφορά υποδομές και μέχρι το 2027 θα ξοδευτούν εκατοντάδες εκατομμύρια, για να φτιαχτούν τα νοσοκομεία. Ήδη υπάρχει οργανισμός έργων σε όλα τα δημόσια νοσηλευτήρια. Επεκτείνονται τα ΤΑΕΠ του, γίνονται νέες κλινικές σε όλα τα νοσοκομεία, για να μπορέσουμε να ανταποκριθούμε, και δεν θα σκεφτούμε τα ολίγα, για να έχουμε σεντόνια.

105

Και με στεναχωρεί αφάνταστα, για να είμαι ειλικρινής, όταν σε τέτοιες συνόδους ενώπιον δημοσιογράφων ακούγονται για σεντόνια. Δεν τίθεται θέμα σεντονιών. Ο ΟΚΥΠΥ έχει περισσότερα σεντόνια απ' ό,τι χρειάζεται. Εάν μία εβδομάδα προκύψει ένα τεχνικό πρόβλημα στο πλυντήριο του και προσπαθούμε να το επιλύσουμε, αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να είμαστε πρωτοσέλιδα για τα σεντόνια μας.

Λοιπόν, όσον αφορά τις δηλώσεις του αγαπητού φίλου Μουρούτη, ο οποίος τυγχάνει να ήταν και συμφοιτητής μου σε κάποια φάση της ζωής του, παρ' όλο ότι είναι μεγαλύτερος, να τον ενημερώσω ότι οι πληροφορίες του είναι πολύ λανθασμένες και τα λέω με κάθε επίγνωση. Όλες οι κλίνες σε όλα τα νοσηλευτήρια, συμπεριλαμβανομένων και των στρωμάτων, έχουν αλλάξει τα τελευταία τρία χρόνια. Δεν τίθεται θέμα στρωμάτων. Έχουμε τον καλύτερο εξοπλισμό στα δημόσια νοσηλευτήρια. Δεν έχει ο ιδιωτικός τομέας τον εξοπλισμό που διαθέτει ο δημόσιος τομέας και γι' αυτό τον λόγο όλα τα δύσκολα, περίπλοκα περιστατικά καταλήγουν κοντά μας, παρ' όλο ότι τη μερίδα του λέοντος από οικονομικής απόψεως την παίρνουν τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια και όχι τα δημόσια νοσηλευτήρια.

Όταν λέει ότι αφήνουμε τα ορθοπεδικά περιστατικά δέκα μέρες να χειρουργηθούν -που δεν ισχύει αυτό το πράγμα, ισχύει σε κάποιες περιπτώσεις- δεν είναι γιατί θέλουμε να βασανίσουμε το άτομο το οποίο έχει κάταγμα ισχίου. Είναι γιατί υπάρχει ιατρικός λόγος. Ένα διατροχαντήριο κάταγμα παραδείγματος χάριν, όταν έχει οίδημα, δεν μπορεί να χειρουργηθεί τη δεδομένη στιγμή. Πρέπει να περιμένουμε και μετά. Ένας ηλικιωμένος ο οποίος παίρνει αντιπηκτικά δεν μπορεί να μπει στο χειρουργείο, γιατί όλοι μπορούμε να αντιληφθούμε το τι θα συμβεί. Άρα, πρέπει να σταματήσουν τα αντιπηκτικά για κάποιες μέρες, να ρυθμιστεί ο ασθενής και μετά να προχωρήσουμε στο χειρουργείο.

Η έλλειψη κλινών μπορεί να παρατηρηθεί περιοδικά κατά τη χειμερινή περίοδο. Και ξέρετε γιατί; Όχι γιατί δεν έχουμε κλίνες. Έχουμε το 55% των κλινών στα δημόσια νοσηλευτήρια. Είναι γιατί κανένα ιδιωτικό νοσηλευτήριο δεν διαθέτει παθολογικές, πνευμονολογικές κλίνες. Τον χειμώνα έχουμε ιογενείς βακτηριακές λοιμώξεις του ανώτερου και του κατώτερου αναπνευστικού συστήματος, άρα όλοι αυτοί οι άνθρωποι νοσηλεύονται στα νοσοκομεία

μας. Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, απλώς ήθελα να τα πω, για να τα καταλάβουμε.

Δεν έχουμε λίστες αναμονής, γι' αυτό όσοι επιθυμούν ραντεβού με γιατρούς του δημοσίου πολύ ευχαρίστως είμαστε στη διάθεσή τους να τους κλείσουμε το ραντεβού τους και να εξυπηρετηθούν. Μπορεί να υπάρχουν στον ιδιωτικό τομέα, αλλά σε εμάς δεν υπάρχουν λίστες αναμονής.

Και θα ήθελα να διευκρινίσω κάτι που λέχθηκε για την ψυχιατρική κλινική και το Νοσοκομείο Αθαλάσσας. Οι ψυχιατρικές κλινικές λειτουργούν και δέχονται ασθενείς οι οποίοι έρχονται με τη θέλησή τους, για να πάρουν μια θεραπεία. Έρχονται εθελοντικά. Το Νοσοκομείο Αθαλάσσας είναι χώρος υποχρεωτικής νοσηλείας. Για να μπει στο Νοσοκομείο Αθαλάσσας, πρέπει να υπάρχει διάταγμα δικαστηρίου για υποχρεωτική νοσηλεία. Άρα, πρέπει να γίνεται σαφής διαχωρισμός. Ένα άτομο το οποίο νοσηλεύεται σε ψυχιατρική κλινική για τον άλφα ή τον βήτα λόγο, για να μεταφερθεί στο Νοσοκομείο Αθαλάσσας, πρέπει να υπάρξει διάταγμα δικαστηρίου. Σε διαφορετική περίπτωση δεν μπορεί να νοσηλευτεί σε αυτό τον χώρο.

Κατ' οίκον νοσηλεία. Να διαχωρίσουμε την κατ' οίκον νοσηλευτική από τους οικογενειακούς φροντιστές. Περισσότερο εκείνο το οποίο αφορά τους ηλικιωμένους είναι οι οικογενειακοί φροντιστές, αυτοί οι οποίοι αναλαμβάνουν το βάρος της φροντίδας τους στο σπίτι. Ναι, θέλουν εκπαίδευση και εμείς είμαστε στη διάθεση όλων, μαζί με το Υπουργείο Υγείας, να παράξουμε τέτοιου είδους προγράμματα, να εκπαιδεύσουμε αυτούς τους ανθρώπους. Ήδη το κάνουμε, όταν έχουμε ασθενείς με μηχανική υποστήριξη στον αναπνευστήρα, όπου αναλαμβάνουμε και εκπαιδεύουμε τους φροντιστές τους, για να μπορούν να πάνε στο σπίτι. Ή για τους παραπληγικούς, τετραπληγικούς πάλι αυτό κάνουμε, εκπαιδεύουμε τους φροντιστές τους.

Για την Αμμόχωστο, ναι, κύριε Μάμα, έχετε δίκαιο, θα το δούμε εκεί και όπου, όταν απουσιάζουν και οι δύο, να μπορούμε να αντικαθιστούμε, για να βοηθούμε και εμείς με τη σειρά μας.

Τελειώνοντας, εκείνο το οποίο θα ήθελα να πω είναι ότι στην ορεινή Λάρνακα υπάρχουν δύο κέντρα υγείας. Υπάρχει στην Κοφίνου και υπάρχει και στα Λεύκαρα. Ο τρόπος παροχής της πρωτοβάθμιας φροντίδας έχει αλλάξει. Ο καθένας από εμάς είναι εγγεγραμμένος σε έναν προσωπικό γιατρό. Δεν είναι όπως παλιά, που όλοι τρέχαμε στα κέντρα υγείας, για να εξυπηρετηθούμε. Άρα, την εξυπηρέτησή μας στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας μάς τη δίνει ο προσωπικός μας γιατρός. Εάν επιλέξουμε γιατρό που έχουμε στα κέντρα υγείας εκεί, θα μας παρέχει τις υπηρεσίες του. Εάν όμως επιλέξουμε έναν γιατρό στη Λάρνακα ή στη Λεμεσό, ε, δεν μπορεί ο γιατρός που βρίσκεται στην

Κοφίνου ή στα Λεύκαρα να μας προσφέρει υπηρεσίες, γιατί δεν μπορεί καν να μπει στο λογισμικό του ΟΑΥ, για να δει το ιστορικό μας και να μας εξυπηρετήσει. Άρα, όλα αυτά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Χαριλάου.

Ο κ. Πέτρος Νεοφύτου από τον ΟΑΥ.

Εκπρόσωπος ΟΑΥ (Πέτρος Νεοφύτου):

Καταρχάς να απολογηθώ για την καθυστερημένη άφιξη. Δυστυχώς, προέκυψε κάτι πολύ έκτακτο και δεν είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω τον διάλογο. Αυτό που θέλω να διαβεβαιώσω ως Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας το σώμα είναι ότι

είμαστε ενήμεροι για τα θέματα τα οποία τέθηκαν και ενημερωθήκαμε και από τη συντονιστική επιτροπή και είμαστε σε επικοινωνία με την επιτροπή, την οποία ενημερώνουμε για τις ενέργειες που κάνει ο οργανισμός και τα βήματα που παίρνει όσον αφορά τα συγκεκριμένα θέματα.

Να πούμε ότι είναι στις προτεραιότητες του οργανισμού τόσο ο εμπλουτισμός του πακέτου υπηρεσιών που καλύπτονται από το ΓΕΣΥ, αλλά πολύ περισσότερο και η αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Εκεί και όπου παρουσιάζονται προβλήματα, προσπαθούμε σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς να τα επιλύουμε και παράλληλα προσπαθούμε να ενημερώνουμε και τους δικαιούχους για τα δικαιώματά τους, αλλά και να δημιουργηθεί η κατάλληλη κουλτούρα, ούτως ώστε να χρησιμοποιούμε σωστά το σύστημα υγείας.

Άκουσα δυο-τρία θέματα που θα μπορούσα να κάνω κάποια αναφορά. Λίστες αναμονής. Υπάρχουν κάποιες ειδικότητες που δυστυχώς είναι περιορισμένος ο αριθμός των γιατρών. Είναι ένα θέμα για το οποίο προσπαθούμε σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας να βρούμε τις λύσεις. Υπάρχουν όμως και κάποιες άλλες ειδικότητες που παρουσιάζονται προβλήματα σε συγκεκριμένους γιατρούς. Δεν είναι πρόβλημα ότι υπάρχουν λίστες αναμονής στο σύνολο των ειδικοτήτων. Στις πλείστες των ειδικοτήτων

υπάρχει πληθώρα γιατρών, απλώς υπάρχει μια νοοτροπία να θέλουμε να απευθυνθούμε σε έναν, δύο, τρεις συγκεκριμένους γιατρούς, οι οποίοι φυσιολογικά δεν θα έχουν άμεση διαθεσιμότητα, ενώ όλοι οι υπόλοιποι γιατροί της συγκεκριμένης ειδικότητας έχουν διαθεσιμότητα.

Κάποια άλλα θέματα που άκουσα από τις τοποθετήσεις στο τέλος, το θέμα των μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων. Όπως είπε ο κ. Ταμπούρης προηγουμένως, ο οργανισμός έχει εντάξει κάποια φάρμακα, για συγκεκριμένες όμως ενδείξεις. Δηλαδή για συγκεκριμένες παθήσεις, που είναι ξεκάθαρο ότι υπάρχει ανάγκη για χορήγηση μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων, ο οργανισμός προχώρησε και ενέταξε αυτά τα φάρμακα στα πλαίσια του ΓΕΣΥ. Τώρα, αν υπάρχει περιθώριο εμπλουτισμού αυτού του καταλόγου και με άλλες παθήσεις και με άλλα φάρμακα, αυτό θα προκύψει στην πορεία με τη συζήτηση και τον διάλογο που θα γίνει.

Δεν ξέρω αν προέκυψε οποιοδήποτε άλλο θέμα για το οποίο θέλετε να τοποθετηθώ τώρα. Πάντως, στείλαμε αναλυτικά τις θέσεις μας στη συντονιστική επιτροπή.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Με τις απαντήσεις που έχουν δοθεί, είτε ικανοποιούν είτε δεν ικανοποιούν, ολοκληρώνεται η συζήτηση της Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

Θα θέσω ενώπιον του σώματος την έγκριση των εκθέσεων που αφορούν τα θέματα κοινωνικής πρόνοιας και τα θέματα υγείας ξεχωριστά.

Θέτω πρώτα προς έγκριση την έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας.

Πόσοι τάσσονται υπέρ της έγκρισης της έκθεσης;

Γραμματέας:

Όλοι.

Προεδρεύων:

Υπάρχουν εναντίον;

Γραμματέας:

Όχι.

Προεδρεύων:

Όχι.

Αποχές;

Γραμματέας:

Καμία.

Προεδρεύων:

Η έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας εγκρίνεται ομόφωνα.

Και τώρα τίθεται προς έγκριση η έκθεση της Επιτροπής Υγείας.

Πόσοι τάσσονται υπέρ της έγκρισης της έκθεσης;

Γραμματέας:

Όλοι.

Προεδρεύων:

Υπάρχουν εναντίον;

Γραμματέας:

Όχι.

Προεδρεύων:

Αποχές;

Γραμματέας:

Καμία.

Προεδρεύων:

Η έκθεση της Επιτροπής Υγείας εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

Κύριε Δημητρίου, πριν ολοκληρώσω τις εργασίες της Συνόδου, έχετε τον λόγο για ένα σύντομο δικό σας σχόλιο.

Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων (Ηλίας Δημητρίου):

Εγώ να ευχαριστήσω όλους και όλες, πραγματικά ήταν μια πολύ παραγωγική συζήτηση. Θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τους κρατικούς αξιωματούχους, οι οποίοι πράγματι έμειναν μέχρι το τέλος, έχουν δώσει απαντήσεις. Ιδιαίτερα ο κ. Χαριλάου έχει δώσει απαντήσεις σε θέματα τα οποία... Δέχομαι καμιά φορά άγνοια σε κάτι που μου μεταδώσαν και έχω βοηθηθεί αφάνταστα μέσα από τις αναλύσεις που έχει δώσει. Και κάποια πράγματα, τα οποία φαινόταν μέχρι πριν μισή ώρα ότι ήταν μαύρα, δεν είναι μαύρα. Πραγματικά!

Παράλληλα, να ενημερώσω τον κ. Παπαντωνίου, αναφέρθηκε προηγουμένως ότι νιώθει «γλάστρα». Όχι, να νιώθει ότι είναι ένα σημαντικό λουλούδι, ανθισμένο, που βρίσκεται στη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, όπου όλοι μαζί, τα πενήντα έξι λουλούδια τα ανθισμένα, παράγουμε έργο το οποίο είναι αποδεκτό από την κοινωνία. Να πούμε ότι είσαστε λίγο άδικος, νομίζω άγνοια είχατε επί του θέματος, στο ότι τρία άτομα είναι η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας και τρία άτομα είναι η Επιτροπή Υγείας. Απεναντίας, είναι δωδεκαμελείς οι επιτροπές, έχουν γίνει εκλογές για τα μέλη τα οποία ενδιαφέρονταν, γιατί δεν μπορούσαν να είναι πενήντα έξι οι βουλευτές και να είμαστε και οι πενήντα έξι σε μια

επιτροπή, ουαί και αλίμονο στο τέλος της ημέρας. Και παράλληλα, με περσινή σας εισήγηση την οποία -δεν λέμε μόνο, εμείς ακούμε- είχαμε προχωρήσει και ζήτησε η λειτουργός της Βουλής των Γερόντων η κ. Ειρήνη Αγγέλη να δώσετε όποια θέματα σας ενδιαφέρουν όλοι οι βουλευτές της Συνόδου, να τα δει η αρμόδια Επιτροπή ή Κοινωνικής Πρόνοιας ή Υγείας, να συζητηθούν και να μπουν στην ολομέλεια. Άρα, θεωρώ ότι από άγνοια το είπατε αυτό. Απεναντίας, να νιώθετε ότι είσαστε όλοι σημαντικοί σε αυτή την εκδήλωση την οποία κάνουμε κάθε χρόνο.

Να κλείσω και να ευχαριστήσω την κ. Δημητρίου, η οποία είχε άλλη δουλειά, αλλά και τον προεδρεύοντα τον κ. Αντρέα Καυκαλιά, ο οποίος είναι ένας πολύ καλός συνεργάτης μέσα στο κοινοβούλιο, το οποίο έχω πει πάρα πάρα πολλές φορές, που μας έχει βοηθήσει σε όλα τα θέματα τα οποία συζητούμε καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς την οποία διανύουμε. Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Προεδρεύων:

Εγώ ευχαριστώ, κύριε Δημητρίου.

Κλείνοντας από την πλευρά μας τις εργασίες της Συνόδου, θα ήθελα για ακόμα μία φορά να συγχαρώ και να ευχαριστήσω τα μέλη των δύο επιτροπών για τις πολύ εμπειριστατωμένες εκθέσεις που έχουν παρουσιάσει.

Συγχαίρω επίσης θερμά όλα τα μέλη της Βουλής των Γερόντων για την αθρόα συμμετοχή, τη δυναμική παρουσία, αλλά κυρίως για την ενεργό συμμετοχή και τις ουσιαστικές παρεμβάσεις σας. Στόχος είναι, μέσω του γόνιμου διαλόγου που αναπτύχθηκε, να διαμορφωθούν πολιτικές και το πλαίσιο λήψης συναφών αποφάσεων. Είμαι βέβαιος ότι οι παρεμβάσεις και τα αιτήματά σας, τόσο στις εκθέσεις όσο και κατά τη διάρκεια της σημερινής συζήτησης, έχουν τεκμηριωθεί επαρκώς.

Στη Σύνοδο είχαμε τους εκπροσώπους της εκτελεστικής εξουσίας, αναμένουμε να μεταφέρουν τις εισηγήσεις και τα αιτήματά σας, με στόχο την ικανοποίησή τους. Ζητούμενο, όπως έχει ειπωθεί και προηγουμένως, είναι ο κατάλογος των αιτημάτων να μειωθεί δραστικά τον επόμενο χρόνο. Παράλληλα, οι δύο εκθέσεις που έχουν συζητηθεί σήμερα θα σταλούν στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές της Βουλής των Αντιπροσώπων, την επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και την επιτροπή Υγείας, ώστε να μελετηθούν περαιτέρω στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και να προωθηθούν οι αναγκαίες εισηγήσεις για επίλυση των θεμάτων των ηλικιωμένων μας, με τη διαμόρφωση πολιτικών που θα τους στηρίζουν ουσιαστικά.

Κυρίες και κύριοι,

Συγχαίρω το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την άρτια οργάνωση της 26ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, ενός καθιερωμένου πλέον θεσμού, που δίνει τη δυνατότητα αμφίδρομης και υγιούς διάδρασης με τα άτομα της τρίτης ηλικίας, καθώς και βήμα για ανταλλαγή ιδεών, εισηγήσεων και εμπειριών. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται η συμμετοχικότητα των πρεσβύτερων συμπολιτών μας στα κοινά και η αλληλοκατανόηση και καλλιεργείται κουλτούρα αλληλοσεβασμού. Προωθείται επίσης ο πλουραλισμός και η διαφάνεια.

Επιτρέψτε μου να ευχαριστήσω στο σημείο αυτό και το προσωπικό της Βουλής για τη στήριξή του στην όλη προσπάθεια. Η συμβολή τους υπήρξε καθοριστική για την επιτυχή διοργάνωση της εκδήλωσης.

Εδώ, αγαπητές φίλες και αγαπητοί φίλοι, φτάσαμε στο τέλος της συνεδρίας μας. Σας διαβεβαιώνω ξανά -και είναι υποχρέωσή μας- ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων θα συνεχίσει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια προς επίλυση των προβλημάτων που σας απασχολούν.

Σας ευχαριστώ και κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της 26ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

Να είσαστε καλά!

(Ωρα λήξης: 13.25 μ.μ.)

Παράρτημα Ι

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

A/A	ΜΕΛΗ	ΟΝΟΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ)	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΟΠΡΕΠΟ
2	ΑΡΓΥΡΟΥ ΑΡΓΥΡΗΣ (ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ)	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ
3	ΑΝΘΙΜΟΥ ΝΙΚΟΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
4	ΚΑΡΑΒΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΠΕΣΥΣ-ΣΕΚ
5	ΚΑΡΑΤΖΙΑΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
6	ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Δ.Ε. ΠΣΣΕ - ΚΕΝΘΕΑ
7	ΛΟΪΖΙΔΗΣ ΜΑΡΚΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΥΟΠΑΘΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
8	ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
9	ΠΑΥΛΟΥ ΣΩΤΗΡΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΟΕΛΜΕΚ)
10	ΣΚΑΡΠΑΡΗΣ ΚΩΣΤΑΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
11	ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Παράρτημα II

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

A/A	ΜΕΛΗ	ΟΝΟΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ ΤΑΚΗΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ)	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
2	ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΑ ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΟΠΡΕΠΟ
3	ΕΣΚΙΔJΙΑΝ ΑΝΑΗΙΔ	ΑΡΜΕΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ
4	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΣ	ΠΕΣΥΣ-ΣΕΚ
5	ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ	ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Δ.Ε. ΠΣΣΕ
6	ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
7	ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
8	ΜΟΥΡΟΥΤΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ
9	ΠΕΝΗΝΤΑΞ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΚΑΡΚΙΝΟ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ "ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ ΜΙΑ ΕΥΧΗ"
10	ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΜΑΜΑΣ	ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
11	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΣΤΕΛΙΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΩΝ

Παράρτημα ΙΙΙ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

A/A	ΜΕΛΗ	ΟΝΟΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΕΣΚΙΔJIAN ΑΝΑΗΙΔ	ΑΡΜΕΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ
2	ΑΒΡΑΑΜ ΚΑΛΛΙΟΠΗ	55 ΣΥΝ/ΠΛΗΝ ΜΑΖΙ-ΚΥΠΡΟΣ
3	ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ ΤΑΚΗΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
4	ΑΝΔΡΕΟΥ ΖΩΗ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
5	ΑΝΘΙΜΟΥ ΝΙΚΟΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
6	ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ ΤΡΟΟΔΙΑ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
7	ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΝΤΩΝΗΣ	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
8	ΑΡΓΥΡΟΥ ΑΡΓΥΡΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ
9	ΑΣΗΜΑΚΗ ΛΗΤΩ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΩΗΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
10	ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
11	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑΓΚΟΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
12	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΣ	ΠΕΣΥΣ -ΣΕΚ
13	ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ	ΕΝΩΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
14	ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	ΟΠΡΕΠΟ
15	ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ	ΟΠΡΕΠΟ
16	ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΔΡΟΜΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
17	ΚΑΡΑΒΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΠΕΣΥΣ -ΣΕΚ

18	ΚΑΡΑΤΖΙΑΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
19	ΚΙΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗΣ	ΚΙΝΗΣΗ ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
20	ΚΙΤΣΙΟΥ ΑΓΑΘΗ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΛΤΣΧΑΪΜΕΡ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΑΝΟΙΩΝ
21	ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	ΚΕΝΘΕΑ
22	ΚΟΝΤΟΥ ΧΡΥΣΤΑΛΛΑ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΛΤΣΧΑΪΜΕΡ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΑΝΟΙΩΝ
23	ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ	ΠΣΣΕ
24	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΑΔΩΝΙΣ	56 ΣΥΝ/ΠΛΗΝ ΜΑΖΙ-ΚΥΠΡΟΣ
25	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
26	ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
27	ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ- ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
28	ΛΟΪΖΙΔΗΣ ΜΑΡΚΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΥΟΠΑΘΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
29	ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
30	ΜΑΥΡΙΔΗΣ ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΔΙΑΒΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
31	ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ ΜΑΡΙΑ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
32	ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΤΖΕΝΗ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
33	ΜΟΤΗ ΜΑΡΙΑ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
34	ΜΟΥΡΟΥΤΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ
35	ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΦΕΔΡΩΝ ΚΑΤΑΔΡΟΜΩΝ
36	ΟΥΣΜΙΑΝΗ ΝΙΝΕΤΤΑ	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΛΑΤΙΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
37	ΠΑΝΤΖΙΑΡΟΥ - ΡΟΚΟΠΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
38	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
39	ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΝΤΩΝΗΣ	ΝΕΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

26^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
«Οι ηλικιωμένοι αγωνίζονται και απαιτούν καλύτερη ποιότητα
ζωής και διαβίωσης, ασφάλεια, αξιοπρέπεια, κοινωνικοποίηση»

40	ΠΑΠΑΤΡΥΦΩΝΟΣ ΣΩΤΗΡΟΥΛΑ	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
41	ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
42	ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
43	ΠΑΥΛΟΥ ΣΩΤΗΡΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΟΕΛΜΕΚ)
44	ΠΕΝΗΝΤΑΞ ΓΙΩΡΓΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΚΑΡΚΙΝΟ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ "ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ ΜΙΑ ΕΥΧΗ"
45	ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ ΕΛΣΗ	ΣΠΑΒΟ
46	ΣΚΑΡΠΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
47	ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
48	ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΜΑΜΑΣ	ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
49	ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
50	ΧΑΤΖΗΘΕΟΧΑΡΟΥΣ ΓΕΩΡΓΙΑ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
51	ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΑ ΠΑΝΤΕΛΗΣ	ΟΠΡΕΠΟ
52	ΧΑΤΖΗΤΤΟΦΗ ΑΙΜΙΛΙΟΣ	ΕΣΣΕ ΠΑΦΟΥ
53	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΣΤΕΛΙΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΩΝ

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Σούδας 11, 2035 Στρόβολος – Λευκωσία

Τ.Θ. 24649, 1302 Λευκωσία

Τηλ +35722 514786 | Φαξ + 357 22 514788 | info@volunteerism-cc.org.cy

www.volunteerism-cc.org.cy | Like us on **facebook**

www.ethelontis.net (Διαδικτυακή Πύλη Εθελοντισμού)

ISBN 978-9925-555-24-6 (χαρτόδ.)

ISBN 978-9925-555-25-3 (eBook)